غزليات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په ديوال ساز کا کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا چه له څه څاڅکي نه دا نقش و طراز کا
سترګي ورځې پوزه نور کښېږدي په مخ کښ غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
يو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه چې په دواړو اړويدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو ګوُتي و بله کښېږدي سر تر پايه درست صورت سره يو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ويښته چه به صورت باندي ليده شي که پر ځَير شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه ګڼه خوشحاله
چه د ځَان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنګزيب چه آرايش د تخت و تاج کا تخت و تاج به ئې مرګي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عيد په جشن خبر نه شوم که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترګو لره لاړې اور د زړه شو څوک به څرنګه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دګ مي ګوُتی کښېږدي رنګ ئې زيږ شِي طبيبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري لکه باز ئی په تارو يا په دراج کا
دوه مين چه په هواد و بله ببل شِي خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځَما اوښي د کوګل په جوش پيدا دي لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازيګر چه د بازيو صندوق وا کا په يوه زمان کښ څو بازی بر پا کا
نندارچي چه ورته ګوري حيرانېږي بازيګر چه په بازيو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترګو ګوُتي کښېږدي د خپل زړه په سترګو ګوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده چه په زړه کښ د دنيا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بيا زر جفا کا

بيا رباب د مغني ښه سرايت کا په نغمه کښ نوی نوی حکايت کا
شيخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم د بهار گلونه ما ته هدايت کا
گدايانو لره غم د گيډي ډېر دئ بادشاهان دِ غم د ملك و ولايت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښ چه دا هونبره عنايت کا
په مانې ئې هم خوشحال شم هم دلگير شم لکه څوک چه له چا شکر و شکايت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقيبه چه شکوه پدا غايت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي محتسب د باده نوشو رعايت کا
که د کښليو[1] د ديدن مينه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنايت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا ډېر هوښيار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی چه د چا سره نه مهر نه پيوند کا
خلق واړه داند وه په درياب ډوب دي کله کله له دريابه سر بلند کا
دروېش بخره خوښي غم د هغو دَئ چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښيارانو څخه ډېرى اندېښنې دِي چه ملنگ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وايی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته په جهان کښ هر څوک مينه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ببغمیَ پسې درومي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکليو.

[2] عيش.

[3] بيهوده.

[4] يا به مصدر وی په معنی د (کردن) يا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي جدایي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
درېغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانګر یم که نور خلق ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روپې سترګي ولاري ته څلور شوې که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا

ګنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یارىَ لایق نه دي رنګ ئی ورک شه چه ئی نه وي په یارىَ کښ وفا
د رښتینيِ[۴] یاری لافی ډېر عالم کا ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه نه واښه نه ئې لرګي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی په لیدل په اروښدل شي را پیدا
نه په پندِ لوېږي له هر کاڼي بڅیري دئ سوخته سره بکرْ[۵] لَرِي سودا

دا رنګیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه ګل په بیاض ستا

په سپېن جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[۶] محبوبه غواړي دا چه رښا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[۴] رښتني.

[۵] بکرى.

[۶] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو ساقی ښیښبه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډبر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي په ښهر کښ څوک نشته چه میَن نه دَې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي د هلك غندي رشتیا گڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی که قدم د چا په سر کښږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[1] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا شوخه غمزه ګره خنده رویه خود آرا
رنګ ئې د سړي وُ اما خوي د ښاپېریو تن ئی لکه سیم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه کوي په کوي جار وزم پسی غوارم بخارا
ډېرې لرې نخښې[1] د صورت د زیبایی څخو درته وایم یو څو نخښې آشکارا
دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه تور باښو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سیب سپینه زن ئې مښك د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې درسته سره لمبه وه چا لیدله خدارا
بیا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښهٔ[4] و مارا

ځان ئې سر تر پایه جوړ کړ بیا بلا کا د زلفینو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېني هغه ځای مي تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر څو، مرور وي خپله مینه ئې بیا زر سره پخلا[6] کا
تور باښو ئې تور توبري دي را څرخېږي که را پورته محبوبا سترکي شهلا کا
څو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګي ئې ستا له مخه ګفتګوي شي چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا
په خیر خیر ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دي اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پیغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبې.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده که نسيم پر ګذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ چه صبا کړ د غنچې کميس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې ګله! که هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د يار د زيبا مخ ګمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکيبا

چه يار مهر وفا نکاندي څوک څه کا چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي چه يار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې ګُندی نرم په ژړا کړم چه اثر پر ژړا نکاندي حوڅک څه کا
که وصال ئې په دنيا له عمره خوږ وي چه تل عمر وفا نکاندي حوڅک څه کا
حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
عنايت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سيځي تپاک کا[1] الحذر چېرې به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ يوه ورځ وي لاله ځکه د کميس ګريبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنګه ګلونه شګفته شي هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
چه له ياره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا د نور چا سره به څه رنګه زړه صاف کا
ګوره بيا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي منافق پخپل ګناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف ګناه مراف کړم نه به خداي د عزازيل ګناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هيڅ ندي راضي يم که په ميان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[1] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ حۀک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروښده دئ دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[2] وهې ورې کړې جگي جگي څه خو لا وطې وفا[3]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته د غره کانې به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادښې په جهان کښ کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا د دروښ په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي د دروښ جامه له ځایۀ[4] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي د دروښ هونبره قوت دي د دعا

---

[1] ځان.

[2] ق،هـ، ر: قهر.

[3] ل، ط، ف: لطف.

[4] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چهري د دروېش په مهر ياد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فليل په يوه مچ سره بد بوي شې — بد دي نشي يو زمان همراه د چا
کانې لعل د بدخشان، گيا کيميا ده — چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم يار جفا کا — بخت دي نشي په دنيا سياه د چا
د جمشيد او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نړدي همېشه کلاه د چا

دا دنيا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گوري گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مين کا[1] — سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بويه چه خوی ئي د بورا يا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسيځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کې شي څوک خالي وزي له باغه — څوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[2] کا
خيال ئې د زلفينو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي ليدلي فراغت ئې دزديدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُنې توري زلفي — څړ په سنبل زار کښ دوه هوسيه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځای لکه گلشن کا

تن ئې آزارېږي په کميس د سري[3] صافو
گل د چنبې بويه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي وليدې دا توري سترگي ستا — زه به نکړمه هېر نوري[4] سترگي ستا
يا د باز يا د طاوس يا د شاهين دئ — يا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[2] د اغزو خواړه.

[3] يو ډول کالي وُ.

[4] نور هېری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښ د خواره وربل تر سيوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنګ نېزه په غاړه دا اوږده باڼو پرې پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په ميو مست شي هسي مست شم زه چه ووينم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زړونو چوري[1] سترګي ستا

چه دي غوښت هغه ديدن دي ورته ګوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترګي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تګ و پو کا د خپل يار په طلب ګرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپيو مل شوم ګوندي ما د خپلو سپيو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مين دي هغه درسته شپه له ما همه ګفتګو کا
که زه ورو وايم خبري ګرم مې مه کړه ځايګي ويشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ويل کړم لا مي حرف ويلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ ګدايان به ئې د خولې طمع په سو کا

د ګلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښايسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقيقت راته معلوم شو د هر چا باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوګند خوري ورځني ډار کړه يوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
يا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ يا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدميت له آدميانو نه خداي واخيست تر دوه پايو نه بهتر وينم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فريق دئ په هيڅا کښ به بېا نه مومې رشتيا
نه د دين د چاري شناخت مهر و وفا شته نه په شرم ننګ حڅک ښر دې د دنيا
د تقليد رسم عادت ياري خپلوي کا د هر چا نظر پخپله مدعا
همګي واړه ياران د خپل مطلب دي بيهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ټنا په صفت سر شي سل بلا درباندي وايي پسي شا
د دو دام ترې سړيونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې سترګي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختګانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختګانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه ګرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترګي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا تروړې خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سړی ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په ګرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[1] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلګېرې اوس دي تر په[2] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنګ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنګي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه ګلونه د بهار واړه تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په خټول[3] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[4] کا

---

[1] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[2] ترپي.

[3] يو خود رويه ګل دي.

[4] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په يوه خداى شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[1] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل ليونی سپیَ دئ چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو پيشو گرزی ښکار[2] مړک کا
دا خبره ده که کېږي که کيسه د دو تك کا
چتی[3] باز په پرونو نشو گه آلوزی پر پرک کا
چه بيزو د بازيگر شو نن څه ناسته په انډک[4] کا
ځما ژبه نده اور ده گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختيار ئې خور کړ خداي دي خوار هغه خټك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنيا ياران په خوي دي د دنيا بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دين دپاره تا سره ياري کا له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنيا ښادی غمونه سره گډ دي په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پيدا کېږي واړه نفس دي نفساني ياران به نه وي بی بلا
اولياء د اولياء سره بد نه وي دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنيا د بادشاهانو سره ضد دي امرا سره دښمن وي امرا
يا په نه ياري کښ سود دي که پوهېږی يا په نه ويل کښ سود دي د دانا
بيا هاله د بل جفا وته نظر کړه که ته نه وينې په ځان کښ هيڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل يو وي يعني فوچ فوچ،

[1] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فرياد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اروېدلي.

[2] يعني ښکار د مړک.

[3] يعنی شب پرک.

[4] پر يوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي ژيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[1] غندي تېره لري مړک دارې څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي ينبي دي پوهېږې هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټک دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مړده ګام د تمنا[2] هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[3] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ که دا طور به تل دروميِ ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دوارې نه جوړېږي آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ ښو به ئې را واستاوهٔ[4] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ چه ياريِ د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا دروميِ چاره نشته که ځما په رضا دروميِ خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[1] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[3] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دې.

[4] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د ديدن د سر سودا کا
په رقيب به ئې بې تيغه مرګ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنګين سره پيوند کا عاشق له ډېره خياله ځان پروين سره پيوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو اَتش تازه شي چه نازو جلوه دواړه نازنين سره پيوند کا
آزاد تر سينه درومي د جګر دننه کښېني چه غشي لينده دواړه مه جبين سره پيوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه چه تا په زړه ويشتلي سر بالين سره پيوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دريغه که ځېره توره شړي څوک وريښمين سره پيوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځَري[1] چه شاهين سره پيوند کا

دوې دي توري سترګي لکه دوی توري بلا دوې د توري ورځَي لکه دوې توري تر ملا
بيا دي تور باڼو د دواړو سترګو کربلا[2] بيا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنګه حاله، راته ووايه اصلا د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واويلا چه هسي رنګ ستم به په هيچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا لکه غل د خپلي خوني همېش روړد يي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی ګله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه يم که کډو د ميو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي هغه ځَاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه د وربل غوټي کوڅی د ګيسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تيهو او کبک.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لويه بلا) ليکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، يعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[1] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره کا ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ زر سازي نا سازي په دنيا کښ آواره کا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه چاري په سړيو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وښ وي د شکرو ډېر عالم وربانديِ ټول شي چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلې چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر يکرنګې چه زړه ئې يو يو ئې اقرار وي هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره کا

گل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه گل شي
خره غوايه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما لوئي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي چه که واخيست انتقام له گرم ما
چه د ننګ گوهر مي مات شو دواړه سترګي په ژړا کړې يو دم بې نم ما
هغه درومي په لاس نه راغيِ[2] بېړيه! استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې ښښول د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پردیو را معلوم شو که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ که ليدلي د هزار الم ما

---

[1] بله املا ئې (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[2] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بيا مدد آغاز کا چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه يار در سره څه کا که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښايسته وو، د ياری دي چه يك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه ښايسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خيال دماغ وته ئې گورم اندېښنې مي ويښ بيدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم هغه عمر چه جدا له ياره تله کا
تېره چار به د هيچا په لاس را نشي که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په ديدن د زړه نشاط شي لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
'په درتللو ئې شړې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما حقيقت سره قرين مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وايي لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نيازمنو عمر غواړم په دا څه شي که بی نياز وگړي نه وړي نياز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښايسته د بن طاوس ور لره بويه دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي ښه چه خوار شو پدنيا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال خټك عاشق يم نياز ځما

زړه چه نه وي مبتلا پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا په تېره توره د لا[1]
که عاشق د يار په تېغ مري پرې منت دي د يار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ عاشق خوښ د يار بالا

---

[1] نفی له غيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي و عاشق ته ده صلا
دا د ني چاري ادني وي د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړی پخپل لاس کښ ده لالا
لکيور[۱] د ستا په سر کړه سر وهه په مصلا
يا مسواک کښېږده په سر کښ يا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبيح خو ځوه شوندې نور ټکي کوې که غلا

مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه همیش ئې په عالم کا د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په ګور کړل څوک پراته دي په زګروا
چه مي ويني د کوګل خورې ويني کله دي روا

د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا که توانیږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما ګرزي چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
که رشتيا وايم ويل ئې په ما اور دي څوک چه ما سره بی عشقه بل بيور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي په سينه کښ ئی زړه وګوره څه شور کا
د ليلی نه نوريده د مجنون مينه چه مي زړه له ياره نيسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنيني د دې ښهر واړه بويه چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما يار په هر محفل باندي چه راشي په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه ديدن د مين نه وي زه ئې څه کړم که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر ياران به نورو نه ويني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړيدو ئې د ښايست خبري لاری په جهان ستا
په ښايست د ښايسته يوسف ثاني ئې په دوه کونه ښه ديدن دي رايګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اريا[1] بيا د زړونو آزار اخلې پاريا پاريا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساريا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاريا
د چرې د کټارې حاجت هيڅ نشته د ښو په غشيو تا بېچاره ماريا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسې هاريا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کانې ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کينی غصې واړه تر شا کا که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بيتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بيت د لمړي مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بيت پاريا په معنا د کناره ګټری او د دوهم بيت آخر په معنا د فراموشی او دريم بيت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وښلو او څلورم په معنا د ويشتلو دي، په څلورم بيت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بايلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بيني ور څخه نشته د جهان ننداړې ځکه دوه لېمه کا
په کينه په حسد هيڅ د چا و نه شي هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصيحت د نيکو ښه دي نه د بدو کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختيار ورکړ هوښياره که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ نيك او بد د قافلې په لاري تله کا
يك تنها په لاري تله[1] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا چې د عشق سيلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وايه عاقله چه عشق څه دئ؟ که مين شي تا به هم له عقله مورِ کا
زه به هيڅکله له عشقه نه وانه وړم عقل څه په قهر تل د گوتو مرورِ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه ولي ما او عشق خداي لا ويله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زيات دي د عشق غم به مي په ديرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چيري د خپل يار په وصال لاس شي
بيچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قيامت په ورځ ممتاز کا و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي چه فرښتې ئې د دوزخ په اور کذار کا
اوليا او انبيا به هيڅوک نه وئ چه تر شوندو به بيرون نرى آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ چه په خپل طاعت به عجب يا به ناز کا
دا ځاي کار د هيڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که يو ځل دي د وصاله بهره مند کا په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پيوند له هر چا پرى کا که محبوبه دي د ځان سره پيوند کا
نوې مياشت به دي په مخ گوري وگړي که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم که له ورايه د ديدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د يار له لاسه بيا له ميني هم د يار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

---

[1] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قيمت پخپل هنر وي د ګني قدر څرګند د ګني خوند کا
چه د عشق د لېونيو په حلقه شي کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره ګلګښت لکه دوږخ دي له دانا سره راضي يم که مي بند کا
که د خپلو سپيو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[1] ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه ابتدا په انتها
چه به کانده[2] تنها کېږي خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه چه په تا کېږي څه، ها[3]
درته وايم نه پوهېږي څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[4]

که د يار پسې څوک سپيني جامې رنګ کا اواره دي د نيمګړې دنيا ننګ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي يار دي غواړي که مين وي په رښتيا ځان دي ملنګ کا
و اشنای وته د يار مينه څرګنده لکه قصد چي له ډيوي سره پتنګ کا
دا د غم کښتي چه ګرځي په درياب کښ يوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
ښايسته بلا دي وليده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې ستړګي دي جنګ کا

---

[1] لمړی بها په معنا د روښوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[2] ښايي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[3] "ها: د افسوس کلمه ده که يو ځای (چها) وويل شي، هم صحيح دي.

[4] شها يا شهی په ښښتو کي لکه ليلا د معشوقو عام نوم دي.

[5] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخيستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ډکه خوله ئې راته دا ووې "له ما"؟
د مانې په وخت ئې تل هسي خواب وُ گوره بيا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي يار سره څوک څه لره ياري کا چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم پند گويانو خپل پند وساتي شما
څه خبر ېې چه اول په عشق کښ څه ځَي په اول وصلت[1] ئې ځَې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ د يوه نصيب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم دا گټلې دنيا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم[2]
پارسايي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځَي کښ گل د باغ تازه وئ په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلانې لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا الف بې ئې لوستي نه وي خَان ملا کا
روستايی تر دښته نه وي رسېدلي بيهوده ويل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دين توره مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خويی علامت دئ چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] يم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا.

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[١] دي نور قلم له لاسه کښېږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[٢] څرنګه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی ستر کي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي چا وې چه لاله دي يا رابيل دي ګلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه وئي چه دا دارو کړم اور بليږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا و سړيو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل[٣] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

[١] ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

[٢] دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

[٣] غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا که ئې ګوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي ګه ترې ووت په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د ګونګټ[۲] د ګل د بویه نه بلا ده ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه تږي تشنه لب مري[٤] هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه ګدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[۵] ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري څوک چې زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئې لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[۵] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] وړې په ځای پرېږدي و مړو وته صلا کا
هیڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دایم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه یم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا

راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنیا کښ خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
که رشتیا ور څخه نشته مرګ ئې مه وه تل رشتیا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځې نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل یم تل بلبل د ګل ثنا کا

هیڅ مانه مکړه خوشحاله
ښایسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دي د سیماب څو ونه مرې ځنې نه ځې اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه دیت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] یعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم که په وېښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو اړويده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[1] وژنې ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب

که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد ورباندي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته بن په پند څه نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب

د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي د خولې[2] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي[3] پيچ و تاب

---

[1] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[2] د خولو.

[3] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبي[۱] دي چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتېړي وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي زړه مي گوره په تصوير کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال خټک به وويني شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئى راته وايه بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چپيه ده د حيات په تور ملسل[۲] کښ نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خړوب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه نرگس ځکه کښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پرى نږدم چه ئې توږم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره يو نه دي څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښگار د ده دئ که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښي ويني بدي د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ دا نعمت په دواړه کونَ دَى راحت
بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دئ چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ که ئې گورې په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه گويا پاڅېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ چه به څوک ورځئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره گوره او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه دربانديِ هسې شان مين کړم چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وريتېرې خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[1] صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي له هغه موره به نه زېږي کپوت[2]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځَي د ښه زويه ځَي ناری په ملکوت

---

[1] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دي.

[2] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځَني زويه ځَني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځَوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښک دي پير فرتوت

د شوم سړي له کوره که اوبه وي د حيات [۲]په ما باندي لګېږي لکه زهر د ممات
موسی څخه هيڅ نه وُ ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤] په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه عالم وارِه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[۵] په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سړي وارِه سره زر کړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دوارِه تو که نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپې نسخو کښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[۵] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د ګيډې
و سفله لره ورشه په حاجت

ما جه نظر وکړ په ذرات په موجودات ګول په جهان راغلم ترې په ګول دورمم هيهات
يو څادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ لويه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[1] له نوح د طوفان په موج فنا شي زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[2] علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ ګوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات

سر په سجده کښېږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښي څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست غنچه خوله ئې نيست و هست[3]
په دوو زلفو عنبر پاش په دوو سترګې[4] مي پرست
څه[5] شهوې دِي په جهان کښ دَ همه شهوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ چه دايم ئې وم په مرست

دَ بالا[6] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[1] مطلب ځَني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[2] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[3] خوله په اعتبار دَ تنګی ګويا نيست دهَ.

[4] سترګو.

[5] چه.

[6] چه مطلب ځَني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه د ګلزار له ګلو څه غواړي ګونګټ
د چندن دوني لږ لرګي تحفه دئ نه د بلي بدي وني درسته ست
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنست
که په څو را باندي و خېژي خطا شي راته وايه چه دي پرېږوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا د جيجي[1] جدائي نشته له لويټ

چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث نور به څه کاندي خبيث
ځَني طمع د ښو مکړه کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړه وينې ځَان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځَاي وکړی په زړه کښ خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځَما په خوله شي خداي دئ زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځَني خلاص شي خداي دي مړه کاندي خبيث

د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3] سل بلا د څنګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[1] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع جدایی به هغه خور کا الغیاث
د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترګو چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغیاث

(څ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هیڅ په نفر کښ چه هنر نه وي هم هیڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېرې هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هیڅ
له معشوقي نه شېوه بویه څو رنګه د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هیڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي چه زلمی په بلا بر نه وي هم هیڅ
هونبیرانو لره عقل فکر بویه لېونې چه بی خبر نه وي هم هیڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي د ژوندیو چه شور شرنه وي هم هیڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي چه ئې نبه جنګې لښکر نه وي هم هیڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ چه سخی سړی تونګونه وي هم هیڅ
زور سړی که تر څنګ کښېنوي نبه ناوې چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هیڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي په کیسه کښ چه ئې زر نه وي هم هیڅ
که سړی د جهان وارِه علم وکا چه د ده د عمل چر نه وي هم هیڅ
باز که لوی کټه خو شرنګ د ډېر صفت وي چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هیڅ
یو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سیر نه وي هم هیڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅ ته په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للمؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان می وشو په عرفان د محمد پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په یسین[۱] کښ خدای دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي نشته په خلقت کښ یو په شان د محمد
خداي سره موسی په کوه طور کړلې خبري دَی د عرش د پاسه لامکان د محمد
پیك ئې جبرئیل وُ دَ رفرف جلب نیولَي پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسی خوړمن سلوي یو لك وګوري انس و جن مړیږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته ووُ عاصیانو خواست به محمد کا، خاندان د محمد

لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم حَما په یاد راغَي تیر شو لکه باد
هم دا هسي راشي تیر شِي په حَاي نه لري ایستاد
عجب لویه کارخانه ده چه پیدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه څه حباب څه ئې بنیاد
هسي نه ئې که پوهیږي ښه مثال شو درته زباد[۱۲]
هیڅ خبر نشوې له حَانه هي فریاد، فریاد، فریاد
غمجن والي دي په څه وِي بیا په څه شي هسي ښاد

څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَی چه ولامبی په رود لا بد بوی شی دا دَی دود
په بهار او په خزان ئی هیڅ و نه شو حَما سود
لیونی لېونی تر شِی څو چه شِی ورته سرود

[۱] رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

[۲] یعني پاد او بیان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شي و هیڅا ته مه شه تور
چه ئی قصد د ګزار نه وئ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرګ دي هر سړی همېش لَړی په یاد
چه د عمر ئې بنیاد په هوا اېښَي په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[1] په اوبو نم دئ خمیره[2] په قدرت کړې چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل و کور ته ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنیاد
د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئې ګورې چه هیڅا ځَني بیا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[33] غواړې درته وایم همیشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوړاند په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې دَ دیدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند د بابا په غولي وند[44]
د مریخ په کوکب شوي شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي په عالم کښ شِی څرګند
بختور دانا مخ دُونَي دَ وګړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ دَ همت سَرَه پیوند
هَمګي په خوږو ډک وي د ګني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي نه سبق دَ دانشمند

[1] د مرګ په اوبو.

[2] خمرت طینة آدم اربعین صباحاً.

[3] یعني ځَما ګله.

[4] سید راحت وند په معني د خندق او غنډی را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسِی نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننګ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وایې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[۱۱]

هر ګروه له خپله ګروهَ دَي خوشنود هر سرَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت ګې شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرګي په لویي پوه دئ د جیند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حیز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنګ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غیر جنس دَئ
غیر جنس سرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوږو شوندُ وې ډیر دَی تلذذ تر همه خواږه ئې تیر دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پیر دَئ تلذذ
له شکرو زړه نیوه شِي نه له ده نه د پیو[۲] روي[۳] په څه څیر دَئ تلذذ
څو مي یاد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور می کل له دله هیر دَئ تلذذ
د ناوک ئې[۳] هم[٤] لذت تر حساب تیر دَئ ولي زیات ئې[٤] دَ[۱] شمشیر دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سیب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تیر و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډیر منت را باندِي په دا یم ئې را بر سیر دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و ګنډ هیر دَئ تلذذ

---

[۱] قند.

[۲] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پیو وړي، پیووري) ام اصل یې (پېړوي) دي چه په پارسي ئې قیماق بولي.

[۳] دِ.

[٤] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دي په دروغ کړې شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې ترس د نشي[۲۱] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم ته مي ویني گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم پرده پوښ مِي شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم غَیر غَیر گر چه وقت نو بهار است باوجودت هپر هپر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار ای دریغا در گلستان گر بماندې ډپر ډپر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست کز رقیبان تو می بردیم جور تپر تپر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چپر چپر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت گفت وقت قتل می آیی بیادم ډپر ډپر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زپر زپر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور یُون دي دَي د زرکی دواړه ستر کیِ دي د میور[۲] [۳]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[۳] [٤]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم باز خوري دَ زړه غوښي، یا ئې ته خوري یا ئې بور[٤] [۱]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په حَور

---

[۱] ترس دِ نشته.

[۲] یعني طاوس.

[۳] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[٤] یعني پرانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنګ و ني شته ساقي راشه باده راکړه تَل به بهار نه وِي چه تيريږِي وخت دَ ثور
کښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه ګورم عمر غُنديِ درومي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[۲۸] دين قبول کا پدا څه شِي شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه [۲]دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره[۲] څو چه عالم وَربانديِ وکړه هور زور

طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
ګل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي علی الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم مګر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترګي نزولي څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورځِي هلکی تر ګړی دِي بی ليدلو مياشتی کال شوې ګړَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار کاندي ګوره کله به خړوب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر ربښه[۳۳] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَړَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توګه توري ورځَي توري سترګي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُنديِ مخ پټ کړه په برقع کښ چيري نه وِي چه پری ولګي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا ستا د ورځَيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو که ئې ګورې لکه ګل دَ پيغمبر

---

[۱] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[۲] مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره څو به چه عالم وربانديِ ډېر کړ هورزرو

[۳] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کړي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مګر ربښه صحيح دي، د سپوږمی سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله
دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[1] دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[11]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي چه مير ښکار سَړی پوهيږي پخپل کار
سرښته دَ مير ښکاری ور څخه نه وِي بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوړه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړی څه ئې تدبير هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره ستا په مرګ شي خلق خير[2]
بی تقديره به وَ نه مړې نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مَړَني دئ هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري که کابل دَي که کشمير
مَړَنيِ دِي چه[33] يادېږي په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا د هغو[4] نه يم دلګير

[1] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[2] خَير.

[3] که يادېږي.

[4] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده کان[۱۱] په کان خلق خبير
تر اوُ پېړېو پورې وارِه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځَير[۳۲]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور که وګرِی په سولي[۳۳] کړِ مخ ئی سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي که قيصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد که په درد کښ قراري نکا رنځَور
زړه مي سر تر پايه وارِه آبله دَئ په فراق کښ، لکه وَرِي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ وارِه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځَي نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ څوک دروميَ[۴۴] په خره سپور که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[۶۵] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل چه دَ خط سترګي ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[۶۶] دي بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[۱] کال په کال.

[۲] څېر

[۳] يعني دار.

[۴] ورشي.

[۵] شته.

[۶] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه يَو وِي لکه ښه کښيده روغه[١١] په انځَور[٣٢]
په[٣٣] خصلت هنر سيرت دانش باقي وي قد قامت صورت فاني دئ سپين و تور
دا همه له نا پوهَی پيدا کېږِي خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځَوينه، ښه سلوک، نمځَنه،[٤] عدل که دِ دا خويُونه شته څه غواړِي نور
کبر جن، حريص، بې زړه چه دروغ وايي دَ يارِیَ لايق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قيامت وي دَ غوښتنِي د هوښيار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا بيا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ يارِیِ دَ دوستی لايق هغه دِي چه آزاد ورځَي نه وِي پلار و مور
که ځَوانمرد يې ځَوانمردي به دِ هاله وي سل بدیِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ايمان په ځَان په دواړه خرفه نکا چه دَ خپلي ژبي وَلګېږِي اور

دَ هوښيارْ سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بيور

خپل پرَدیْ راته په خوله وايي زر زرْ و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَليدَل خواړه دِي تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه گورې دا گوره چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښينه حسد ور سَره پرېږزي په وژو دَ سيد درست کا محضر زر
فيروزه الماس با قوت لعل له کانه له دريا به نه وَکاړِی گوهر زر
مځَکه څه دَ اسمان ښايست په زر دي ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو گُښي تنها گرزي دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[١] جوړه.

[٢] نقش يا د نقاشي اسباب.

[٣] چه.

[٤] دا کلمه په ځَنو نسخو کښ فقط (نمنځَنه) ليکلې ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځَه حاصل مصدر وي له نمانځَل څخه يعني لمونځَ کول.

[٥] خپل پردي په خوله په زړه واېي زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه خَوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه دَ نامرد په غېږ کِي ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرګر زر
دَ ګيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لږُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1] د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوړده نه وي چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب پُوب دَئ په هيڅا باندِي مي نه لګي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځَار شوم هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همګي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1] ږوند که سترګي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د ګنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ می اول ټټو راغلَي د ما بخت وُ لا اول له ځَايه تور
ټټوګي دِي تازهګي دي ترې زوولي همېشه کا په پايګاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه نه دَ سرو دَ سپينوُ ګنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم دَ خوبی ږغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونِو کښ نفاق کا نا لايق دي يا ئې ښه کړه يا ئې مه ګرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترګوُ وَرکړه
که بهرام[1] عابد[1] دِي واړه کر و کور

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زیان ئې نکا که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دینار[11]
دَ هغه سړِي څه کار دَئ په بازُونو چه بنده دَي دَ درم او د دینار
دَ ښکار کار په مصلحت په سیالِی نه دئ دا یَو عشق دَي چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ دَ هغه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا مست نه هم شِي له شرابوُ توبه گار

زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېږدم
څو ژوندَی[2] یَم دا مي کار دَئ دا روزکار[2]

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر هیڅ خبره مکړه[33] سَرَه دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[44] زلفي دِي کافري دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
گل د لاله ښه دَي راته وایه که بارخو مي ستا زیبا بارخو نه له گیاه کړم برابر؟
نه په گنبت دَ باغ جَي نه په سیل دَ گلوُنو څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شوندِوُ قدر ښکاره ندئ ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
مخ په پَلَو پَټ کړِي رڼا ورَځ ور باندي شام کړِي بیا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپین سحر
دِپر[15] په غېږ کښی پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شِی چا دَ سر قیمت زده جوهري صاحب نظر

سترگو ته ئې وگوره خوشحاله باښُو ورځِي
ستا دَ مرگ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[1] محشي ورته کښلي دي: یعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

[2] په ژوندون ډَ له ما نه درومي دا کار

[3] نده.

[4] توري زلفي.

[5] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر گاه سني گاه را فضي گهي کافر
کله ښه زویَ دَ پلار ښه ورور د ورور شي گاه له دواړو توگو گرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثیر دَ بد پټي دَئ که د تخم چه غنم باندي کړې کېږی جودر
که لوگي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه چه دَاور غُنديِ ئې نشته خیر و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ چه دا هسي ځَني زېږي گیدي[۲۲] خر
بهرام خان[۳] دَئ سعادت دَي هم یحیی دَي[۳] په خصلت کښ سَرَه یَو[٤] ترْبل بدتر
و خانِی وته څَغله هنر هیڅ نه و عالم وته پیدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
یکباره ئې په نظر کښ شرم ننگ وِئ دَ دنیا په سود زیان نه وِئ خبر

دَ خوشحال خټك که سل زویه نمسِي دِي
لا لایق دَ خاني نه وینم پسر

راشه مه کوَه ډېر جور زه هم خوي لَرَم یَو طور
زه فرهاد دَ زمانې یَم ته شیرینه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[۵] مي وژنې نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم زه ته رنگ لَري دَ میور[۱]
گُندي راشې په منگلُو درته پروت یَم لکه بور

په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وینځَه بې بې نور تور زنگي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دئ مړ جهود بولي مغفور

---

[۱] دا کلمه په چاپه دیوان کښ پزنځر او په نورو که هم ډول ډول لېکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲] سید راحت گډدي په معني د زره را وړي دي.

[۳] بهرام، سعادت، یحیي د خوشحال خان زامن دي.

[٤] سره یو تبله بتر.

[۵] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۲۱] لولي ځان ملا کاندِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه تر خواجگانوُ شِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي د کابل کاندِي مذکور
خپله بل وته نیولِي په پردِی باندِي غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه تر ځَان کوز ګڼه[۳۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځَوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[٤] په پخه ونه لا ښه لګېږِی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور ترِي په نورو هم په دَه پوري به لګ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤٤] انکار کاندي له عشقه نلدمن[٥٥] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندې باندِه[٦٦] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڼه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[٤] یعني دروازه ترِي.

[٥] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[٦] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك کا دا هسي چارِ دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه یاران سرَه جدا کا بیا ئې بند کا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي کښ گاه دَ غم ژړا چیفارِ
گاه دشواري کا آساني گاه اساني کا دشوارِ
دواړه توګِ ګزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

که په خوله را سره جنګ کا هغه یار په زړه مهر رنګارنګ کا هغه یار
چه له ما سرَه راځي غاړه غړیَ څه مِي لیري له زړه زنګ کا هغه یار
هیڅ حاجت دَ توري نسته مانِې بس دَئ که مِي مرګ وته آهنګ کا هغه یار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښکاره کړ بیا به ما باندِي پتنګ کا هغه یار
چه ملنګ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته عاقبت مِي به ملنګ کا هغه یار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه کا خو په ما باندِي زړه تنګ کا هغه یار
مرصع بسیر[۲۱] دِ نور لَري په پوزه اکتفا په تور لَونګ کا هغه یار
زه فقیر یم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي که ځَما له یارې ننګ کا هغه یار
رقیبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنګ کا هغه یار

که مسجد ګورې که دیر واړه یو دِي نشته غیر
یو مي بیا موند په هر څه کښ چه مي وکړ دَ زړه سیر
هغه ځَاي په سیر ګرځَم چه تر نه رسېږي غیر[۲۲]
په احوال باندي یو دوه شِي ځَکه نشته باندِي خیر
خوشحال یَو ویِنِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غیر و زیر

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا ډول لیکلې ده، په چاپي کښ ښیر، په بله کښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سينه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مينه هغه تل ګرزي خوار خوار
زړه دَ يار له لاسه مرينه بيا مدام وايې يار يار
توري سترګې دي ګواښ ګرندي بانډه ستا وايي مار مار
ستا دَ شکرينو شونډُو اشتياق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وايي
وارِه ښه وايِي خَار خَار

لکه کار لَرِي نظر هسِي ژبه کا اثر
ماهيت ئې مونده نَشِي چه څه خَيز دَئ دا بشر
هم ترکيب دَ نيک و بد دَئ هم معجون دَ خير و شر
هم فرښته دَئ هم حيوان هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده کله بيا په هيڅ ډنګر
لکه دَی دَي په جهان کښ بل به نه وي ديده[11] ور
دَ څلورُو[2] ميندو[2] زويَ دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړِې خوشحاله
د مستي شور و شر

لږوني سَرَه[1] به څه کړِې نور تدبير[1] ليوني لَرَه زندان بويه زنجير
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو يوړِ لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي ګير
که خوښي دِه په جهان کښ دَ ليدو ده نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سرير

[1] د پدر.

[2] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قديم حکمت، مګر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب خَني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ څاهَ وَکښې په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایګیر
دَ بهار په وخت په بوړه[1] د سراي ګرزه نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډی[1] اوبه هغه ګڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښې جوي دَ شیر

مرد به نشې په ګفتار څو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځَاي لَرینه چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور څخه نه وِي هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَرِي هم زهر ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دِئ تر هغو مردانوُ ځَار
مرد به غم دَ خپل هنر کا نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا مرد نه مور لَرِي نه پلار
دَ خوشحال خبري ګوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا که ګردش دی دَ روزګار
پکښي ستا غمونه ځَاي دِي که یَو زړه دَی که هزار
تر ویښته ضعیف وجود مي ستا دَ زلفو دئ یاد ګار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي درياب شوې پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې ستا په شونډُ ولَرم کار
چه څوک سوځَي، هغه سوځَي هم پتنګ ګوره، هم نار
ځَما زړَه څه اسان ندي چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننګیالي قبلوي ګور[١١] ګور خو نه وِي[٣٢] رنتبهور
لس په کال پرې نَنوزِي ځَني وزِي درې څلور
مور زادي بلا پروت[٣٣] يَم چه بلا هورې مِي کور
ننګیالی دَ ننګ دَ پاره په هر څه لګَوِي اور
سر په باد دَ سړي پېوړه چه ئې وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننګ آړ نه وِي خو دِي نشِي ويَي[٤٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سړَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حوڅک طلبګار نه د ما دَي ددې ملك منر په کار
خپل حُانونه هوښیاران کړي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزګار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو کړو ولي هیڅ حَّبلهٔ[٥٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما نندارہ وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ وارُو هر سړي ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترګ وړِي ملکان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بډي رشوت مومي يَو دينار
خټکیَ له خټکی نه رنګ آخلي عالمان شيخان ئې لا دِي نا پکار

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٢] خون دي.

[٣] وټ لاري او سړک ته وايي.

[٤] په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

[٥] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مِي وليدَل له نورُو خبر نه يم دا خو وارِه[۱۱] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښ سيل هم بد نه دَئ چه خوشحال وته څرګند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړي
يَو سړَی[۲۲] به حَذِي نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لښدی په سر کله منځ کله ښَي کين کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟ يا هر ګز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل حَان تر هر چا ښه کا دَ سړی که لاس رسېږي په قدر
بخته! چېرې يې له ورايه را ښکاره شه چه مي ښه تر عراقی شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ په حَاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار ګل دَي نه دا نور څه په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پيدا کېږي باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بيا وَيل کړه کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
هيڅ خبر دَ ورځَو شپو په حساب نه دَئ
همېشه ښه دَ خوشحال خټك اختر

ولي په کوڅه دَ هغه يار نکړې ګذر وَرلَرَه دي بولي ته لا ګرزې در په در
خاورِي دِي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښ دَ بهار تر ګلو ښه دَئ ولي ئې له مخه لاله ګل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ دواړه ستر ګي وَخورې هيڅ په حَان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته ډېر دی هسی باز در څخه تا ئی وَترل سهېر
تخم شته هم مځَکه هم قبله لَري تياره هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځَواب وي څه دِي پکښې کښلي راشه ګوره خپل دفتر

---

[۱] دا خو بې غوړو لکی دي حمار.

[۲] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غليمان لکِي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا خَِي هسِي بې کار تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځَوران که کا روبار نکا معذور دِئ روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هيڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وايَم هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي وارِه ذوق دَي که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[21] حال شِي همېشه په يَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لويه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار بيا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقيانوُ تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] [1]وړاندِي نيولي دَ باز ونوُ سَرَه يار
ښه تازی په دور ترِلي پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه پکښې وارِه خيال دَ يار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا ځَار

ږ

په سرو شونډوُ دِي بازار دَ شکر مات کړ تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه ترِلې تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

[1] ببل ببل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځَي ليکلي دي، يعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد نداره وکړه صورت ګرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر ګړُو اوس دَ سحر دکان ونغښت دواړُو سترګوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترګي تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځَې طره پرپښې ګوره بيا دي دَ چا نَويَ سنګر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځَيو دې ارزو مي په ځَګر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوګند دَئ په سوګند سوګند دې لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي ګوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ اګر[11] درست صورت وَا ورته بښکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا ببغش شراب دَ کومي ميخانې دې چه ځَما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لښونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله چه ئې يار دَ زړه په غوره پرښوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازښدلَم ببهوده مې په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز ګارُو چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3] [1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوږ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئ دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځَان نادان کا راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځَما په زړه کښ باور وَکړه لکه اور په وچ وابنه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لښه ولاړ

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار را څخه وايې هر گز نه وُ هيڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه يوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بيا په بهارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توريت[٢١] دَ خپلي چاري ځير کړ[٢٢] ځان مي واړه حبطه پخپل تدبير کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ خلقو ما سره په مهر کښ ترويږ کړ
ما پدا سترګړ ليده دَ دنيا خلق څو ئی ډېر دَ دنيا سود[٢٣] هونبره ئی ويږ کړ
مور زادی کانړه هر گز نه هوښيارېږي نصيحت په تور زړګي کله تاثير کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده دَ دانا آفت ئې خپل ضمير منير کړ
راشه وګوره يو گز محّکه نيولې چه ئی مټ دَ خپلی خوني په توفير کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ چه مو ولي په نيکیَ کښ تقصير کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دَئ خپلو پرونو په خزه بندي کجير کړ
چا ئې وصل پخپل مټ حواله کړَي چا دَ هري چاري حکم په تقدير کړ
ليونی د لېونتوب په سبب بند شِي مست هاتي خپلي مستِی په زنجير کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي چه له زنګه ئې صفا ځما ضمير کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَيل ئې دَ غماز منلي نه دِئ بيا ئې ولي له حيرانه زړه دلګير کړ
پوره زر اتيا کلونه په کابل کښ دا غزل مي په بياض باندِي تحرير گړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمير کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهير و نه کړ[٤٤] په ګلونُو عندليب نفير و نه کړ
ځما اوښيو کانړي هم په مخه يووړل ولي ستا په زړه ئې هيڅ تاثير و نه کړ

---

[١] د طالع ستوري، نجوم.

[٢] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[٣] سور.

[٤] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له لیدَل مومم ما په دواړو توګه هیڅ تقصیر و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نیژدې کړم ترو دي څرنګه په ما تزویر و نه کړ
خو لا زه یم چه له غشیه نه دي دروم ګڼه هونبره مټ په تور نخچیر و نه کړ
مګر زه سهل غرځه وم ستا تر فهمه چه ځما په مرګ دِي هیڅ تکبیر و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصېږم له دې غمه چه لمَړی مي دَ خلاصی تدبیر و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَی کړې چه هر ګز دَ یوه شپه شبګیر وَ نه ګړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه که د ځان دی په ژوند وني ویر و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره
هیڅ ارمان دي دَ غمزې په تیر و نه کړ

خداي یَو هسِي فکر راکړ[11] چه ئې ملك راته رښا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه را ښکاره ئې هر اشیا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خداي چه دَ یار حسن بې نظیر کړ هسی ما دَ زړه په سر باندي تصویر کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ پخپل حال مي همګي خلق خبیر کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښایسته د قندهار دَ چا په یاد دِئ پدا حسن ئې بنده واړه کشمیر کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئ چه شالانُو ئې په وَر کښ ځان فقیر کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو دَ زلفینو ئې هر تار ورته زنجیر کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګیر کړ

مخ ئې فکر دَ نسرین را څخه یووړ خط و خال ئې مشك چین را څخه یووړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه شکر شکر چه ئې دین را څخه یووړ
بې د یار دَ شوندُو تل چه یادوم ئې میني نور ذکر تلقین را څخه یووړ

[1] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا ناړې آه و فریاد کړم بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یووړ
دواړه سترګې ئې شاهین شهپر ئې زلفې ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یووړ
په راتله ئې درست آرام را لَرَه راوړ او په تله ئې درست تسکین را څخه یووړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړړ چه دلبري هر تحسین را څخه یووړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده ولی تُرکي په زمین را څخه یووړ
زه هاله دَ عافیت ناوِي قبول کړم چه هوس ئې په کابین را څخه یووړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېړي عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یووړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه مور شو چه له لاسه دل سنګین را څخه یووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَګړي عشق دَ دې دعا آمین را څخه یووړ

ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[11] خوشحال زړه خوړین را څخه یووړ

ما دَ کښلیُو نداره کړه زاهد ننګ کړ[22] ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شِي ډېر خوشحال شم چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یووړ ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبه[1] عمر ئې شوم دَئ چه په خاک ئې دَ پایلو باندِي شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېړي خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ

ته دَ ځایه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنګ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[١١] لکه پر هسيِ پرواز
لکه سترګي ليده هونبره لکه خلق هسيِ آواز
لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښيده بويه نه دَ سرو زور طراز
بېړۍ کړزيِ په بېله[٢٢] کښ په قلزم ګرزي جهاز
سګ لاهو غُندی خو نشته مړک که هر څو وي اوباز
په دا پرانګ نشو خوشحاله
که پرانګ [٣]پش[٣] دَي پرانګ ته ساز

چه هر يار ته مي تر خوله ويوست آواز[١٤] زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دي زړه دَئ چه سوا په هيچا نشې د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ چا به چېړي ور پسې ګرزاوه باز
چه نارې کا تور تارو په مرغزار کښ باز جره ئې بټي يوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه وې خپل نفس دَئ په سړی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ چه په شپه به ما وَزوي ته وې په ناز
ډېر ياران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم په زرګونو کښ پيدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جګرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بويه تير انداز هسي شعر لَرَه بويه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن زيات وکم دَ وزن يو توري غماز

---

[١] دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[٢] يعني جزيره.

[٣] د زنګله ياغي پېښي چه لکه پرانګ داسي ده.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقیقت ناوې سپَره کا په سپین مخ پلَو نیولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکیزُونه په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز
دَ صنعت زیور په حق رنګه پرېوزي[۲۱] د تشبیه چندنِ چووه باندِي طراز
دَ تجنیس پایلي جوړی[۳۲] په پښو کړي د تر صیع منی[۴۳] په غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه سر تر پایه درست صورت سَرَه یواز
که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[۴۴] هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز
چه یوه وینا ئې وکړه هوښیار هغه عاقلان به وَیل کاندِي په ایجاز

و پښتو ژبې ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[۱] پر ېوزي یا پرې پورې.

[۲] څړي.

[۳] امېل.

[۴] دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس [۱]په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس
په ضمیر دَ نخلبندُو نخلبند سړی خبر وئ په تصویر دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتئ پکښې بیایي په عظیم دریاب ګډېږي په بیلو د کښتئ ملاحان پوهېږي بس
چه ګردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره په اسرار ئې کاملان یا دا آسمان پوهېږي بس
سپینې ږیرې وَته بویه چه نظر پخپل قوت کا او هوس دَ شوخي شنګي پدا ځَوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك څښتن کا دانا هسي ورته ګوري دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس
چه خوشحال ئې په بیاض کښ دا تازه تازه خبرې
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي یار دَئ هغه کس چه په درست تومن اوخار دَئ هغه کس
که په شکل شمایل سړی لیده شي سر تر پایه پر یوار دَئ هغه کس
ځَکه زه وَر باندې هسي عندلیب یَم چه په حسن یَو کلزار دَئ هغه کس
که هر څو راته ښکنځَل کا یا قهرېږي په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې ګیسو دي همګي مشك تا تار دَئ هغه کس
چېرې نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړې هوسی سترګي ګلرخسار دَئ هغه کس
دَ جایفل په ځَای به سر ورته ښښکښ کړم که په سرمی مینه دار دَئ هغه کس
چه زه خوله ورځَني غواړم نور ښکنځَل کا بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس
سر تر پایه زرزری جامې آغوستي سر تر پایه زرنکار دَئ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره یې لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس
چه صورت سیرت ئې دواړه سَرَه جوړ دې
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وې هوس[۲] در سَرَه به خپل عمل درومي نور بس
بې طوطی نه قفس هیڅ نه دَئ باور کړه روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشې لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا دَ څارویو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو ګذر وَکړه زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوې نه بدلیږی دا په څه کړې هونبره ږېرې اندښښې هونبره وسوس
نصیبه له جهانه یو کفن وړي هغه هم اته یا نه ګزه یا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه! که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس وارِه ګنج ئې کوز و پاس
ګاه دَ محّکی طراحی کړې ګاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته وَ اُوبو وَته قرطاس
هم ګوهر يې هم شبه يې هم کُتنې[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی په دولت کښی دِ افلاس
ته له دیوه په هراس يې دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ لا څه شبه دَئ ستا لباس[3]
وارِه شبه وايې خوشحاله
وايه هیڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4] اندېښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دِئ زر زری جامې اغوندِي دَ قانع ګداي په شا باندي یو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو یوه ګېډه خوارِه دوه درې خرڅوړی که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حریص وته درست مال دَ دنیا لږ دئ و قانع ته یَو فلوس دَ دنیا مال بس
زاهد سترګي تړې پوښي زه کښلي ګورم که جنت لَرَه مي بیایي دا وبال بس
که لایق ئې دَ جمال دَ لیدو نه یَم که ئې بیا مومم وصال په خوب و خال بس
دوارِه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترګو ننداره د خوار خوشحال بس

خدایه که زه تا ته نیژدې کېږم په افلاس[5] زر مي ګند په غارِه کړه یَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروي تر قیاس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځّاي وي تر زړه کښته هسی اموال را کړه چه ئې ځّاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په وارُو غلیمانو دوه می غلیمان دِي یو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خویونه وارِه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] یا پونډ دا یو راز قدیم اورلګت وُ، چه وچ لرګی او نور وچ اور اخیستونکيي مواد به وه.

[2] هم کیمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال خټك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرې ټینګ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[۱] ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو هغه زمان مي ګوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزیِ د هسکی وهم باور کړه تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس سر دئ خورِي ناسپاس
دَ یوې دانې اوربشي احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه ګڼه اغیار دَئ چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[۲] له خلله دَ رشتیا مینې اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا درى توکه توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس دغه کار دَي د کارګه و د کرګس
و ګفتار وَته ئې غړوه سترګي په کرده په عمل ګوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ په هیڅ رنګ به نور څه نشي سګ مګس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ د ابجد په حساب نوي وګڼه لس
ده سړی په باغ کښی ګډ شي یَو ګل ګوري دویم ګرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په ببلتانه کښ له هغو یم چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي څك ئې څه کا د طوطي له مخه ښه یشي[۳] قفس
خوار شوخحال به ځَني څو شړې په جور
که سړې شوندې دي شکر دي دَ مګس

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] وئ.

[۳] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موړ نفس کښ څه وئ لکه وئ هسي به اوس[١] چه په څه دئ زړه مينه هم هغه مينه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نمورې څه په ړمنځې زيره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني حوڅک سپيدار څوک چنار دئ څوک پلو[٢] دئ حوڅک پلوس
اينځَر نه لري ګلوُنه مېوه سپينه لَرِي توره د انګورو ژنکوري ګوره مېوه ګل لَرِي نلګوس[٣]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا چه په خيال په هوا ګرزِي زيرِ پروني سر منډوس

الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مينه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤] دروغجن سوګند خواره بهتان تراش
ايراني د آشنايیِ د وفا دِئ د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نيتی د خصومت دِئ په حيا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکين دئ نه ئې دين نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه نه حيا نه ئې وفا نه نان و آش
کشميري که نرکه ښځې واړه هېڅ دِئ د مردی ور څخه نشته هيڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ ګوره څه دِئ دواړه ورک شه يو اوزبک بل قزلباش
لغمانی بنګښ سواتي تيراهي واړه موت مټر لوبيا چنه دئ مهي ماش

هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وګړي
د خوشحال خټک په پوهه کړه شاباش

نښ

دا ښايست چه ئې په تا باندِی کښېښ دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و يوسف نه وُئ ورکړَي چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[١] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

[٢] دا کلمه عيناً وليکه سوله حل طلبه ده.

[٣] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرګوس دئ، مګر دلته په ټوله نسخو کښ په لام ليکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پرېښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وې چه[١] بلبل ټټر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[٢] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ چه ئې لاس په اړدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لږ شوبو[٣] باندي پروت نه وئ دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېرې کا اعراض د شمع د اور پښتئ[٤] مينه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل يار وته معلوم کړم بيمار به له تبيبه په څو پټ لرى امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله چه يو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه دا اوښيو محرمي[٥] ئې اوس وړينه په بياض
د يار کوڅه مي بيا مونده دَ يار له بويه پُړه هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ رياض
خوشحاله مستعد اوسه و فيض ته قابل يې[٦]
ورېږِي دَ قابل په زړه تل فيض دَ فياض

ظ

چه دَ کښليوُ په ليدَل نه وِئ محظوظ د سرود په اَرويدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل يار ننداره نه وئ په گلزار ئې سوخته دل[٧] نه وِئ محظوظ
که شيخان که زاهدان که عابدان دي په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پرى محفوظ شم څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سرى راشي چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[١] چه بلبلي ټټر بيا باندي کښېښ.

[٢] د زلفينو مار کښ وخوري.

[٣] دا کلمه عيناً وليکه شوه حل طلبه ده.

[٤] يعني پټن.

[٥] د اوښيو محرر ئې اوس درينه په بياض.

[٦] شه.

[٧] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[١] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[٢] ببله کښلیه مخه په گلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ دَی دَ تېرې توري په پرهار[٣] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وَگورې په عشق کښ پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع په آشوب و په صداع
چه یَو خَل سَرَه څوک ببل شِي بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتې وه نزع ترو به څه وئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي نه پوهېږِي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[٤] کا چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص دَ پایلو په سماع
چه تړې دَ لیدو لارِي څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[١] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[٢] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[٣] گزار.

[٤] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري کا په دروغ و به نه ويني دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه کښ چه سفله و چا ته ورکا چېرى دوغ
د هغو صحبت کيميا دَئ که ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ
د دې دور ياران وارِه منافق دي په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ[1]
په قيامت به ئې په کوم عبادت پټ کا په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور کارُونه اوس په کار ندي خوشحاله!
يا و چا څه ورکوه يا الچوغ[2]

که يو گل و ما نه راکړې دَ خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لَرى تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورته دئ باندِي نه وِئ سپېره ډاگ وئ په راته دي شى درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وِئ چه ښکاره کړې راته ته په ښکنځل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوږېږي په اهارِ کا غوږېده دَ کابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز کړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف دَ ده ښه مسلماني ښه اعتکاف!
سَکه ورونه وار په وار وارِه وژلِي پلار په بند کښ اچولَي په مصاف
که هزار حَله څوک سر وهِي په مخَکه يا په صوم تر شمخَي ورولي ناف
څو نيت[3] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي عبادت، طاعت دي وارِه دِي خلاف
چه دَ ژبى لار يَوه دَ زړه ئې بله په چاره ئې شه خَگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ ولي ننهٔ[4] اندرون لرَي ناصاف
مړنى په کرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
که دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مکړه معاف

---

[1] د دې کلمى معنا حل طلبه ده.

[2] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[3] څو دي نيت.

[4] د دننه مخخف دئ په جاپي نسخو کښ دا مسرى داسي ده: ولى تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱] د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړیَ سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شِي لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږه به نشِي مَړَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي کونګی[۴] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[۵] ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي چه راغلیَ له ازله دَي فاسق
د سینا[۶] زویَ له ځایه شیخ ملا وُ آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي چه له ځایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷] سپور په شا پریښي نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ وینې توئېږي ښکارَوَل ئې هر مابنام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی ترڅُن.

[۴] یعني جغد.

[۵] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[۶] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ ښځتانه دي تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږي د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[۱]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گوري گوره خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي تر مابنامه دَئ دَ دې بازار رونق

عاقبت به وارِه سترِي شي خوشحاله
که څوک ژارِي نارِي مرگ گڼي ناحق

درېغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[۲] ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه ښځتون له خپله ياره څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[۳] اوس به له ما څه غوارِي وَگرِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ يَو ښځتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[۴] ښوری په ځگر کښ د وارِه لب ئې دِي تریاق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو ووري ٛسپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق

تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غوارِي تحقيق[۶] دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نښته نه پوهېږم دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ ياريَ ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم زماني کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[۱] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[۲] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[۳] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[۴] مارانو.

[۵] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[۶] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گټه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق دَ سيماب غُندي حريق
په شنا تړې واته نشِي څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده چه څه حال لَرِی غريق
حال د ما يو معما دَئ چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئ پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ عجب فکر دَئ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئ جدايی نه وَئ تفريق
په نامه به شقيق[1] نشِي که څوک نوم کښيږدِي شقيق
پدا ښهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښِي پاک نا پاک[2] بل سړی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص) په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې دروېزگر يم تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اړدهار وُ دوې ئث ژبي چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسِي مړنتوب ئې آفرين وُ چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مَړَنيِ دَ لښکر ډِپر دِئ لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[3]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئې وَروُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټك فداک

---

[1] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه له وېخ ئی راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[۱] و د محرم دَ صفر[۲] اک[۳] دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه دَ دریمي خوري یا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَرَه ید شي دَ رجب دي ب[۷] ویج د شعبان دک[۸]
دَ روژې د میاشتي جك[۹] پوره حساب دئ حي[۱۰] شوال ذي القعده بط[۱۱] ذوالحجه وک[۱۲]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورځَې دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك

بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځان لَره بلل څوک په پالنګ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته ګیاه کړ ګڼه[۱۳] زه په ځان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنګ ته روښنایي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[۱٤]
بدرګه که محبت را سَرَه نه وِي یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[۱٥] مېُو پیالې ډېرُو دِي اَخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[۱٦] راته ووایي چه وایه ګڼه زه دَ مینې راز ښکاره وَیل څوک

---

[۱] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[۲] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځَي بیان سوي دي.

[۳] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[٤] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[٥] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[٦] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کېږي.

[۷] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[۸] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[۹] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[۱۰] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[۱۱] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[۱۲] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[۱۳] کنه.

[۱٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[۱٥] د دیو میو.

[۱٦] ته پخپله راته ووایې چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښي یادېږي په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
ګڼه دَئ دا هسي شوندې کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک دَ عالمه سَرَه خوږ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شِي په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ په هر لور څانګي ږنګوري لکه تاک
لکه ګل شګفته روي تازه په باغ کښ همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوږ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله ګولی خوږې دَ توپک نه نمړئ دَ لیئمانُو دا ښانک
که دَ تن ویني یو جام وڅښې لانبې دِئ نه اوګره دَ بخیلانُو یَو کاشک[۴]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منګی وڅښې ستا دي وَخېژِي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ښېري خوږلی نه[۵] د مرد دلاسه پانِي دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي ښه دا مرد سَرَه په ښِد ښِد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[۶]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱] ونسیم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[۴] د قاشق مفغن دئ.

[۵] ښه.

[۶] ورسك: ورېوز درلودنکښئ او ګردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷] دلته کنډک په معني د یوه ټوک پوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول رضا من مِي په تعب شول
دواړه ترُونه مِي نااهلَ ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغلولُ په خانئ[1] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زوىَ مي لوي مشه دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَړه روان کړم په نشاط او په طرب شول
خپلخانه مى شوه په غُرونو پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پرورە زوى مِي واړه په فرياد و په شغب شول
چه ئې نمر ليدلَي نه وُ په ځَنګلو تشنه لب شول
درست اولس قبيله واړه ګرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو زړُونه وړى دَ عنب شول
خوشحال نه مونده خټکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شى په بازُونو يو يو کال نوم ئې څه دئ پارسي سيه پيخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا ور پيخال کاندِي دَ لويو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا يا علاج د سنګتا وکړه دم در حال
دَ سنګتا و ترتيب اوبه دَ درياب واخله د صحرا په غوشيو تاوده سفال
پکښى اچوه چه ښې اوبه په جوش کا بول[2] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنګتا وکه دَ اوبو سَرَه باز څښينه فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که يوه ذره لونګ هم پکښي وينه
په ښيښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غُندي رسوا بل[3] ورځَم توره وکښلې چه مين واروم په تا بَل
يو تير دي وَويشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو هان اې د ما طبيبه! چه ښه روغ نه يَم يَو بيا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته دَ خداي دَپاره کوم به له ما به وى اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه يووړ سترګى ستا راته پځو دى تاراج به دا ترکان کا نه به څيز يوسي په غلا بل
نه ننګ لَرِي نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ بې ننګ دِي که بيشرمه هيڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[1] په خانيو په منصب شول.

[2] يعنى د انسان بولي.

[3] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه ګر دئ ور ښئي فتنې جنګونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول دَ ماهيٍ غُندي په شست شول
دَ خمار وښره ئې نشته چه دَ شاه دَ سترګو مست شول
چه په لام[1] و بې ئې مينه دَ سرو ميو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بيا موند عاشقان له نيسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[2] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[3] و که تُر سم وُ خټك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوىَ چه اَتش[4] شاهي بيګ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځان ته څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده که طالع دَه چه ګيدړ وه راته شېر شول
هيڅ دم مه وهه خوشحاله!
ګه نبات درته ګنډهېر شول

دَ ښه يار ديدن وَئ تَل سَرَه ځَاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر اَغوش مِي هغه ګلبدن وَئ تَل
لکه سيب ځَما په خوله کښ غه[5] شيرين ذقن وَئ تَل
رقيبان وَلاړ له ورايه له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له ياره سَرَه ځَان و تن وَئ تَل
مه مانِي وَئ مه عتاب وَئ په رقيب شيون وَئ تَل
دَ خپل يار دَ کوڅې خاورِي
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[1] لب: لب.

[2] قست.

[3] که ساهب وه که تور سم وه.

[4] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

[5] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین اې شاه خوبان چګل[۱] لمعۀ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدۀ؟ آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[۲]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[۳]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن ګّتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېګاه آه و ناله و فریاد ماست بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل

هېڅېری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله ګل دئ لا بهتر تر لاله ګل سرې شونډې دِ مل دي لا بهتری دِئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري مښك دئ که عنبر دِئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا په اعلی ختلَي[۴] فال
په اسمان باندي بېړه کړم دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځاي پاتو شه له ملونُو بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَړی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که ویني دِ ځَګر شِي مه وایه دښمن ته که دِئ دم خېژِي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم ګندي وِئ چه مرهم کښېږدِي پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنګ کړې ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه هر چه کښلي ګورِي نور دِئ واچَوِی قرار خپل
ګبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[۱] چو ګل.

[۲] سرور ماهر چه.

[۳] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[۴] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه اې ځَما لپمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځَله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا ګنبُي ګنبُي دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښي په ګرېوان ځَي دا په تا پسې بې حال یم
ځَاي مِي ته یې په خاطر کښ ته ریحان یې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځَلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم بېلتون دَئ چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتِي یم په بند کښ بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ چه ته ښه یې زه خو ښه یم
چه فلك سَرَه سر باسي په همت کښ هغه زه یم
کړه یې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځَارېږم دَ پتنګ غُندِي پېرې کړم یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هو باغ دَئ دَ ګلونو نُو چه وَما وَته غوږېږي چه یار را سَرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق می باتو نشو پرېږده پخې پردې اوسي ښائِي چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځَاي مِي په ګلشن وُ هغه زه وم راشه ګوره په هر چرته چه دورمم په ګلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دئ که قسمت دَئ که څه نور څه کوډِي موډِي چه زه ئې مبتلا د ستمګري په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه تړې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا حُو مینې سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار یې زه وامق یم ستا په مینه کښ هر ګوره موافق یَم
ته که له ما نه پایې معشوقه ئې زه به بې له تا په څو پایم عاشق یم
ته تل خانده هوسیره ځما زړه ېې غم به زه کړم چه همېش دَ غم لایق یم
پتنګ خان په اور کښ وَیشت دا ئې ووې که مي لاف دَ مینې وَواهه صادق یم
که د غشیو باران را باندِي وشي که به سترګې له تا واخلَم منافق یم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا زه حیران پاتو په صنع دَ صادق یم
د نیمګړو طبیبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق یم

تا چه زلفي کړې خم خم ځکه نه وایې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته پکښې زه وینم غم غم
څو به ته لکه هوسی یې تل له ما ګرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ نن په دا دور تم تم
که د ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال یاد لَرَه کم کم

تا خو یاری پرې کړه واړه زه در پسې دروم څو در پسې دروم هونبره ډېره خواری مومم
هیڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ قیس دَ لیلی وُ، تا ویشتلي لیس نومم
زه څه هغه نه یم چه خوښې غواړې له ما نه تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتېځلي [1]وړاندی زه دَ دُوي په منډه دا یم[2] ځَم ورپسې دروم[3]
ځَار تر تا رسول[4]! تا مي یار لیده په سترګُو راشه را نیژدې شه چه د دواړه کَسِي چومم
یو لوري مِي نشته مینې هسِي سر هوا کړم
باد غُندِي خوشحاله په هزار طرفه دروم

څه عجب زیبا صورت دَئ چه زه بېښت دَ ده یم راشي وګوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده یم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سَرَه شکست کړ زه په ځَان و زړه بندِي په هر یوه شکست دَ ده یم
زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده یم
آوازه شوله په دهر نیك بد واړه خبر شول چه ځما اشنا یَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده یم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ ناړې وَهمه چه اې خلقو عیب نشته که مستي کړم مست دَ ده یم
که دا خپل صورت دي نیست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بیا دَ ځَان دَ هستی[5]لاف کړه، وایه زه هم هست دَ ده یم

---

[1] یعني تاخت ئې وکي.

[2] یعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] ځَار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوړه مشوش يم له آزاده مي حذر کوه درد کش يم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې زور قوت را باندي مه کوه آتس يم
دَ جنون بخړه مي اوس نده هاله وه چه مين په هغه يار پرېوش يم
څوک به ما غُندِي يَو هېښ په زړه ساده وي چه وفا غواړم له کښليو په دا اش يم
راته څه وايې، چه ته په چا مين يې په ايمان به درته وايم پنج[1] و شش يم
که مريي مي زر خريد گرزي بې شماره و خپل يار ته زر پېرو دئ دَ حبس يم
طعام خورم مزه مي نه دروميِ تر کومي همېشه د شيرېنۍ مزه چش يم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي حَما څه اندوه له اوړه چه بې غش يم

د دې دور حريفان که شوده پې دِئ
زه خوشحال دَ شودو پيو په سررش[2] يم

حَما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په ياد شِي وَ خپل خداي وته گويا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شيخانو حال مي وکوت چه ساعت ور سَرَه کښېنم تړې وېژار شم
ما دا هسي شيخي دوي[3] وته بخښلې په محشر دِ دَ رندانُو سَرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري خدايه بحَّن په شېخي دَ شيخ مکار[4] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شيخان کا کله زه په تاخت راضي په دانا تار شم

چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال خټک تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك نديم يم دَ اندوه په ملك مقيم يم
نه بهښت وَته هوس کړم نه په وېره دَ حجيم يم
بند دَ يار په اختيار يم آزاده له هر نعيم يم
سينه زه لَرم روښانه تا ته تور سيه گليم يم
هغه قول چه حما کړَي په هغه قول مستقيم يم
خليفهْ اصل حَما دئ لوي نسبت يم که يتيم يم
که نور اوس دَ ميني لاف کا زه عاشق په يار قديم يم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی گه براهيم کله کليم يم
دَ يوه نفس دَ پاره په اميد، وهم، په بيم يَم

---

[1] محشي ورته ليکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) حَّني جوړېږي، يعني په هومين يم.

[2] محشي ورته (پېروي) معني ليکلې ده، په يوه نسخه کښ (د مخ رش يم) هم راغلي دَئ.

[3] ديو ته.

[4] په حَّنو نسخو کښ د مکار پر حَّاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرى کښ د (بخن) معنى حل طلبه ده.

[5] تلميح دي په دې آيت شريف اِنى جاعل فى الارضِ خليفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[۱] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېرې گل وته نظر کړم
پخپلُو سترګو خیر شم چه که ښسخ[۲] پکښې خنجر کړم

چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستایي
یو هسي قهر راشي چه که غوڅ ئې دغه[۳] سر کړم

که هر څو دَ بهار ګلُونه ښه دي په چمن کښ
یو ګل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم

دا مه[٤] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې
خپل مخ وته ووایه چه ئې ولي ور په ور کړم

خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو
چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم

که وارِه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي
همه وارِه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم

رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که ټهر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم
دا هونبره عزت لږ دَئ چه ګداي دِ دا دربار یم

چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندګی لَره څوک بولي
زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم

په لویه ورځ به ستا په ګریوان ښخي کړم منګلي
څه ته څه دِ وبَل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم

په ما باندی ته تل د وارُو سترګو عزیز یې
که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار یم

سودا دَ یار دا وصل که په سر شِي پایمال شي
دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم

چه وَمرم عزیزانُو تور کفن را لَره بویه
پدا سبب چه زه دَ تورُو سترګو سوګوار یم

هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ ګلُو وخت وي
دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم

څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزګار کړه زه خوشحال پخپل روزګار یم

چه نظر د په ټیکّ[۵] د تور وربل کړم
دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم

لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي
چه دا هسي کښلیو سترګو ته کتل کړم

دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم
د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم

اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندِي
چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم

چه مي زړه ورپسې سه[٦] هونبره سرېږي
چه په مخ ئې پرهارروُنه په چیچل کړم

د ښه مخ مینه می نه درومي له دله
که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم

په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي
په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[۱] په خیر آباد کښ.

[۲] سیخ.

[۳] که غوڅ د هغه سر.

[٤] و مه وایه.

[۵] یو پسوال دئ چه ښځی ئې پر ټپکو ځړوي.

[٦] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه مې سږ په زړه بنګوس دئ تر بل کال به ئې د عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي د غم بخره ده راوړې غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
یو نېیبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا چه په وَرئې په یاد فریاد ژَړَل کړم
چه لا ښهر د دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خیاله سَرَه خواب کړم چه بیدار شم د مخ سود د په آفتاب کړم
چه مي ستا د خولو بوي تر سپږمو تېر شو نور به څه مینه په مښك او په ګلاب کړم
بې نصیبه لیدل نه میسر کېږي په لیدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه لیدَل ئې په مثال آب حیات دئ دا تشنه خاطر به کله پرې سیراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه هغه دم چه د سوال هیله په خواب کړم
ما ته څه وایې چه چا هسي خراب کړې چه د حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وایه چه ولي پېچ و تاب سوې ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه د پَلَو واخیست لمبه شوې
بېچاره خوشحال د درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې د زرق مه کوَه هیڅ غم خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننګ و نام کا په دنیا کښ نه په غم وِي د دینار او د درم
قارون لاړ تحت الثری لَرَه لا درومي موسی (ص) پاس په علیین کښېښ قدم
پسله مرګه ښخ د مرد تر قدم ښه یم ګور مي مه شه دا نامرد له ګوره سَم
د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
پسله مرګه به ئې یاد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مین باندِي مین یم چه ځما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
ما وِي یَو زمان که ببل شم زه به ومرم چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
که د پښو خاوری[1] ئې نه یم باري شکر چه د ګرد په دود ئې نښتي په لمن یم
په نور څه مي د خاطر دلاسا نشي په جهان کښ آرزومن د ښه دیدن یم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن یم
که رقیب په دا خبر شي ترو به څه کا چه له یاره سَرَه زه لاس و ګردن یم
یماني چهره مي ولاړه حبشي شوه د فراق په اور ئې سوَي لوغړن یم
زه د دوو په ځاي درې ګواه لَرم په عشق کښ رنګ مي زیړ، سترګي لندې، زبون په تن یم
ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
زه خوشحال د اوسنِي دور کوهکن یم

---

[1] خیري.

[2] د دې کلمې معنی نسوه را ښکاره عیناً ولیکه سوه، په یَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[۱] ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستایي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
څوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لږېږي څو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازیِ په جهان کړم هغه زه یم هم ئې پوسم[۲] هم تري یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځَما له ذاته نه پیدا دئ په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله آدم زاد، فرښته، پرې، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین دَ وښې والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځَما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځَم چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي څیز هم مي نا څیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

څو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري خټي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځَني ځَم هیله مي نه وه چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم څوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال خټك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایِ ته به دَ مجنون غُندِی مین وې که وَ چا رُوته می گورې ترې فاضل یم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنګ یې ستا دَ تنګی خولې په فکر کښی تنګدل یم
دَ ګلونو په لیده دی مخ را یاد شي ځکه هسی په ګلګشت دَ چمن تلل یم
په ځَپر ځَپر راته کاته کړې ځَپروې مي چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته هر چه ما وآته څه وایې په منَل یم
لکه څوک چه خواږه شهد وَخورِي خوښ شي هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم

زه[1] خوشحال په ګلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر ګل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم له کومه یم راغلي بیا به کوم لُورِي ته ځَم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک لیده شِي نن[2] ئې پّه پدا باندِه[3] کښ آخر ئې له دې ځَایه وار په وار واته ګیڼم
جهان یَو کټوري شُوه زه په مثل دَ مېږي یم حیران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښي وهم
په هیچ[4] کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پیما یم
دنیا وَته چه ګورم کار و بار ته دَ وګړي دَ اوړکیو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا یې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ دا واړه بې له خوبه بې له خیاله نه وینم

چه تور وښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه یښي قدم[5] همیشه له دروېشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي خپل پرَدي په سترګوُ واړه ګوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځَه که شپږ اوه دِئ دَ درویش نشته دا هیڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن میشه په دا.

[3] له کلي جلا یوه کوچنی بنا باندِه بولي.

[4] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[۱] کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا حَما په مینه تا زده که هر څو کښلي ډېر شی نور په هیڅا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنګ غُندِي پرې راغلم بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د مینې ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه ېم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل حَما دَ گمراهیَ انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سړي دَ زړه امید شي یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار مینې په زړه هسي بیمار کړم چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترګي، توري ورځِي، توري زلفي دا همه توري بلا وی[۲] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه! چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځَم چه بې کښلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له حأنه په بل چا مي پېرځَو نشِي چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتَي نشم دواړه سترګي ئې مزري دِئ خَني ډار کړم
ما خوشحال په خَان پخپله چارِي وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه چه دلبرو ته دَ سترګو غَړوَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه درومي زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[۱] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[۲] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ مينې
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم وارِه غم وُ چه پرې نښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم له غه پسه په پالنګ باندِی څملم
چه دَ سر په ځَاي سينه راته بډه[1] کا هم هغه به دَ بڼو په غشيو ولم
نښايسته لکه ګلوُنه زه طوطی يم چه و هر لوري ته ځَم په ګلو ملم
که سيالي له مَرَه[2] شِي نه ئې له بخته شاه پخپله بې ريباره و بللم

هوسی چا په دَو نيولِي دِئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځَم خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځَم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځَم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[3] ځَم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځَم
چه مي نشِي بله يو سر بل سر سترګي له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځَم
له دوو سترګو مي روان دَ اوښيو سيند شو د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځَم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځَم

دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځَم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښِی راشي چه له کښليو جدا کېږم ځَني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله په محشر که ځَني وړاندي خپل علم وړم
هر قدم په ځَګر خون ږدم توئي مشه دَ شرابُو پېالې ډکي په تور تم وړم
چه نرګس ته نظر نکاندي له کبره و هغو ته څه ګلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنګونه بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېرى راته سم کړي په ياريَ که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[1] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[2] له نره شي.

[3] يعني غم، افسوس، ساندي، ناړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقيم شم دروغجن يم که به نوم په ژبه چېرِي د ارم وړم
راته وايې نن زړه څه رنګ وړې له ما نه
که دِ خوړين کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم هر زمان له تنه سر لکه ګياه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زياته تر آفتاب ده دَ نظر دَپاره نوم دربانديِ ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم هر سحر په افلاکونو باندي آه ږدم
که ته تيغ دَ جفا وَکاږې و ما ته ستا وَ تيغ وَته به سر لکه ګياه ږدم
که مي چېرِي لاس و واک در وَرَسېږي په سپين مخ به دي دَ غاښ نخښي سياه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور ګداي شو
ځکه زه وربانديِ نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به يار لَرَه ور دروم وايم چه زه باغ و بهار لَرَه ور دروم
زلفي ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توي کړه اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور دروم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترګی تُرکه اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور دروم
زار دَ خوړُو زړُونو، خوښ خرم زړونه آزار کا غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور دروم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځَاي مومي ګلونه ځکه پدا هيله هر هر خار لَرَه ور دروم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حيران يمه مرګ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور دروم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنګه ستمونه بيا له ناڅارىَ ستمګار لَرَه ور دروم
يار مي په ښايست کښ لکه ګل دَ نو بهار دئ سود ئې دَ جمال کړم چه ګلزار لَرَه ور دروم
ښه خواږه ياران چه ما خوشحال ليدل په سترګو
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مين زه په ګلزار يمه په حُاي يم که دَ مخ ئې په نندار يمه په حُاي يم
چه جدا ورځَنی پاتو يم عالمه! په ژړا که په چيغار يمه په ځَاي يم
يار می ولاړ شو پدا لار ورپسې دروم که ډېر سترې پدا لار يمه په ځَاي يم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره که دايم دَ عشق په چار يمه په ځَاي يم
په جنت کښ هم دَ حورُو صفت کېږي که طالب دَ ښه نګار يمه په ځَاي يم
له خوږو شونډو وې سرې شکري اوري که طوطي دَ شکر بار يمه په ځَاي يم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار يمه په ځَاي يم

که مي هر څو ته بادشاه يې زه ګدا يم مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا يم
زه چه ستا له غلامىَ داغ لَرَمه هيڅوک ځَان سَرَه سَم نه کښم بادشاه يم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2] له عالمه سَرَه ناست په فکر ستا يم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، يا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته ولي زه په همه واړُو کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کانې په سر خورم غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شې دَ رقیب څېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَږي که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چې شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي دَ سړي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه دَ شیطان وِئ ببش و کم
شاهزاده چه بدي وکا دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژارِم[1] دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا که سبا بېگا ئې تل په دربار نارِم
دَ طلب غږي مِي لاندِي شول تر غرونُو هغه ببل یاران په کومو غږیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملك شي چه باران دَ دواړُو سترگُو باندي ووریږ

---

[1] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونُه د دې خپل خاطر کباب کښم[1] بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښم
په بيان په قصيده به تمام نَشې که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غمونُه لور په لور انبار دئ په کاغذ باندې دَ کوم يوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هيڅ خبر نه يم له حاله چه زه دا ويَل په ويښه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق زه به دا وارِه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندې دَ هيچا حکم نشته چه ئې ظلم، ستمونُه، انقلاب کښم
دَ آګرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سړېږي نه به لاس کړم ورځ و شپه که سلامُونه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښم
که دَ خورِ خاطر له حاله چا ته کښل کړم يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي اوښي بغرګي تويَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه ګِلاب دئ حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايي لَرَم چه مي بخت نه کا يارِي څه وَوايم
په جهان کښ دَ وفا هنر کيميا دئ زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[2] بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښياريِ شوه مرغلَرۍ په درياب کښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ چه هغه لوري ته تېښت ورځَني کړم
که په تښتي خلاصېدي[3] ځَني به خلاص شوم دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځَم
زمانه مي دَ فتنو په کانيو ولي زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[4]
چه په راغله ئې ښادی را سَرَه نه وه په هجران به ئې څه زړه[5] زهيرَوم

---

[1] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

[2] د وفا مېوه د دهر ه باغ نشته.

[3] خلاصي وئ.

[4] په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ وړم.

[5] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تَړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[۱] چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي ځَان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیڅا نه وکړه ځَما دَ زړه ساتنه هر سړَی مِي زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځَما له درده که دَ آه په اور ډډوزي پښنور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهيږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه يم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغيار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَيلي نه شم
زماني را باندِي وکړې هسِي چاري لکه دُر دَ خر مهر و سَرَه پېيه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبيبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښيم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود ليده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هيڅ په سترګو ليده نشي يو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټينګ دَئ چه تر يار ئې خجل نکړم ځَار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره دَ سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځَلي دَ هلك غُندِي َ هر سړی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ږدي دَ خوږ زړه دمه مي شِي څه خو تابه شم
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته چه له دې رنحُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَړه فرياد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ويشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځَبدلم[۲] عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[۳]
وړاندِی ورُوستو ئې را واچَول بندونه په آخور ئې کيزه کړَي وَ تَړَلم
هغه ډيچې[٤] هغه ترنډيْ[٥] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نده راغلې.

[۲] منځَبدل: پورته پورته عمودي غورځَبدل.

[۳] يعني پېچل او بندول.

[٤] يعني نه رام والي او نه اېل والي.

[٥] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده يعني توند والي، د آس هغه هال چه تورېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاضت ئې دَ مولا[1] را باندې کښېښ رنګ په رنګ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
دَ سورلی هنر ئې وښایه و ما ته په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مې دَ تپاک خبر آخلې که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېرې مینې په ما کښېښ هم ئې زه پخبله ژبه وَستایلم
بیهوده زغاسته واړه له ما لاړه چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر یو په سله یَو په زر دي چه اول په څو درمه پېرېدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم یم
پخپل قدر په قیمت وَ پوهېدلم

مست یم مَی پرست یم رندي کړمه کړمه کړم واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
مور به ځَني نشم زه دَ میو مستسقي یَم تل که هسې ډکي پیالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ نور خبردار نه یَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وایی رنګ د بیا زیر شو عاشق شوې هیڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دَئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځَکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئینه برابر نه کړم نه به دواړه سترګي تورې په رانځَه کړم
نه به سپین لاسُونه سره کړم په نکرېځَیوُ نه به نور په ږمنځَي ساز دَ سرو پښته کړم
نه به ماتی ماتی څوښی په مخ پرېږدم نه به لاندې باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مینی یار می نشته چه ئې ګوري دَ صورت سینګار وَ کوُم یَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډډوزی چه دَ خپل مین دَ مینې راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ اوس بې یاره په ما تریخ شو زه ئې څه کړم
هغه یار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پیاله نوش کړم په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب یَم هم ساقي یم طالبان دَ میو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي خداي به نکا چه ئې زه په ویَل ګوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنګ شو له دې پسته به خدمت د میفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن یَم په موسم دَ ګلو څرنګه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فایده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه ديوانه شوم په همه وارِه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ زه زړه سَوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنايي دي له ښادۍ نه وه غم وه چه دا هسي له ښادۍ بيګانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي وليده په لاري له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځير هوس مي وکړ نه چه زه له بې عقلی ديوانه شوم
آغرين[1] دي د بښو نه وُ بلا وُ چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونيوُ په شماره وم بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بې نظير يم په عالم کښ
چه مين په بې نظيري جانانه شوم

يَوَه نخښه درته وايَم دَ بې شرم په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدايه ما دَ هغو مل مکړه په لاري چه ئې نه وي په يارِۍ کښ آزرم
دَ ناکس ياری په مثل دَ اُورو ده چه دَ باد په مخ کښ دروميِ ترم ترم
يوه بده زمانه شوه دربغه دربغه په هر چا چه دَ يارِۍ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ چه مي وليدَل دَ هيچا نشته برم
څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره ټگان هم په خوله ويل کا نرم نرم

دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حيران چه دا نس دَپاره څه کا دا سګان
هَسي چارِي ئې پيدا شِي له وجوده چه په فکر ذکر نه وِي دا شيطان
تل قرآن دَ وړاندي ښسی قرآن لولِي ولي هيڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې خَم چرته ئې غوارِم دَ کيميا غُندِي نايابِ شول دانايان
ښه سړی لعل و ياقوت دَي مونده نشيي لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وايې دَ پلار پند ئې هم ښه نه لګِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[2] او د شير شاه[3] خبري اورم چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[1] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته يعني خار دار.

[2] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (٨٩٤ هـ\١٤٨٨ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپږ اوه پېړۍ ئې هسي بادشاهي وه چه په دُوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول يا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي يکرنکان په لمبو[1] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر يَو، د دُرو بل دي ننګيالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[2]
ارتګي دَ زړه دليل دَ جنتي دَه دَ دوږخ دَ اور لايق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا په سپېرو ايرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي ماتوي لويي بېړۍ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پيکه وي چه دَ ميو پيالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان په سارِه په غارمه چينګه خوله حيران
لېونی ملال دلګير دَ خوب په وړل کښ نه دَ لوړِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په يوَه ذره خبره خوار خسته شي په يَوه ذره سر خوړِي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا چه نظر ئې له خودی وِي په اسمان
وارِه عمر تېروي پدا غفلت کښ تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال خټک پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان هدايت ترين سوخته وُ تر دا ميان
شېخ ستار ماشه ټوپک عبدالرحيم وُ دَ ټوپک کُنده خداي يار جامکی کامران
دَ ټوپک کُنده هر ګز نه وي بې سيخه[3] حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګويا دا نور عالم وه اسفند يار غَندی يو څو ګډِی پاجيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرځه روخ دَ ګذارنه وُ په آزار به ئې ګډ وډ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرځه خوشحال وُ
چه ګزار وربانديِ وشو ناګهان

---

[3] شير شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (٩٥٢هـ\١٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[1] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[2] ننګيالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[3] بې سيخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ګلرنګی چهرې راغلې په جهان بیا فنا شوې لکه ګل دَ ګلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ چه په مرګ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه په وصال کښ مهیا ګڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده چه تبدیل ئې په دنیا شِی هر زمان
دا څه توري خاوري ندِي چه پرې درومې خاوري شوی کښلي جونه دي ځَوانان
چه را یاد شي ښه یاران و ګور ته تللِي تل په ما وي دا غمونُو ګڼ باران

همګي تر مځَکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځَکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان نېک و بد هوښیار نادان کښي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځَما له ډېره خو که نشي څو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه په مرداري باندي ګرزي کرګسان
تفاوت ئې په کرده په فعل ګوره مچ، مچی دِي سَرَه واړه مګسان
چه په درست عمر کښ یو ځَله تېره شي نور اصیله توره نه غواړي مټان
چه هر ډوړ ئې وار ووته هوس کاندي دَ زربفتو هنر چېرِي دَی آسان

که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سړي تریخ کاندي بېلتون په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوګل کښ وار په وار ئې له دوو سترګو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي چه تېرېږِي ورځ و شپه په ځَګرخون
په ځَګر ځَګر مي ولي صرفه نکا دَ غم لیندېو راته وواهه زنګون
ځَما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي څیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا ګانډه شه سکه ځَما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون

یَو دَ بل په ځَاي کښېنِي دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترګه ئې رحمان بله رحیم شوه چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي پسو سرې سترګي راځې په شین شین
واړه لوار سرونه نغرِي دَ دردمنو دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تین

دواړه شملې پرېږدي برېښوي ورته خپل ځان ګوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو ګلرنګ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنګ شول څو دَ خیال کړې بګړې یاد لَرې جهان
دور دَ دلبررُو دَ ښایست دَي یَو څو ورځَي ژر له برمه پرېوزي لکه ګل دَ ګلستان
سرې سترګي اَوښتي لکه ډېر خونُونه کړي خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه ګوي دَي دَ مستۍ په میدان کښ تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوګان
تل دَ تن هډونه را وګاړم په نوکونو غم ئې دَ ناوک خورم چېرې مات نشي پیکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندې درومي پټ په څنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ببا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان دَ جهان دَ کج فهمیو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې په بازونو چه غوټې وهي کارګان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې چه مغل کاندي بازی په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې چه ګیدړ په وازدو[1] ډک وَږی زمریان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حیرانی دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وئ نه عمل لَرې دَ نېکوو په دا ئې نظر مکړه چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ د بلا دی دا دَ نفس غلطي چاري که ته په ځان شیطان نشې بل هېڅ نشته شیطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَیل نه په لار نشې که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عیسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بینا کړه دانا ئې په دعا نشو په عمر یَو نادان
که هیڅ ور څخه نه وی غم دئ نکا که دانا وئ
خوشحال خټك ګواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

ګوره راته څه وایې دا ستا دواړه چشمان نور عالم نور ښکار کا، موړ دَ دین او دَ ایمان
مرې چه لیندې وینې کارګه ستا داخال دَ ورځَیو ناست دَئ تورکارګه په څو په موټی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه چا ورته وَیَل دا په رقیب نکړم ګمان
ورټي ورټي اُوښي تل ساړه ساړه آهونه ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پېښکښی را څخه نشته په فراق کښ یار لَرَه به وړمه دُر دَ سترګو په دامان
یَو زمان مي نه ځَي هغه یار دَ زړه له سره څه شي که ئې زه په زړه یاد نه یم یَو زمان
پاتو یم له خپله یاره لیري لا ژوندَي یم خداړو په دا خپل ژوندون هر ګوره یم پښیمان

---

[1] وازګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درښغه ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ مینې لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا په جهان کښ هم هغه ګڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سَرَه ښلېږي تر یاراڼو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي که مېړي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان که هر څو ډېر هوښیار ېې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت ېې[1] په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې اروې نوم دَ نوشیروان په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار ېې د ژوندیو نه سود نه به فائده وئ که په ګور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا دروميِ مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرګ به واړه ومرُو خو شك پدا کښ کېږي څوک به مومي ګورستان
سخ به دَ هغه وئ چه ایمان سَرَه ئې مرګ وئ ګور په عزت بیا مومي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځَوانی تېر شو اوس پېرې راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ ګور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین ښه فکر ئې لږ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[2] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر تور وښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپین
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ نه هغه نرګس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرینبي پرېواته په ګور کښ چه ځَما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِی دَ فنا په اباسیند کښ ډېر پکښ لاهو شول چه ځَما وه همنشین
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځَما په سترګو پرېووت نه وینم په سترګو حقیقت واړه مبین

---

[1] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[2] اخند دروېزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبیبان پدا جهان کښ مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرین
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خداي پرې کوم وکا ء
نفس و شیطان دواړه له خوشحال سَرَه قرین[1]

ندِي لب دئ جان من[2] ښه یاقوت دئ دَ یمن
نن ما خپل ګڼې له طنزه ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښېښ لا که نشي دروغجن
څو ني تاو کا چین ئې ګورم شي بنده درته ختن
پښتنې په چین چین څوِنِي بخښي چین، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شین شین ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فیض ځَني زېږِي
په زمین چه ځِي په فن

---

[1] چه خوشحال لری قرین.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

اَفرين دِ پدا سرو سترگو خونخوارو چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترګي ئې تور بازبانِه ئې نوکي چه ځَما خاطر ئې يوور په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وِئ پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ مشاطه وربانديِ نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عيادت مګر ګناه دَئ چه دِ هيڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پی له دواړو شونډُو نه څڅېږي په خَواب دی ژبي بند کړې دَ هوښيارو
خپل ياران به په پېغور کړې دَ وګړي چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغيارو
په ښايست که ښايسته تر ښاپېرئ يې ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ ګلستان په منځ کښ ګرزِي کرګسان ګرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر ګلونه نړدِي هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نيژدې يار سَرَه ورو ورو خبري کېږي ليري يار وته وېل شي په چيغارو

يك تنها ئې دَ خوشحال خاطر يو نه وړ
په جمال ئې زړونه يووړه دَ بسيارو

اَفرين دِ په ولول تورو سنبلو چه ئې ځَاي دَ پاسه ونيوه په ګلو
ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه کړل مستغني شوم دَ جهان له واړو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان يې دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مګر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه چه دَ مښکو بوي دِ دروميِ له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر ګل ثنا صفت کا په زر ژبه پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو

دَ خوشحال په زړه ئې هسِی چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه يوسي په منګلوُ

بيا له کومه لوريه بوي راغَي دَ څونِيُو چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حژنِيُو
دا اوړده اوړده غمونه پرېښانِی چه ځَما دِئ دا ئې خوي راغَي د حژنِيُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار ګانډه شِي شکر شکر چه ئې موي راغَي د حژنِيُو
په هر مخ باندِي څه څونِي ښايست نکا لايق شوي يَو يَو روي راغَي د څونِيُو
چه په خيال ئې په سپين مخ باندِي وَلول کړې نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څونِيُو
پدا کوي کښ چه مقيم شوم خلقه ځَکه چه نګهت ئې پدا کوي راغَي د څونِيُو

بيا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څونِيُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د ځمت په بال و پر سړی الوزي مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ هر سړی چه مَړَنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه چه یادېږې په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري ناندرئ[1] ده دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژِي فرق ئې ډېر دئ که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئ خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو

دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاڼي بلبلو تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې څښمه ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده زه دی خوښ یم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ وارُو مهو شاني قبلَوِي و بال دَ وارُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي ستا جمال خجلَوِي جمال دَ وارُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ وارو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي په هجران باندِي وخېژِی فال دَ وارو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه په یوه ځواب پوره کا سوال دَ وارُو
چه ورته کا تله به هم ورځي کاندِي سلامت به پاتو نشي مال دَ وارُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ډِدي چه پرې راشِي څیري کاندِي جال دَ وارُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دئ له عمل سَرَه جوړ ندي قال دَ وارُو

چه ئې لافي دَ یارئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[1] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګیَ ما فیها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وینم هم ئې اَروم تري تېرېږم چه په څنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه یاران ور ځَني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سَړی کا عشق آسان ندئ فضولو
ځَما راز مو په ملك خپور کړ اې ځَما اوښیو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ږو[2] د غمجنو په ژړا ږو
دَ رندانو په رندیَ د شیخانو په تقوا ږو
دَ وصال په سل خوښیَ د هجران په زر بلا ږو
د بهار په ښو ګلونو د بلبلو په نوا ږو
چه تړې سبروني هیڅ دئ په هغه قد بالا ږو
چه مکحولِي دِي له نازه په هغو سترګو شهلا ږو
چه نرِی تر وښته دَه په هغه باریکه ملا ږو
چه عاشق ور پسې مرینه په هغه جمال زېبا ږو
چه راځَي دَ یار له لوریه په هغه باد صبا ږو
چه پیغام راوړِي وصل د هغه ناصد په پا ږو
چه دوهمه پکښي نشته د رشتینو په رشتیا ږو
پدا هونبره سوګندُونه صد هزار ځَله بیا بیا ږو
چه تر ځَان پتا مین یم
زه خوشحال خټك پتاږو

راته مه وایه پتا ږو[3] چه پتا نه ږو په چا ږو
ته ځَما دَ سترګو تور یې پدا تورو سترګو ستا ږو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي په سبا ږو په مسا ږو
په جهان کښ مي ځَان ته یې نه چه نور، پتا جانا ږو

---

[1] یعنی اوږدو.

[2] ږو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته یې په خاطر کښ هر زمان پخپل مولا ږو
ستا دَ پښو خاوري توتیا دي چه ما ستا په خاکِ پا ږو
تمنا لَرم ستا ډېره پدا خپله تمنا ږو
تر خندا پوری دِ هیڅ دي لال و دُر ستا په خندا ږو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ږو

ستا په ورد سر فرازُو تل سجود دَي د پې نښازو
ستا ملالو سترګو پوچ کړ واړه کار دَ سحر سازو
سا یِوه وینا تېرِي کا تر هزار سخن طرازو
سپین او سره دَ دنیا دارو دَ عشق ګنچ دَ جانګدازو
دَ خوشحال وَیَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپینو وازدو لَرَه ورغله پیشو خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خیل دَ معشوقې وي دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټیکو
د لولِی پرتوګاښ پیه پرانزِي محبت ور سَرَه نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[1]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه ګرزِي هرزه کار شي تر دا هسي کښت زنجیر نښه دَئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښښنسول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو نښه روزګار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځَي بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه مِی په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دي که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ یو یادګار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوښي دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دَئ پرې ګزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده[2] چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال خټك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[1] کِسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.

[2] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ که دِ غوږ خَما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ په لیدو دِ پرهېزګار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرګه مي یو هسي مکان ګور شوي چه پرې تل دِ کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي زه هم ګډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ
ستا په غم به پدا لږ عمر مور نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو ور خَارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته پکښ خَاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرګه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
ګنبي ګنبي خَان او زړه لَرَه راحت دئ که ئې ګورې خط و خال دَ ښو یارانو
دَ یارانو د یارِی په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو خدایه ما ژغورې له هسِی غضبونو
د کنګاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنګاش له علمه هیڅوک خبر ندئ خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې ګورې چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام و ناموس ئې په یاد ندي خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه که کېدَي چېرِی په نورو سببونو
خټك واله بلنګه ښه ځَما تر ملا ده نه ښېوه دَ نوکرِی په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځَما په یاد ده چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنګ مغل سَرَه په تېغ کا هر خټك نیوي مغل تر جلبونو
د خټك دَ ننګ جرګه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو خوږې خوږې خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه تا څخه مینا ده دَ ګلزار په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه ګرزُو کښېنو پاځو خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښېي په بم په ځېر جار وزِی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل وارِه خوبی لرې زه وارِه کامرانیَ ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته یو زه یم یَو دي غم دَئ، سره دوارِه خواپخوا یو

خوشحال یواځِي ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه وارِه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ چه غوټې ئې دِي په شلانډو[1] یا په مړکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبي لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځَان څرګند کا ټټو سم په لارِي نه ځِي بې چابکو
چه ئې ډېري اندېښنې دَ دنیا نشته زه پدا خبره خوښ یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خوارِه نه خوري له کبره لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مځکو

دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَي پرست یُو[2] دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم ینښَي لکه مځکه هسي پست یو
هغي خولې وَته نظر کړه هغه هسي نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو بیا یو مات کچکول په دست یو
حوڅک دَ وصل خبري کاندِي موږه خوش پخپل بربست یو

تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو که بې تا را درومي بل جمال په سترګو
مېلمستیا مي دَ زړه ویني ورته کښېنوې چه مېلمه مِی شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو خو چه راغی ستا دَ ورځَیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عجب نښه شي دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي چه ئې نه راځَي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښېده رومال چه راغَی زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مِي به تل لیده اوس ګوره چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زیبا مخه بل مخ ګورم زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترګو
وَ ښه مخ وته له ورایه ځلبلاند شم لکه وَویني لوغسي[1] تهال په سترګو
نور عالم خو دَ یارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ یار خوشحال په سترګو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سَرَه انشا کا یَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ یاوه ګوي ګرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سَرَه ډېر دئ برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندِئ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عیسی وم که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَیل پوه شي
دَ ګوهرو قدر څه زده ښیښه ګرو

یا په زړه کښ مهر ځاي وَئ دَ بتانو یا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
یا حیران عاشق په مرګ وَ مړَي چه خلاص شوي یا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سَرَه جوړ وئ څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په یار پسې روغ ځان سپځي په اور کښ زه پدا رسم مَیَن یم دَ هندوانو
دَ خپل یار په بدو خاندم هوسېږم چېرې زړه نشي را ښه د رقیبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم لکه ږغ دَ خلاصی وشي په بندیانو
بیا به صبر دَ خوشحال خټك اُلجه کا
را څرګنده شوه سره کړې خوله په پانو

یو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
یا ئې عین په زړه وَخورې یا زخمی ځي چه هوسی په پره ور یشی[2] دَ چستو
دَ بې ننګو بې ننګي مي به ارمان شي خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ بنو اوښي مِي ویني شي ترې څاځي دا دَ تن جامه مي نه وئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قیاس معلوم کا که ئې وایې ښکاره نه وئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرایه
ښه یاران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد ګماني تر هسي حدَه تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد ګویي خست بد نیت تر دا پهورته سکه وروڼه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نیت که ښه خلقت، که سخاوت دَي دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له یده
په مجلس ئې برآمد له منځه تللیَ بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[1] یعنی لکه دَ لوشلو حیوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووینی او لوشلو ته نه درپېږی.

[2] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترګي په دوستانو ئې دَ پلار کينه بې عده
که دَ باغ انګور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته مګر درست ژنکوري ورکا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژوندِيُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1] په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام کړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه که ئې را کړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار دروميِ بې مَيو دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه ګار شه دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي ګلګښت کړه په دا باغ کښ تر صباخَ تر رواحه
د نرګس ګلوُنه پلي سپاره راغله ننداره ئې د بهار کړه افتتاحه
رنګارنګ غنچه دِ وا کړه په چمن کښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنګ زيبَ بې دليله! په ظاهر باطن عليله!
لکه مچ په انګبين کښ پسو بند شوې په قليله
په تسپو کښ دِ بلا دَه هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره خېلخانه دی کړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلیَ هلاکوُ سَرَه عديله
ببله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

آه هم دا هونبره آهونه دم په دم بيا ګناهونه
هم هغه پکښی پرېوزي چه کښِي چا ته څاهونه
لکه باد هسِي تېرېږي دَ فانی دنيا جاهونه
اور دَ آه هسی لګېږي لکه اور په ګياهونه
ګوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال سارِه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل ګمان کښې بروسه ١له اصلی کاره مايوسه
دانه نه يې چې دي مغز وِئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عيب وَته رُوند شوي دَ پردې عيب جاسوسه
چه پيدا ئې خوشبويي شوه اګر ښه شو تر اَبنوسه
د طوطی برابر نه يې که نګار لرې طاوسه
که غوټه يی[٢] په چرګوړيو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنګ نه لَرِي عروسه
راشه مخ په آئينه کړه چه چهره شِي در معکوسه
دَ خوشحال خټک توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښايسته دَي په خالُونه پدا خپل ښايست ډېر مکَوه خيالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښايست نه وِي دَ ګلشن ګلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ويال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښيل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنګ رنګ دي څه بلا ئې په لباس په ټپټالونه
ستا دَ ورځيو خال کوتره دَ هوښا[٣] دَه تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهين نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هيڅوک باور نکا په وعده دَ کښليُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په بېړۍ ناست دي مرګ ئې مه وه چه په سپينو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښې چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ يار له غمه استغفا دَه که سينه دِ له زنګاره نه صفا دَه
هيڅ دَ خپل مَيَن دَ بدو غارت مشه دَ اغيار تر وفا ښه دَ يار جفا دَه
دَ يار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښې زياده نه ګڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ يار و غم ته وَدَرېږه که دِ غيرو اشنايی وَته قفا دَه
آه که يو ځَله مې وليدې په سترګو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[١] د بروس کلمه سيد راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښې هم دغسي دئ. مګر د عبدالحميد ماشوخيل په ديوان کښې هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځَله مي بروس دارو درمان کا – داغ مي کله مرور دي ستا له درده. دلته يو محشي بروس ته طبيب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[٢] کې.

[٣] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګړ وائې له طبیبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ یَوَه قطره مني ده پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه که ئې ګورې دا فاني دنیا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو په غافل باندِي شیرینه تر ګنی ده
له ګدایه نه لا څه خو مخ جار باسِی تل تشنه ناسته په وینو دَ غني ده
روغ ئې وارِه په کمند دَ مکر بند کړه آزادي که ځَني شته دَ لېونې ده

تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو یو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په محَّکه دَ یوې دانې زر طمعي لَري ځَکه
حقیقت دَئ که مجاذ درته ئې وایَم یَوه ښه ښایسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځَان قبول کا راحت مومي خداي به نکاندِي خواري دَ هیڅا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ بې اوبو که ماتېدَي د تړې[3] سکه
دا پریشان پریشان وَیل مي د مستی دئ چه دي مزي دَ ژوند بولمِ[4] څو ټکه
تر لیدلُو نه ئې نه لیدَل بهتر دِي چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه وارِه ښایسته دِئ چه همېش ئې بقا نشته په کځَکه
چه ئې مینه دَ زړه سنګو روزي نشوه په قیامت به دَ هغو ته وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکيْ دَ خولې غوارِې یا ئې دوارِه څونې نسه یا څونګه
دا دی وارِه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟ چه دَ لویو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري وارِه روغي چارِه[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بیاض کښ نه دَئ جمعَ په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سړې شنوبې[8] ئې چښم په وخت دَ اوُړي بادشاهي دَ اورنګ زیب ځَما غړکه

کوم یاغیان هوډیان دئ پرې یستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لرې خټکه!

---

[1] یعني نجلی.

[2] لوچکه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] یعني زلف.

[5] دسید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پيوندونه په دلا[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي سَرَه بېل لَرِي سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو نه باور په سوګندونه
نه سزا دا بد کردار شِی نه دَ غله ځَی مړوندونه
دَ اورنګ په ظلم مات شول دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرګ بهتر دي له ژوندونه

بيا ځَيره[3] په سر کړه کښېږده له خياله چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پيا سينه پسې په دواړه لاسه مړم لکه باز د هوښائ[4] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو ګول نادیده نه يَم چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي همګي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځَما مينه هسِي نده چه نورېږِي که هزار رنګه جفا کړې ځَما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا يم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بيا له ورايه په خندا راغله نګاره دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقيبانُو دَ يار وصل فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ ګلزار ګلوَنه څه دِي راشه ګوره تر ګلونو ښايسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا په دا شان مي جدايي کېږِي له ياره
دَ مانِي توره ئې څه توري پرې باسِي چه په زړه ئې يَو ګزار وِي سل پرهاره
ځَما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنګ لافي خطا دِي څو ځَما په سر کښِ پروت يې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبيبان واړه نا ترس دِي دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړې په دا باغ کښِ به يَو ګل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه يَو نَوي نَوي خيال وِي که ځَما دَپاره بيا ور شې ريباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا آشنايي دَه لاس په لاس فتنه تياره
په يرغ په مصلحت نه دَه ځَايي ده دَ خوشحال چه سريکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] يعنی کناره او ګوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښِ (چيره) ليکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي ګُندِي واوړِي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بیا مي څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه په ما خوار دِ ظلم ډېر وَکړ نور مکړه
وایې سپی غُندِي مِي څو په کوڅو ګرزې څو ژوندَی په جهان پایم، ببغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ په ناحق مِي لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَئ ساقي راوړه خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ په هیڅ رنګ مِي په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وریتېږم دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارِی جواز نشته خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَرَه اور کښ لولپه کړې دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زماني سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته ګل وَئ غوږېدلَي باندِي نماست وَئ زه او ته
زیړه زعفراني شوي یا ګلګونه معطره لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړَه بیا مِي هم در څخه غوښتَي نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مي درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مینه تل پدا دنیا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورَک شه راست روزګار دِ در ناراست کا ځَاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژِي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نیاز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه چه د غم له پوسته ووتم یك لختهَ
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دِي که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځَي تر منځَ ولاړې بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي په خزان چه پانې پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټک طالع تر خرمۍ[1] ښه دي
چه بندي شو خاوند ببا وروست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه　　دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئ　　په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې　　لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ کړه　　دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده　　دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ　　دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم　　محبت مي دا دعا له لاسه يووړه

که دَ نورُو هوښياري په عشق کښ پس وړې[2]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وښسا　　هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ　　پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل کار کړه　　که دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ　　ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه　　زړه پيوند کړه له اللّه
که هوا دِ کړله ترکه　　نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې　　که دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبلَ اَن نموُتوا[2]　　پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ　　دَ کم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ　　ښه دولت دَ سحر کاه
څه اميد دور و دراز کړې　　پدا لَږ عمر کوتاه

تل توبه کوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده　　که دا چار گوړې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا وارِه دِي په ښکار کښ　　چار دَ جنگ دَ مړنتوب که دَ پيکار ده
ورته هيڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه　　دَ هغه سړِي چه طبعه دَ بيکار ده
اَلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځِي　　چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده

په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله که پتا باندِي ببگار ده

---

[1] محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

[2] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهَ[1]
خداي دَ درې واړه مستانو سره سر کړ بله نشته يا به نيست شي يا به هستهَ
نندارو لره ئې راشي نندارچيو يوه لويه هنګامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني ګنبهوتې په لاس کښ لاس ئې پرېوزه که ئې دَی پرېږدِي له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ زه بې روحه ګرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي چه خبر شوم د وګړي له بربستَه
ما په وړېو سترګو ډېر ياران خوړلي په ځَير ځَير دِ مخ ته نه ګورم له کستَه

د خوشحال په ځَان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته دعوی کا دَ شيخیَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي ګري کا اکثر پدا فرقو کښ که ئې ګروې کون خر شته
له ګوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي تقوی تر هسي حده په اولجه ئې وړي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزِي په ځَان باندِي چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځَای آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو پدا دور که ګورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراګان چه روته ګرزِی کړې څير ترلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دِئ حال ئې دا دَئ نور وګړي دَ غواوُ د خرو کِلي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز ګارو سراسر واړه دروغ شو رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق عالم سَرَه برهم دَئ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي نښه وه چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنګه خطر شته
تر دې ژوند يو نښه دِی مړه پراته په ګورستان کښ چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته

دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سَر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځَه توره راشه خضر دَ حيوان په چشمه ګوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي لکه تور لوګي چه ټول پاځَي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړې درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته ګورې ځَان نادان کړې چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ ګل غُندي زيبا يې! که زوولې يې له خپله پلاره مورە
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وکړم توبه ګار شم دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل ږدِي هغه سر خوري په جوار باندِي ئې مه ګرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کړې څيرې ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خيال وَي ما به يوړ ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[١] ورته ښکاره کړ خوار عاشق ئې ځکه درست پرې يوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَيَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[٢] وايې يښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه هم هغه چه مينه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې ليده شِي چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګو خبر واخله چه ئې وژنې[٣] نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شيرين اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وينم څوک سياله[٤] خبر دار نه يَم دَ بل ښهر له حاله
په ښايست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته درېغه درېغه په خوي هم وی څه خوساله[٥]
په دردمنو کښ نن زه يَم بې مانند په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپين تندِي دئ طعن په آفتاب شِي په آبرو دي ګرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ يم ښايسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي کله کله مي خبريږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم ستا دَ عمر دعا[٦] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپين وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پانِي نه وِئ ګله که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځي غنيمت ګڼه په باغ کښ چه په تا باندِي سينه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ چه خالي وِئ دَ بلبلُو له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غږېږي سترګې دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره څوک پر هوزي، ځَني پور هوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو چه ليدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[١] ځَان.

[٢] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[٣] چه مي وژني.

[٤] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[٥] محشي ورته کښلی دئ يعني ميانه.

[٦] دعا ګويم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنګ مبدل نشِي که په ځان باندِي تل لولې څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم کښه ما به دنيا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندِي چه خبر وِئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کړه چه دَ مښکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په مانِي کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری ډېرِي په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيرِي
نه به هر کله بهار نه به خزان وِي دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېرِي
که مي لاس لکه درياب[2]له درو تش وِي ولي سَترګي مِي درياب غُندِي دِي سېرِي
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم فلك بيا نَوِي فتنې کا را بر سېرِي
دَ دې دور په يارانُو باور نشته په زمان ورته اغيار شِي يار دَ غوښِي[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه له هغو خبرِي اَروم تېر و بېرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې دَ خرما تر خوند به نه رسېږي بېرِي[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږِي که په لعلو مکمل کړې پائزېرِي
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په گور کښ نشِي هېرِي

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
د عسلو خواږه کله هغه مومِي چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم خوْ دي پانځي بلا له ځانه خوښه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوښه او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِد يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پيغام د بوسې[١] سود نشي خوشحاله
چه ځما[٢] په خوله مين يې را نېژې شه

په هر لورِي دَي فغان دَ مرګ له لاسه په هر لور په هر مکان دَ مرګ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرګ لَرَه پيدا کړ خرابی شوه په جهان د مرګ له لاسه
همګي پيغمبران که اولياء وه دُوي په مځکه شول نهان د مرګ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی ګمانه دا وَدان کورُونه وران د مرګ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه کاروانونه شول روان دَ مرګ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرګ له لاسه

په هره کوڅه ګرزم که مي چا ليده رنګينه ګل مخه عنبر بويه هوسی چشمه مه جبينه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه په دواړو خوږو شونډُو تر شکرو لاشيرنه
په زنی لکه سيبه په غبغبو دلفريبه په غاړه لکه زانې سبر قده تن سيمينه
په تور بانډه ناوکه په ابرو لينده بې شکه په پوزه لکه لندي[٣] چه را پاڅي له کمينه
ګلګُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه ټېکه پر تندِي اښنبی په زلفينُو عنبرينه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنګ امېزه بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودينه
که زر خونُونه کاندِي زړه ئې نشِي لاندِي باندِي
لا نور ورپسِې غواړِي خوشحالېږي څو چه مرينه

پدنيا کښ نعمتونه رنګارنګ شته دَ ديدن دَ نعمت کوم نعمت همسنګ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وِئ دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنګ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه ته لا نښه يې چه دِ غم دَ نام و ننګ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم يَو غماز ئې تر شيطان بتر تر څنګ شته
په آشتِی کښ کشتن دَئ عاشق وژني همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنګ شته
خدايه ژر يو بل اورنګ لَره پيدا ګړه په جهان کښ نښادی نشته چه اورنګ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صيقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنګ شته

---

[١] په پيغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[٢] که ځما.

[٣] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنګ.

[٥] يعنی اورنګ زيب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت يم ستا په ور کښ په خيرات مي ياد لَرَه دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خيال دماغ د ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ مرګ قيامت د هېر دَی ښه دا هونبره ياد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ سخت حَما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ څه مهر پيوند ئې هونبره دا عناد لړه
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پيدا دي مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنياد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته مه درومه بل لور ته حَاي پدا سواد لَره

زلفي د زنجير دِی پکښ ډېر زړونه اسير دئ
څوک پدا تدبير دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه چه رشتيا وايَم هم دا لَرم ګناه
له حَوان مرده په خندا په هوس درومې له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سيوره وړاندِی وروستو را سَره حَي چه و هر لورِي ته حَم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول تورېږي په دوستی ئې سړی هم شِي روسياه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي يم چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ دَ اوباش پکار کښ هيڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوحَي په ما حَاي دَ زړه سوي دئ که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وايې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟ درته وايم که باور کړې يو ګياه

رعيت لکه عيال ساته خوشحاله
په ياغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته خپل پرَدِي ته نصيحت شته
چه لر بر له مصلحت شې کله خير برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ مهيا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سړِي چه عزت نه وِئ دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحيح غني هغه دَئ دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه که په تن کښ د صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ څه په کار که د دولت شته
دين دنيا د مبارک شه که دانا سَرَه صحبت شته

اوس ياري مکړه خوشحاله
دَ ياری سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه فراغت دِ مبارک شه که دِ ونښوه دا دواړه
دَ ژوندون پيوند تَړَلي په يوه اومه سپښي دئ دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځَان ژاړه
خپل دِئ که پرَدِئ دِئ قلم وڅکوه په واړُو دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه ويارِه
هر چرته چه گرزم ځَنی هسِي چاري وينم کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم يو باد دَئ چه په درست جهان را والوت زړه په چا نښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم تش کنډه پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول تړې تېرېږه سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه وخت دَ مازديگر شو دلَ دادکان ونغاړه

تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کړم
لا خو دا دنيا دَه مخامخ درته وَلاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزَه ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا مغني شي عندليب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فيروز شِي دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فيروزه
خپل غوږُونه ورته څك[1] کړه کنُدي واروې راز دَ مينې دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فيضه بوټي خالي نه دي فيض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځَوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم ځَما خوا به پرې سړه نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره نښه هوا دَه که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه

په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخورې يَوه لپه ننه پريوزې اندر غپهَ[1]
هيڅ خبر نه وي له ځَانه نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر هندو هم به وي بې جپهَ[2]
چه هوا وی درته نښه کا زړه دي ځَي په هغه هپهَ[3]
په هر ځَاي چه له چا کښېنې يا د راز وي يا د گپهَ
ته به ځَان تر هر چا نښه کړی که نښه کېږې په غرډپهَ[4]

که پخپل فهم طبيب يې
د خوشحال تر فهم تپهَ[5]

---

[1] غپ د سپې ږغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

[2] په هندي ذکر کول او خداي يادول.

[3] خواهش او هوس.

[4] په چاپي نسخه کښ (غږوپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري يعني غر او دپ چه ځَان لوړ گڼل او بر بر ويل دې.

[5] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحيح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتيا ويل غورېږي د زړه غوټه دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په درياب کښ خښته واچوي هيڅ نشي په هو څو ځانځکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځَي صحبت لکه دوړځ دَي چه مېړه وته تل کښېنې په مخ نوټه[١]
پدا کار نادان هوښيار وارِه پوهېږي د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[٢]
حوڅک خمونُه تَشَوِي مستي ئې نه وي څوک دَ ميو عربده کا په څو گوټه[٣]
د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوټه[٤]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خوارِه په ځَنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تارِه
سَمِي کړې ډېرِي پخپل زړه لرې خپل يار ته ځَکه دِ دَ زلفو وښته سَم وِئ هم کارِه
بخت دَئ چه ئې اوس ستا له لبانو سَرَه څښمه تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځَارِه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړ پرهارونه څه لَره مي وَئ دَ يار غمزو لَره لارِه
اور لرې په مخ کښ چه پتا مين کېدلم ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځَارِه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخورلم مرَم رابانديِ نه جَيِ دَ دم گريو هيڅ پارِه
مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِي وژنی په وارِه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې دومه راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ دَ جهان په مخ به نه وئ هسي سلومه[٥]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو اوس به چرته خَيِ چه نښتي دَئ په لومه
دا چه وايې دومه صبر کړه له ما نه بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم په خندا خندا بورجل لَرَه را دومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خپلخانې لَرَه بلا شوې هم خپل ځَان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[١] يعني په ترېو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسرى داسي ده چه مېړه وته کښېنې په نغر لوټ.

[٢] محشي ورته ليکلي دِي چه يو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[٣] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[٤] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[٥] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرګه مړ کړ اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرګ رخنه پیدا کړه خپلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خویی بې بخت نه یې چه لا نه یې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ لا ځایي وه ستا دَ زړه اندښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زویُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټک وینا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ویني په سترګو نه په خون کښ چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه یې خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي هسي ستا دَ سترګو ډېر دِي ستمونه
بیا مِي هسي دا غمزې په غشیو وله لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه یواځي ناست یمه ویرژلَي لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ ګزار حاجت هیڅ نشته په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مګر څوک په غارُو غرونو ژوندی ګرزي ستا سپرُو په وینُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه طبیبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو غر به نه اوړی دَ جا په ارمونه
یا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټک کښ یا دِ نه نیسی په ګوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په ببسر دي رنکارنګه ټکي ګوره پدا شان به ښایسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه ګره ځَني زو وِې سَړی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ویَل کړم چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به ګورم که د ما ګنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه یَم نور څه یم چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه یم لکه څوک چه په بل لوري غواړي ورکه
دَ ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانُو[4] محبت را پیدا کېږي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته لیکلې ده په چاپي نسخه (څکه) لیکلي ده، یعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه لیکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وِئ حبطه دَه که ئې روغه وِئ دَ سپينُو زړُو تکه[1]
مګر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ می سپېنه خوله غواړې خټکه!

تور وربل دِ په سپين مخ را آشفته شه سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه ليدن ته چه دَ کښلِی مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسك کړه وئې ګوره لاله زار دِ په جوار کښ شګفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې په ګلونو کښ يو تور منګور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته چه ئې پاسه دَ ټېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مګر دَ عشق په خښتو روغ دئ چه ئې شيخ تر سيورِي کښېناست آشفته شه
ځکه هسې رنګه بوي لَرِي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت ګفته شه

په زړه مي هسې نهال يې اې له دوو سترګو غايبَه که بله نامه وايم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره څله اضطراب شي ستا ديدن ته په تَرِي باندي تل وي دَ اوبو مينه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ سکه ځکه جدائي شوه آشنايی سره واجبه
يوه دَ بېلتانه رنځور ګرانه ده که نه وِي نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَويني په سترګو تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ يار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابَ که دلې ئې سريکار وِي له کتابه
واړه زه يم چه مي هسې شراب بد کړل ګڼه کومه بدي غواړې له شرابه
د شيطان له چارو ليري ليري ګرزه يو درنګ مه اوسه بې چنګ بې ربابه
د ښه مخ په نندارو کې خيريت دَئ که ځما له لوريه چار نشي خرابه
چه دا هسې ارت ملك په خپل سر تنګ کړې په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شيخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي د ښه بوي نفس پيدا شوله ګلابه
هم حېوان ئې هم سړی يې هم ملك يې که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وايم په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا ليدلې بيا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي دا خبمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال خټك په ژبه برکت شه
چه ويَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسې په غوغا درومې سيلابه ولې هسې په ساعت کښ شې بې آبه
آفرين دِ په همت دَ لوي درياب شِي چه په هيڅري ئې چار نده کربابه

---

[1] د قندهار په اصطلاح تېکی يعنې غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګډی درومي که رشتیا ده دا د درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ګنګه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ د نابود شي واړه ستوري د اسمان په ستوریو وَ خپړه آفتابه
که لمبې ور باندې بلي کا اېرې شي د ژوندون هنر به نه ځي له سیمابه
له یاقوته د هاله سیالي شبَه[1] کا که دَ اور په تاو کښ دا نشي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي هیڅ مقصود تر سَره نه ځي بې اسبابه
په ځوانۍ کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږي خو ګزار لَرَه کنه زلفي چه وَلَول شي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه سترګی چه پیدا دي خو دیدار لَره کنه
شیخ د نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم هر سړی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مې د زړه خوړې مګر نور څه لَره ندي زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُنډی څرګند شي ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سَرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه دروېشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سَرَه چه هونبره استغنا کا ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړي چه په ستورې چه په فال لَرِي تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه شکر لب و شیرین بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورې ورځې تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نرۍ تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زېر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکښی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرَی ځَني مطلب دي.

[2] خدایه راکړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې ګورم سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتِي هغه خولې کړې چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه پکښې نشته یَو نګار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو ګلونو[1] تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا ګل دئ تر دا ګل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ چه انګې دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[2] مِي نورُو ته بخښلي کله کله ځَما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس آوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه ځَکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترګي په کجلو په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې چه دَ زړُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلِي دلبره مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېژي نه ګروهېږي[1] خدایه څه مِي سریکار شُو له کافره
نه مِي خوب نه مِي قرار نه مِي آرام شته همیشه را باندِي تبه وِي شېبره[1]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنګ به هغه خېژي چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَرِي آزاد دَي باز په دواړُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شِي اې یوه خدایه ځَما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي دَ غریق اوبه چه پاس واوړِي تر سره
مګر خضر مي مدد شي دعا را کا چه لاهو بېړی مِي وَوزِي له خطره

---

[1] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[2] مڼې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
دَ خوشحال سينه لګېږي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه — الوداع دَه دَ خوشحال خټک پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي — بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګيالي — هم پخبله صلح کاندي صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي — په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښليوُ په دا کار پوري حيران يم — چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشي — دَ دلبرُو ياري څو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدي — تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا — چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا — د شيريني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه — راته ګوره را څکوم حديث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شي — دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه — يا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ — راته وَوايه همرازه!
غم مې واړه تار په تار شي — دَ هر تار له ښه آوازه
په هر حُاي چه ښايسته وي — ترې سلام مي دَئ له نيازه
ځما لاس له کاره ووزي — چه په کار کښ شي شهبازه
چه دَ کښليو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼې افزونه — تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ — که زيات نه يم کم هم نه يم تر مجنونه
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي — که هيڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې — که له دوو سترګو روان کړم دوه سيندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1] — اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا — زه په څو خبرو خوښ يم له بېلتونه
يو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ — بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ ليلي کړ زه پوهېدلم — چه به ستا له لاسه حُاي کړم غاړي غرونه
چه يك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَيوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مخّکه — وَ اسمان وته روان شو عيسی (ص) ځّکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس يو نشته — آشنايِي له هر چا ښه دَه بې خټکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم — چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځارېږي په سختي کښ وېزارېږي له ابکه[۱]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئ همګی ئې زیست روزګار وُ له کوتکه
دَ معني په سترګو ګوره له دانا یې په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[۲]
مروت یاري تریې مه غواړه خوشحاله
هر سړی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُنْدِي را درومي په پوښتنه رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسیر موتي د لاس د سکندر کړ[۳] ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا می درېغ کړ بیا هاله وایه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ هلك څه زده دَ زیبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا چه په قصد به پرې کوِي دَ ګلو وَنه
که یو ځَل ئې طماغه[۴] له سَرَه پرېوزي چوز و باز ووته څوک ښئي وهینه
که دَ کښلیوُ وعده هر کله خلاف دَه خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
چه ځَار ځَار کله به رایشې مینه!

چه نه لَرِي ننګونه وئې مه وینې رنګونه
دا د ننګ دَپاره ګرزم پدا هسي ګرنګونه
صد رحمت را باندِي ښایي پدا هسي آهنګونه
په څو به ځَني درومې چه دَ زړه لَرم زنګونه
مهدي له غاره ووزه کښېږده پښه په پلنګونه
نه دین شته نه آئین شته شرم لاړ په فرسنګونه
مختورن[۵] ظالمان ډېر دِي چه آخلي قلنګونه
دَ عدل توره واخله ملك اسلام کړه په جنګونه
بیداره اوسه زرکی شاهین[۶] ګرزي په څنګونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنګونه

---

[۱] یعني پلار.

[۲] یعني هغه توره چه په جنګ کښ کار نه کوی، پخه ئې مخ اوښتې توره.

[۳] د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

[۴] محشی ورته ټوپی لیکلې ده.

[۵] مختوري.

[۶] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښاېسته ئي زيږه ګله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځيِ له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکيِ تر مله
چه په پټو سترګُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسيِ رنګه شغله[1]
راشه خپل وژلِی ګوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وِئ همېشه ورباندِی لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدې چه دَ مښکُو بوي دئ دروُمي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!
درست عالم دئ په خوشحال باندِي غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارګانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه ګرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشِي د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنيا ئې په هر چا باندِي سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصيله
چه ئې وارِه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږِي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږِي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مِي معشوقه دَه بې عديله
چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجيله!

څه به ووايې خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچګون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهَ[۱] نن هغه ده ځما یارهَ[۱]
لا جنوتې سر کندِي چه حجاب نه کا له پلارهَ
یو سورکی پیزوان په پوزه ور بلوتې یو څو تارهَ
مخ نسرینه مه جبینه سنبل مویه پري وارهَ
شکر لبه پر طربه هوسی سترګې گل رخسارهَ
قد عر عره مو کمره سر تر پایَ قلم کارهَ
په زړه سنگه شوخه شرنگه جفا خویه زره آزارهَ
زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا دارهَ
چه مي نوم ورته څوک اخلي و ښکنځولوُ ته تیارهَ
څه کړم کوم فکر علاج کړم دم واهه نشې له ډارهَ
د دې خوي خصلت دا هسي ځما دَه مینه بسیارهَ
دا یَو څه علامت وشو په ما خوار دَ خداي دَپارهَ
که پَټ نیاز ورځَني غواړم په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم خیلخانه لَرِي خونخوارهَ
که ئې وغواړم په زرُو زر هم ډیر غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي په جهان دِي دا دوه کارهَ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهَ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه ببنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انګِ ولارهَ[۱] ما په ټیکي سترګي بیا مونده بیا ولارَه
که ښه مخ وته کاته کَول گناه دِئ دا گناه دیِ وِئ دایم د ما په غارَه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم چه د ما وَي دَ جهان دلبري وارِه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه! په ژړا کښ راته وایه خیر غوارِه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې که دِي دوارِه لېمه ووزِي لا هم ژارِه
دَ طوطي خوراک شکرِي دِي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لارِه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي گڼه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې که دِ چار شِي تر یوه پورې مردودهَ
تر مطلوبه پورې شرط دَ رسېدو دَي که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وي بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځَي بې نمودهَ

چه دَ دوارو سترگو شهر در څخه شته پرئې خوره له ځَانه شهر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2] چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئ چه ئې ټول کړې ټولَوَه ئې چه کمشېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندِي په عقل تېر و بېر کړې چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا درباندِي کا څَني خبرېږه یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
کله ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ مانې کړې بې گناهَ ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورِي روانه په شیوه شې در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځن دي څه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ ۰ ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا گل بورا وته ونه وې تووه سیاهَ
یا په ما باندِي مَیَنه کړې دلبره یا مي مینه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مې نشِي شېر به کومه اندېښنه کا له روباه

په یوه ګزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نګاه ئې په خوشحال وشو ناګاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبرې مکړه لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنګه دَ یارې صفت کېږِي زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دَئ دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا دَ هغو سَړَیُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر وارو تېر شُوم و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرګونه کتابونه ملا لولي الف بس که ئې غرض مسلماني ده

په نادان باندِي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه مګر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبِده لَرِی په میُو ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه ځَما سترګِی له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم د وارو سترګو مِي خجله نربده[1] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولګي ښه ندئ لا دَ وخته ئې دَ زړه له حاله زده کړه

دَ قلم له سَرَه تور لوګي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سایه بان وَه چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړي تر عسلو چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه چه بره ورته ګویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خوارِه[2] کړل دَ تورات و دَ انجیل وارِه ورقه

---

[1] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[2] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[١] کوَن په طفيل دَ هغه دِي مرتب او مهيا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور يار دَ اهل بيت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[٢] ثنا هيڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه راشه گوره نندارہ کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنيا دني دَه بود ئې نشته ناهني[٣]ده ځکه دا ده اې نادانه د هوښيار تر فهم زشتَه
دا دنيا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده شپون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلی[٤] دا طوفان دَئ که ژلی چه ئې ويړي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما ليدلې پدا چشمانو وراني مښې دَ شاهانو يکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنيا غوښتَه
د لکونو پيدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه نه به ته نه به ستا پښت وي، بيا سنجرشو يو څو پښتَه
د سيلاب په مخ دَ کور دَي دا دَنِي فکر دِ نور دي چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سيلاب رغښهَ[٧]
په دنيا کښ که شداد شې بيا به ته په بلا ياد شې که بهښت په دنيا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[٨]يو ورله له ځانه دا فاني دنيا اې ځوانه! چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې وليدل کارونه طور طور رفتارونه: په ورتله په ستغ[٩] خَتَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[١٠] يې که هوښيار يې که دانا ئې!
د مير باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه هونبره چېرې قرارېږي سمي غرونه
يا به ستا په وره ناره وِي يا به ژاړي يا دِ تا له لاسه ويږ دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبريو، په نېزو وشي صد چندان شي په تدبير په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کيږی نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[١] چه کونين په طفيل.

[٢] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[٣] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وِرَي.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[٧] چه په مخ د سيلاب رغښتَ.

[٨] هغه.

[٩] په غره کي نرئ او سخته لار.

[١٠] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ ریاست و نه په وینو په لیږ شنو دَ اعداء کا ټمرونه
په میدان کښ توئي ښې دِي دَ سر ویني نه چه ډکه سینه وړي له ځگرخونه[1]
یا دَ مرد غُنديِ شمله دَ دستار پرېږده یا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدایه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَېلي هر یَو بیت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه تړلي پیوندونه
په یَوه قفس کښ بند کارگه طوطا کړه سَرَه ببل به وِی دَ هر یوه سندونه
یا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه یا د دُوي غُنديِ پیدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه یُو لېونې یُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې یُو زر مو نشته که په سر ئې لیدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتیا خبره نکا وَ هغو وَته به څه خورې سوګندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی کیمیا غُنديِ ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنګ باز اَلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هیڅ وربانديِ نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځیر کښ خوشحال بند کړ
آفرین دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پیدا شِي له دورانه
ما و تا غُنديِ به څو باد وړي یاد کا که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې ګورې باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود نندارہ وکړه بیا به هم شِي څو رنګه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دَئ که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې ګورې نه لتانه نه له مانه

څه به وایم د دې نفس له آزمېښتهَ نفس آدم دَي را یستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کیمیا د بوټي ګل کله مونده شِي چه د پښو تلي ګلګون نشي په غوښتَه
د سړیو په عظمت پوري حیران یم چه په ګور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بیا به څله څوک طلب دَ دنیا کاندي چه ئې خلاص نه وِي یو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د پَرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنیا مینه په مثل د خارښت ده هیڅوک نه وینم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شیطان شوه عیسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مینه په مثال لکه پټك ده چه د ګوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوږین له عیبه غاړی ځگرنه، یا نغاړي ځگرونه.

[2] حسد، کینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سريکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ گلو وخته[۱] / که ژر در پسې نه وي د خزان سيلی سختهَ
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي / د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت يو سي يکلختَه
په وخت د ښو گلونو په خلوت دَننه ناست يې / را وزه ننداره کړه ناسوتي شيخه بدبختَه
هر گل وته چه گوري گوښي گوښي ئې نگهت وي / په رنگ سَره يَو ندِي نه يَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ که پۀ غره دِئ د بهار خاص گلونه / آخر به ئې رژون وِي د گلونو له درختَه
چه تعين[۲] دا هار گرمه سيلی راشي په چمن کښ / گلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه

چه کښته پورته زانې مرغاوی تله راتله کا
خوشحال خټک خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه / تندر وُ يا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه / چا وې چه په رنځ کښ معظم[۳] په خوب اوده شه
دا ژوندون هيڅ نَدِئ چه مي ساه وينی دا خلق / زه په حَان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه می سنگ دَئ، چه په هيڅ به نرم نشِي / راشه که ئې گوري په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په ليدو مينه ماته نه کړه: / څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنگ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنگه / گل وُ دَ گلابو شگفته شه نور په تله شه
دريغه دريغه دريغه که ئې مرگ په بد لېده وئ / څو به مي پرې ورکړل ولي مرگ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنگ توري نېزې وې / بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرگ دَ خدای په کړه شه
زه يواځِی نه يم ډېر عالم پسې کباب دَئ / آه دَي پس کېږی. روزي نه وُ روزي نه شه

ښه تاريخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[۴]
خوشحال د دَه نيکه دَئ، دَ نيکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي دروېشه[۵] / په طمع په اميد اوسه دَ هر غني له وېشه
يو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېووت / عجب ئې خوشبويي وَه تر هر گلوُنو بېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقيقته / ده کړي تحمل وُ د يوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل خَگر وَکړ سرې ويني / له ورَوسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشه[۶]
په څو به دَ ويشتليو له احواله نه خبرېږې / چه هيڅکله دي نه ده چېرې پښه په اغزي رېشه

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[۲] چه تعينه دا هاز گرمه سيلی شي په چمن کښ.

[۳] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

[۴] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[۵] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[۶] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شي په تحقیق دَ عشق له کښه

چه بنیاد دَ عاشقِی چا کاوه دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه یوه خدایه کور ئې وران کړي د هغه
دَ هغه جهان دوزخ په غوږو اروم دا دوزخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغیِ په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ په مرغیَ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې ډېرېږي درومي درومي په اوږو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه

په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دِي فتنه گر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ نښانه مي درته ځَان دَئ لکه وه
په خاطر باندِي مي داغ دَئ ستا له لاسه ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موږه خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه

چه دِ زړه هسِي پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه خداي مي پدا خوي کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
ګرزِی په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیږیه ګله تَل دِ یادَوَنه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دِي روانونه سبا کېږِي اې ساربانه! پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځَه هغه شهباز شه، چه دِ ځَاي په سر درو دَئ نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده خداي مي چه شرِیَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځَان دَ عافیت ور څخه نه وُ ځَکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه

نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه خداي مي مينه په ده باندِی يَو په لس کړه[۱]
ښه چه راغلې دَ بهار زيړيه ګله! اندېښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ ګلزار په ګل غرض نکا غُل غوارِي په جهان ئې بده بخره دَ مګس کړه
که زه خوار دِ دَ ګلونو لايق نه يَم ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه نه چه ګرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ عاشقی مي چه اَغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لِږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته ګوره واړه پس کړه[۲]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه اخ چه لاس په لاس په دَه پورِي دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنګ وُ نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[۳] راشه ګوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيرِي په وکښل ئې ورته وايم نصيحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه
ګوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته ځَکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر کانِی سخت هغه مې يار دئ بدي بخري څه ځَما کانِی په کور شه
توري سترګ ئې بلا دِي عاشق ګوره په بلا باندِي ور درومِي کر و ګور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه ګټل خورول بخښل کا ځَوان هغه چه تورهٔ[۴] لَرِي دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ ګوهر څه دَي چه احسان ترې پيدا کېږِي کان هغه
چه ئې ته په ګډه وخورې حبطه شِي دَ مجلس سَرَه چه خورِ شِي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ چه دَ خداي په يادو درومي اَن هغه
چه دِ څوک دَ وړاندِی وروستو ځَي دا څه شِي په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[۱] خدای می لا وربانده مینه یو په لس کړه.

[۲] هر څه بس کړه.

[۳] تر زیانه.

[۴] د دې کلمه معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که ګورې ښه هغه چه ناحق په ځان غره دَی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَرَه ئې نور عالم پیدا کړ ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
یا یاري یا اغیاري دَه که ئې ګورې په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندِی وروستو ځي مله ندِي چه په لار در سَرَه سَم ځِي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندِی دِئ هغه نه مرِي چه بې عشقه ژوندِی ګرزِي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه چه رشتیا تر خوله وَباسِي خوله هغه

هیڅ حجت له هیچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وایِي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[1] مست یم مستي کړمه ګڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښیو وینو همېشه ژړا آهونه نور را خبر نشول یا مي سترګو یا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بویه شیخ ملا زاهد عابد صوفی په میُو څه زده
کله دَ طوطیانو په ګفتار کښ دا لهجه ده راشه که ئې ګورې زرکِي تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېرې دَ دردمن په حال خبرېږي درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو ښه وه دا خبره چه یا غله زده یا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه ګر دَي بې حسابه څو رنګه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
چېرې به له دِله یَو ډک مهر را بر سېر کړې تل دِ که دا هسِي دلاسې تشي په خوله زده

څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتیاق کښ
سترې په منزل پوهېږي ترَي په اوبه زده

چه پیدا چېرِي په ملك کښ یو حبیب شه لکه خار ورته په څنګ کښ بل رقیب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصیحت کا راشه ګوره څوک رنځور شه څوک طبیب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وِي دُر هاله قدر پیدا کړ چه غریب شه
په چمن کښ رنګارنګ ګلونه ډېر دِئ دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصیب شه
که ئې رنګ و بوي و ګل نه وَئ ورکړي مبتلا به باندِي ولي عندلیب شه
راشه تور و سپین دَ سترګو ننداره ګړه هغه یار را سَرَه لا تر دا قریب شه
چه پرون را سَرَه یار وُ خبر نه یم نن له ما نه بیا وېزار په کوم تقریب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي لکه ملك دَ یاغي لاندِي تر تخریب شه

چه ئې پرېښوه یارِي دَ لېونیُو
ګمان مکړه چه خوشحال خټك لبیب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له وارُو بد شه ښه خو دا چه اوس یواځي دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ ګه لیده شِي ښه وَ ما ته مړي خلق دَ لحد شه
دَ دنیا یاران مِي ولیدَل په سترګو هر سرَی ځَما په سترګو لکه دد شه

---

[1] تا د زړه ساتنه نزده مست یم می پرست یم ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حیا شته نه وفا نه خپلوي شته خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سَرَه خپل قوم کا مګر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښ دَ همه عالم په سترګو کښ رمد شه
تور به چا ته یادَوَم چه رد ګمراه دِئ چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مِي له ګډې نه پیدا دِئ پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دِئ بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه: چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زویه پیدا شي ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پیدا نشِي په اولاد کښ که هزار زویه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار ګلونه هیڅ دِي چه تېرېږِي ښه هغه وَ ما ته ګل دَئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه

یخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که یَو ورځِي منجمد شه

څو په باغ کښ لا یو ګل دَ نو بهار شته دَ بلبلو دَ طوطیانو پرې جیغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا چه په سېل دَ بهار را سَرَه یار شته
چه له یاره سَرَه مست دَ ګلو کښت کړم محتسب که را نیژدې شِي پایزار شته
شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري چه رباب و سریندہ غُندِي غمخوار شته
نه به زه دَ میو جام کښېږدم له لاسه نه ځما له پارسایيِ سَرَه کار شته
ما وَ خپلی پارسایی ته رخصت ورکړ په دا نورو پارسایانو مِي اوس ډار[1] شته
ساقي بیا ځما دَ ښهر خبر واخله! لا یو څو په کوڅو پاتو پرهېزګار شته
ګل و مل ساز و سرود ساقي سرې ستړګي [2]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پیاله عقل له ما زدویي دَ ساقي منت را باندِي په بار بار شته
دَ ګلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ چه ئې نه پیاله په لاس نه ئې نګار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ چه دسته ئې دَ ګلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندِي نه ځِي ځکه وصل دَ هر ګل په څنګ کښ خار شته
دَ بهار زېبا ګلونه سوداګر دِئ لخلخه به ځني پېرِي چه خریدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورځِي غنیمت دِي څو ګلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته دَ بلبلو دَ طوطیانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېرې لیرې ګرزِي چه په وخت مي دَ بهار په لاس پیاله شته
که می یار په لاس باده واخلِي ساقي شِي پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښیه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم که په دهر کښ څوک ما غُندِي واله شته
دَ بهار په زېبا ګلو ډېر وېرېږم چه باران شي دَ باران سَرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځِي چه دَ ګلو پر کاله شته

چرګ دي خپل چرګ والي کا که ئې رضا دَه چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشِي چه دَ چا دَ هغې چارِي تقاضا ده
څوک به خوښ سَرَه پرېښږدي په جهان کښ دا دَ ځَايه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادَوِي فايده ئې کومه وَ دانا ته مضا وارِه مامضا ده
دَ ګمان لرِي به تار په تار خپرې کا دَ يقين اندېښنه بهَ تر بيضا[1] ده
دَ خوشحال په ويل غوږ او فکر بويه
چه موندنه دَ خبرِی په امضا ده

خپل پرَدِي چه چا لينده په لاس آخيستهَ هر يوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشِي نه وه د بادشاه لينده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعليم ئې د سيفې[2] له ما نه آخست بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوستَه
په زرګونه راته لاف کړې د يارىَ په دولت کښ ئې د ما بلا آخستَه
اوس چه ورځَي د نکبت راغلې يو نشته چه ځَما دپاره ووزي له بايستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي بادشاهي ده د دولت په تار آمستَه[3]
د نکبت ورَځَي په مثل د دانو دِي ښايسته سرَِي وباسِي له ښايستهَ
هنرونه ئې عيبونه شي خوشحاله
د سړي چه چار دَ بخت شِي سسته پُستَه

چه مي وليده دَ زړه په سترګو خپل زړه دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه ليده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې څوک په سرو سکروَ ټوينبي لَرِي تل زړه
په وَيل وَيل مي هيڅ تقصير وَ نه کړ که ستنېږي له دلبرُو په وَيل زړه
عاقبت به آفت سر لَرَه پيدا کا چه جار وَزِي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَيرُونه که هر ګز آموخته نه وُ په ترِل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وِئ[4] لکه خوښ شِي دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکيب وَکړ نه پاېئږي نور له تنه جدا کېږِي په نيوَل زړه
دَ خوشحال خټك فرياد له نورُو ندِي:
په دَه هونبره چاري وکړې وارِه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کښلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يوه دعا ده.

[3] محشي ورته ليکلي دي "پېيلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنګه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه ګمراه اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما ګڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا ګناه
که ما دَ ځان بدخواه ګڼي دا لا بله بلا ده هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وِئ مزر کتِي ورځني زېرِي د ما زویه وګوره دَ جیفې ګیدړ روباه
څو ډېر دِئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ یو شیر دَ درګه ښه دَئ نه ګیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[1] بیوجه څو دي یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارِوُ مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَرِي پذات کښ نه نام نه ملګري شته[2] هونبره ګنچ هونبره سپاه

ارمان ارمان چه زوِر شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا ګرِم په سبا او په بېګاه

چه تا وَته نظر کرِم نور مِي هېر دِي ښایسته په طور دِ مین یم ګڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترګو پدا کلي کښ واړه پرې څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژنِي چه دا ئې را په یاد شِي څه ګنډ هېر دِي ښایسته
یاران لَری زرګونه دَ هر چا سَرَه ساز باز ګا په قول په وعده ځکه تېر ببر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا په دا وارِو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو په سترګو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته

ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزِی څوک له پاڼه مومیتایی ور لَره بویه په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېني دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنګزېب وِئ معشوقه په اصل لویه دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غوارِي په کوڅه کوڅه دِ ګرزي په هر ښهر په کلي ګدائي ور لَره بویه

یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سَره مهر سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځَل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك ګېړی شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار د يو دئ ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وِئ وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه
خوشحال د ښه چه مړ کړ ته په کوم توکي دلګير يې
تر سر د صدقه شم ګنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځَان يم دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته عالم هم وي لېونې ته مسخره
په معني پانې ګلونه دِي خبري دَ سړِي کرده دَ ونې ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ زور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره محَّکه کښ کله شِي ګلونه درته چا وې چه ګلونه پرې کره
شارِي[1] تل په کُن پره ګرزي[2] خوشحاله
مَرَنی ليندی به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3] په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې د رغېدن دَ بيمار وشي په وَلاړي پښې پوښتنه کوې ښه
خوي د درست دَ ترهېدلي غرځه واخيست وړاندِي ځَې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترګو باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ ياری وېزارِي دَ زړه دنَنه کوې ښه
هم په څو رنګه غموُنه باندِي کښېږدې بيا ګله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنګه عتاب کړې بيا پخپله بورجل ځَاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو ګلزار دَ وصل نهال کړې بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر د دا دواړه پخپل لاس دِئ چه مانِه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه د کښېښول داغونه
پرې دَ مالګو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نګارِی را ئې نکړه دَ رقيب په خوله شوه آري را ئې نګړه
ما وې دروم ستا له وره دعا راکړه په فرياد او په چيغاري را ئې نګړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم را ئې وکړې ځَني چاري را ئې نګړه
په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور دا ځَما سترګي بيماري را ئې نګړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته ګوره عمر تېر شو پدا لاري را ئې نګړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا هغه مستي شراب خواري را ئې نګړه

---

[1] شارِ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَې در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ویلې که ئې ورکړه وریباري را ئې نکړه
هسِي نه چه ئې د زړه دلاسا نزده دلاسا لَرِي تیاري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ یوه کښلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسیاري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سړِي په خیریت ده تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي معافي ئې دَ ګناه په روایت دَه
په یوه تبه چه لَړه په چا ورشِي هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي په صحیح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته دَ هر چا چه صبوري په مصیبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسیږي همګِي واړه له ځایه په قسمت دَه
په ښادي کښي دي ئې شکر سړی کاندي په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبیب اللّه دئ په وَیل نده دا چار په عنایت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت یا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابَ[1] چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځَل کړې نور به څه غواړم تر دا خاصه ځَوابَ
د سمند سمونه سره په وینو درومې ګوره بیا دِ د چا مېنه کړه خرابَ
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَ
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي هسي ډار کَوم زه هم ستا له عتابَ
چه د کښلي زیبا مخ نظېر دِ غواړم په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَ
که فتنې او خرخښې د کښلیو دود دي نه چه هسي هونبره ډېرې بې حسابَ
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق یم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَ

دا ځَما زړګی پخپل زړګوټی[2] نَسه[3] چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه[4]
دا دَ وړکیو خوي د څه ونیو په لاس[5] کښ چه زر زر څه ورکوي بیا ئې را نَسه
زه به هیڅکله د تا له وره وانوړم که هر څو وایې چه مه راځَه ناغسه

---

[1] له نقابَ.

[2] زړګوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي دیوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه لیده شِي روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرګسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي که سړی دي که پېرۍ که کوس[۳] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته توبه توبه دَ خټکو که اولسه

زه خوشحال چه په مزریو باندي تیګ[۴] کړم
تا ته څه رنګه ګیدړ شوم رترومي[۵] کسه

دلربا پسره راشه ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دِئ تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه وارِه ناز یې ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي ګورم اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[۶] د چنډن شجره راشه

چه دي نه ویني نور ږوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِی مِي غمازئ دَ فراق دِئ زه ئې ځکه په ګرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بګړی دَه دا بګړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِی څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوږومه[۷]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده دَ مرهمو قدر داغ څخه ګڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[۱] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[۴] تېګل یعني د آس تند ټوپ.

[۵] عیناً ولیکل سوه.

[۶] یې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنګ زېب لَرَه روان کړم نندارە مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم تري تېرېږم چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځِي په ما ظلم، ستم وشو زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځِي فوزونه د بد به مي دَ مزري یا دَ همای ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ اوچه پرېږوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
ګنُدِي وِي چه بازي بیا را وَجار وزي همګي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېږوزي عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورِي واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده چه میشته ئې دَ محبوبي په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي که ئې ګورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوګند راځَني غواړې هم به وکړم تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
ډېرى میني آشنایی څه په کار ندِي یَوَه زړه لَره یوه آشنائِي بس ده
چه دوه ښه خواړه مَین سَرَه دلګیر کا دَ غمازُو وینا څه دَ سترګو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځَه خوشحاله
په پالنګ مي ډېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځَه له کاخهَ چه د ګلو نندارە شِي انتساخه
ګل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو لاس دِ لا لَرِي شرف د ګل تر ښاخه
غنچه ګل ستا له خولې سَرَه سیالي کا خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر ګله په زړه هم سختي لرې تر سنګلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شي سور پېزوان د ستا د پوزِي[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږِي له هغو خبرو ونیوَي صماخه
په بېمارو سترګو تل پهې[3] کښېښوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده ګستاخه

---

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزِي.

[3] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله دَ یارئ په کار کښ نه یې هونبره[۱] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شي کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې چه دَ سترگو دِ گولی دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[۲] ږدم واړه خسا[۳] کېږي چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي مانې مه کوه پخولا شه خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې حال به وَوینې دَ موږ دَ ځان زواله

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغنې[۴] ککر کړې لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښی پکښی گوره له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[۵] چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غږي توره وکاږي که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو مسله مي دَ آهو پسې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده وَ هغې ته زینه ښکې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ درومي مال دِ درومي پت دِ نه ځي د سړی د چاری کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[۱] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[۲] یعني د زخم پټی.

[۳] یعنی بد بوي او متعفن.

[۴] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[۵] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ښېنې يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کښو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره څه دِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبي ګوره! سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډئ[1] ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا دا هم لويه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندئ درندئ کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادئ په اميد اوسي په غم کښ تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود ګوهر په لوي درياب کښ پرېووت غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته هغه کب چه وېره وَوِيني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و ګلشن ته د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟ د ګلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځَه وخته سجود کا زه دا يم په سجده پروت يم و وژن ته
د ليدو په نداره ئې نه مَړېږم که هر څو په ځَير ځَير ګورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی يوه بوډئ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدې چه په شین[۱] شین درومې و چمن ته
قهر مهر د دورځیو په منځ وینم د جبین تخته د ښې و لوستن ته
کله جنګ و خرحښې ګړې کله مهر زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
که د ما په مرګ د زړه دَي دایم زه هم ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس د اور را باندې بل کړه په ستنه[۲] شه چه لوګي د ننه نه وزي پیرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[۳] کړی و ګردن ته

د خوبا له بې نیازۍ سل اوخه چه ځما له کاره تښتې په فرسخه
د یارۍ په کار و بار کښ فهم وکړه چه را نه شې د بدانو سینه یخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یووړل له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه دَ مېړي په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وریته شول ترو ئې کله پروا کېږي له دوړخه
ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول کله وي چه به دوي خلاص شې له دې پخه[٤]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا یې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شوندې کړه په بیارته دُر ریزي وکړه خپل یار ته
زه چه ستا و مخ ته ګورم زړه مي نه کېږي ګلزار ته
ګل له شرمه خولې پرېږدي چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندي جوړ شي منتظر یم و خپل وار ته
ګله دا درباندْ ښایي چه ځیر ځیر ګورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا یار، دم مه وَهَه اغیار ته
آئینې وته نظر کړه که د مینه شې ګلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه د نه ګوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سَرَه جفا کړه دَ اغیار سَرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري د سترګو لَره غواړي دَ هغه سَرَه فتنې جنګ و غوغا کړه
هغه ته یې چه له ما د محبت کړ که غه هونبره مینه ما سَرَه نور چا کړه
که په اور مي کښینوې په اور به کښښنم چه د ځای په سترګو کړم راته د شا کړه

---

[۱] تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خیال کښلي دي.

[۲] ستنه یعني واپس او تر شا.

[۳] ما خوشحال ده قبول کړې.

[٤] محشي زندۍ تر لاندې کښلې دَه، مګر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[۵] وربانديِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ یارې څه کړم خداي مي ستا په مخ مینه پیدا کړه
که ځما په مرګ دي زړه تېغ را واخله دَ قصاب غُندِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جیواری[۱] د سبګل نه یم[۲]
دَ دنیا خونه مي ستا په مخ ببدیا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه لاس می مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره یو رنګ دَئ سر هوا لوېي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو ټګه یاره په زړه تریخه په خوله خوړه
ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوړ[۴] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموړه[۵]

د ماړه تر فهم هیڅ نده غنمینه ولي وړي ته حلوا ده اوربشینه
په تونګو باندي اطلس لکه شړی وئ په نادار باندِي سړیه ده ورېښمینه
وَ مجنون ته دَ لیلی خبري وایه نه له علمه، له مذهبه، نه له دینه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه که دَ وصل ښادي را کا توان لرینه
خدایه کله به دیدن دَ آشنا را کړې چه به زه پرې ماتَوم دَ زړګي مینه
یَو ځَل بیا په حیات ولیدي په سترګو بیا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وینه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي یوه شوه توره سپینه

دَ ګلونو قدر چا زده یا بلبلي یا بورا زده
په جهان کښ به یَو یوَ وِئ چه هنر ئې دَ کیمیا زده
چه وفا ور ځَني غواړې بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم تا خندا زده ما ژړا زده
رنګ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال یم ما رشتیا زده

---

[۱] د دې مسرئ معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرئ معنی حل غواړی. په بله نسخه کښ دا بیت په دې ډول دی:
خوشحال نه د یوالیا نه قمار باز دی د دنیا خونه ئې بیا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روړ پطړم پې دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقیق غواړي.

[۴] چه خور نشي.

[۵] محشي ورته کښلي دي: یعني ډمنځَوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه په چمن کښ رنګارنګ ګلونه وا کړه
زه د توان دَ خرخښو لرلَی نشم[1] که د زړه ځما په مرګ دَئ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئ ستا دَ سترګو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر وارِه بلا دَه ما په ځَان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره نارې وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځَان بلا شوه خپله پوهَ چه هر ګز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا هونبره ډبر وربانديِ کښېږدِي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه کله بیا خوبي دَ پانِیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړې چه دَ غرونو غرځه نه ګرزِي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري را څرګند شول وارِه دو اویا ګروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه د په کوڅه کښ مرم له سوړه لاس مي مات شه که د نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې ځَما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترګو دَ رنجور غُنديِ مِي بیا له سترګو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه یو رنګ دئ سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوړه
حال دي وارِه وار په وار راته معلوم شو ټګه یاره په زړه تریخه په خوله خوړه
ځَما یار چه میخوري کا په بدل ئې ولي ما لَره راځَه دَ درُدو روړه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموړه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه دَ شونټی[3] له روښایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا له دې هسي ببنایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرګونو جن بدرنګه له دې هسي کتخدایی[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځَان بولي دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] یو راز لرګی دی، چه د څراغ پر ځَای ئې د روښا دپاره لګوی عموماً د لرګو څراغ ته هم شونټی وائیی.

[4] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي له خودی خودستايی توبه توبه
که هزار رنګه شيخي، زهد، تقوا کا دَ جاهل له پارسايی توبه توبه
چه عمل ورسَرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له ګويايی توبه توبه

درخو[1] خود په آدم خان باندِي شيدا وه تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وِئ وصال نه وِئ په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ دَ عالم سَرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټی ئې شګفته کړه په چمن کښ که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو ستا دَ مخ خوبي تر ګلو لا زېبا وه
هونبره رنځ محنت آفت ځَني پيدا شو څو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره ته به وايې په دوزخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سَرَه درسته مخامخ کړه چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټک د زړه ځَله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اګاه امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير آباد لَره دِ را يشي لښکره چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږِي ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را دروړمه دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځَما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده وَ هر چا ته تويَوَنه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پېښ شي دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي را څرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه دَ شرابو سَرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وِئ خدايه څه دِ دَ عاشق ټټر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانګير شاه يم راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترګي خو توري بلا دئ درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه

که هزار ځله شيخي کوې خوشحاله
چه سَبه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د سَبايست سَرَه سل نوري چاري بويه چه عاشق په ځان مَين کاندِي مهرويه
تل دَ سَبکو بوي روان په بستر نه وئ درېغه درېغه دَ مهرويو ګفتګويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي بل په غټي سترګو خوب کا لکه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دوارِه سترګي جوي ته سبر قد يې سبرونه جدا سَبه نده له جويه

اوس دَ جونو هوس مه کَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږِي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائی ده دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
که مي سل هنره کړل تر سَرَه نشول يوه څرنګه نابوده آشنائي ده
چه د سترګو ئې تقوا سره مېرځي ده په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم ستا دَ تورو زلفو سيوره همائی ده
په وار وار را څخه يووړل عاشقيه که هر څو را څخه پوهه دانائی ده
'چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته تر دا هسَي وصل به جدائی ده

دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کوِن او کوره څه خو شرم مروت وته وګوره
په درست عمر هغه ځاي ورپسې غواړې چه دِ پرېږدی له پلوه چرته توره
په زړګي باندي د توره سوی داغ شِي چه دِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره ګنډې پتا باندي پريوزي چه دَ کوره دِ ډوډې وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر ګوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې عاقبت به پکښي بيا پرېږزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله دا به وارِه دَ اجل سيلی کا خپوره
ګورستان لَره به هسی شان مفلس ځې لکه وَزووې اول له خپلی موره

چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو ګوره چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم که دَ حال وَي گوښړنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه خَوانی وِی عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله که دِ چېرى اندېښنه کېږِي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي يَو زمان مي باندِي نه لگى ارخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاړِي لکه مست لَرَه کباب خَِي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي دَ لاله تر گلو ښه لَرِي بارخونه
څو غمزې ښېوِي فتنې جلوې مانې کړِي هونبره کېږِي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډِي د لعل غاښ دِ گوهر دئ شرارې دِي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندِي زانگِي ښاماران دِي دَ چندنُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږِي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو خَِي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښې پروت دئ دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنى غم نکا ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروېړنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو ګلونو په هر کال وُ دَ دې باغ هغه ګلونه سږ کال نشته
راته څه وایې چه یار پتا مین دَئ مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سرَه به نکا مکر دروه مګر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به دَ خپلوانُو سَرَه حوڅ کا چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه ولیدَل اتلس زره قومه دَ خپل ذات سَرَه الفت کا هر ګروه
دَ محنت په وخت یَو مل را سَرَه نشته دَ راحت په وخت زرګونه وُو انبوه
په خوښیه کښ زاړه لکه زلمي شي ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ ګزار په ځای اوس نه وینم هوسیه په ځواني مِي له کبلي لیده په کروه
غر به هم لکه وښښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه که[1] دي وَ وینې یار وار وې کورَ کرهَ
چه وَتا وَته نیڑدي شِي هغه تور شِي په ستنه راځَنِي ګرزه تورَ ترهَ
یو یو هور[2] دي چه شاهین ځَني اَلوزي مشګیرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په یاد نشاط وِي دَ ګلونُو که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پښښکښې غوارِي دَ اوښیو مرغلرِي دا ګوهر په دوارُو سترګو ووده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دوارِه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور ګرېوان شلېدلي صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په خمار ئې سترګي سرې و بله اُوښتي نیمي شپې را باندِي راغله ناګهانه
سپینه خوله ئې ځما غوږ وته نېڑدې کړه په نرمي ئې دا وینا کړه را بیانه
زه خورې زلفیني ستا په پالنګ راغلم ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور درومي نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پیالې ئې پیاپي وَ ما نه راکړې دَ توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنګه حاله خبر نشوې شیخه ځَکه ځما چار دَه په تا ګرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي هیڅ بدی را باندِی مه وایه نادانه
که خوشحال غُندِي د یار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووینې.

[2] محشي ځَاله ورته لیکلې ده.

[3] یعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذرې ته چه هسې برېښې منوره که پوهېږې دا برېښبا دِ ده له نمره
وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته زه به لار درته پیدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي له دې شوره خالي مشې ځَما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي دا به شوې چه یار مِي ته نیوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
ویر مِي دا دئ چه له کښلو به جدا شم څه له خپله سَرَه نه دَه ځَما ویره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم که ئی اروې دا وینا ده مختصره
وایِي وَمرَه چه دِي زه له غمه خلاص شم حُما دا دعوه لنډېږي تر محشره

دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندِي دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: چه وَواته له سترګو هغه ووزي له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مي روح یې که پوهېږې مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مِي مَرَور شِي چه په نورو دِ نظر شي بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرِي دِي نګاري هوسی سترګي پرې واري تا غُندي به نه وِئ شوخه شنګه دلاوره
شونډي دِ یاقوت دِي غاښ دي دُر دَ زړونو قوت دئ درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځَبېښبه چه ښه کښلې شِي در پېښه تل شکر وَکاړه چه شکري خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دِي چه دَ کښلیو غلامان دي تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره

تل له ډېره خیاله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه دَ شرابو پیمانه، راته نیسِي جانانه
معني په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندی راشه بیا کښېږده لیندی، معني په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښي ټولي جونه ناستي پکښي ټولي جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشیانه، تور کارګه قمر تر لاندِي تور کارګه قمر تر لاندِي، پاس په سر د آشیانه
ګوره جورِ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي زلف و خال دَ هغې مستي، ګوره جورِ دام و دانه
په ګیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي، په کیسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ دَ ملګریه[1] څه مو روخ دَ ملګریه، ته عاقل زه دیوانه

دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال خټك ویلي
ما خوشحال خټك ویلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملګریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګينه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر يوانه
خداي دِ تا له وړيو سترګو نه وژغوري دلربايه چه تېګه په جبين کښېږدې او سينګار وکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې خوشبوئي دَخاصه ښکو په درست غولي شِي پرېشانه
ځان و زړه مي هم چاپېر ور سَرَه درومي اې نګاري چه ګهي په شين شين په انګړ کښ شي روانه
دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم چه يَو ځان دَي راته پاتو دا به هم يوسي له مانه

دَ ياريِ دَ آشنايي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه ښه چه شه پخپل يار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي وُ اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ يار د مخ له خياله بل فکرت مي له خاطره نه بهرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ چه په بخره مي ببلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتياق ئې دَ سرو شوندو که مي ويني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غيرو چارو مبتلا وُ چه له غيرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم چه دَ هند پلار مي يون شه ښه چه شه
هيڅ مکتب له يوه فيضه خالی ندئ چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه

چه ئې پښه دَ دلبريِ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېږه وايه وايه وايه له وَيلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه ژاړه ژاړه ژاړه په سبا ښېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن يم، تل په آه و په شيون يم وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا يې که زه وَمرم بيا به وايې مرمه مرمه مرمه څو لا پايم وَ پوهېږه
څه وايم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې جګي جګي جګي په رشتيا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سَره ښه دي ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه وينه وينه وينه ولي مهر کړه تېرېږه

رېږدِي غاړِي غرُونه دَ خوشحال په فريادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می يووړ[2] يو خورد ساله ښايسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه دواړه ورځَيي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي يووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترګي ئې تور زاغ دئ را پیدا دَ باز له څاله
ګلعذار ئې لاله ګل دئ غاښ ئې دُر شونډی ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې سبر هم بې اعتداله
تر وَیل ئې نه رسېږي دلربا شیرین مقاله
تر یانه پوری پوچی[1] دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې میم زلفي ئې داله

زه یو یار غواړم زیبا ښه سر تر پایه دلربا ښه
ښایسته په شپږ جهته هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښایسته دي دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ ګل تر پاڼیو تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي ګلغدار تر لاله لا ښه
تورِي سترګي تورِي ورځِي تور بانډه اوږده والا ښه
تنګه خوله حقه دَ لعلو غاښ ئې دُر قیمت بها ښه
ګبینه ئې سر دَ ژبي دواړه لب ئې تر حلوا ښه
ګلرېزي کا په خبرُو تر شکرو په خندا ښه
څڼه نیازو څڼه ناز وئ په جفا ښه په وفا ښه
که مي وژنې تېغ را واخلي دَ ده تېغ لګي په ما ښه
که هوا ده دَ ښه مخ ده نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ هغه ندئ په دنیا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه زه ئې واخیستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځګرخون وه ویراني ئې راشه ګوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو یاري ما غنم ګڼله چه مي ولیدله سر تر پایه جَو وه
تندر تل په مناره باندِي پرېوزِي دَ خسوف بلا دَ میاشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله کښېښول ظالمي دَ اورنګزیب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم چه ځما دَ زړه متاع باندي ګرَو وه
دَ زړه نوي ښه یاران وُ خداي جدا کړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځَني نشوم بهار تېر شه د ګلونو لَون واړه په بل ډېر شه
حیف دا چه دَ ګلونو عمر لږ دَئ په جهان کښ دَ اغزیو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[۱] مګر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه ګل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره په ما خوار باندِي يا زهر يا ګنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله ګښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځَني[۲] بعد هم خيال دئ له هغه چه[۳] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځَان يَم دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځَما خبري، خلق کا په نيژدې ليري په وګړي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، بِې مشال وُ چه نما شو هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکى ئې د مژکان دِي چه بلا د ما د ځَان دي ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځَان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېګانه وم، بېګانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يګانه وم، يګانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه که مي خو نه سِي تاراجه
ور ګدا دَ ميخانې شه که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره خداي مِي مکړه د غمه[۴] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ حُان لازم وينم هر ګورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم ته خپل شرم وته ګوره

---

[۱] د بهار په سيل نه راځَى بلبلى.

[۲] ځَني بعد و هم خيال دئ.

[۳] چا.

[۴] تغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه زاد بندي کمين يَم هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مي وارِه ته يې بې تا نه پېرمَ[1] په توره
بد غليم راته په خَو[1] دي له غليمه مِي وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله سنګ به سينه وور کړي ستا له هسِي سنګه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترګو ولارِه ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! وار په وار مِي وارِه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ اوس مي په دا کار کښ سَرَه درست وپسندله
گل چه شګفته شِي عندليب باندي نارې کا نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولمَ[2] بدله
ياد مِي هغه وخت دئ چه په شپه به سَرَه ناست وُو شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځَان بل کړي پخپل ځَان باندِي لګېږي اوس مِي دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلي دَ خوشحال خټک په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترګو کښ فتنې کاندِي خوابونه تورِي زلفي دي هم ډېر لَرِي تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حوري که وَګوري ستا مخ ته نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِي له جماله لور په لور به سر څرګند کا آفتانونه
زه چه ستا دَ ببلتانه په لمبو وَسوم نور می څه دِی دَ دوزخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دَئ په کوګل کښ تل مي خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځَله خوله درکړه دَ ياری په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځَل کړې هم لتا ښائِي دا هسِي ځَوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښِي کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه چه ګلوُنه غورِوې ځَما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ ببِځَايه نه دئ چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځَايه نده چه مستېږی دَ ګلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سَرَه جار وَزِي هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
ګل بلبل سَرَه ښه وصل لَرِي درېغه که دا چارَ همېشه وِئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وِئ سرښته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ ګلزار نکا هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پخَو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د ګل بوي لکه وصال دئ که ئې رنګ په سترګو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ ګردګار دَئ و هر ګل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته ګل دَ بهار ګورې کله نه وينې يو ګل پخپله سيمه
يَو مې يار دوهم ګلزار ساز و ساقي شته نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ ګلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترګی د مستان دِي ځما زړه ښيښه مهينه پروکی پروکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا د گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ جګي جګي جګي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که ګورې چه مخ پټ کله څرګند کا ګل دَ بهار ندِي را زېږِي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وئ هر آفت چه ګورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلې په سرود د ګوتي کښېښوې څو به لا وبا سې ډېر د ويلسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم د خپور په جهان نه وُ غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډُو دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[2]
حيات لايزال به د حاصل شي که باور کړې دَ زړه ليدوني[3] دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې څه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې ګېډِي دَپاره هر چه همت ناک دِي که په کور لرِی جوينه
زانِي بتي ګوره چه په هر لوري غوغا کا هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به د هر ګز په ژبه وانخلي په عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سړی چه غاښ په ځَاي وئ ږېره سپينه پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځَواني دَ چا ده دَ احمق ده تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړی د دَ زوړوالي اندوه نکا که په ځَاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ په معنی دَ خوږو زړونو مومياييِ ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
توری ږيرِی سره وصله ناداني ده سپينی ږېږي سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي ننداره دَ کښليو نکا چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو مومياييِ دَه

---

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[3] يعنی د زړه سترګی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روښائي[1] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه — یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کوِي پروا پرې نکړم — دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ — په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي ناړې کړې — چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمېښت ندئ نور څه دئ — چه ځما بلا ځما دَ سترګو تور شه
که ګداي له لوړي مړئ علاج ئې نشته — چه د دور د خواجه روزګار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه — ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا — دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه[1]

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[2] — آشنایی ئې دَه له غمه زه ناړې وهم عالمه
زه ناړې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه — عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي — چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي — چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي — نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ — چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَری محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر ورپسې غواړي — هغه دُر ورپسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه
چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي — هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي — په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي — په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه

څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه — پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه — کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله — چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه — له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره — حق دَ چاري په ځای راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن — پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[3]

---

[1] برنایی.

[2] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[3] سَتَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پيدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشيي
هيڅ تقصير به ئې ونکا دَ ياريِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پيغمبره اول ثنا دَ خداي ښايي بيا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئ په معني کښ ستا پسر دئ تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعيل مَړي قربان کړ[1] چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ تا وليده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره

ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نړدي بې نجومه موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږي پکښي راشِي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره نجومي ئې که خبر دَئ له علومه
نېک و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئ بېهوده خبري مه پېمه ور دروسه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي هر سړی لَرَه ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي دقيقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گډُي[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه وينې ولی نه وينی په زمکه باندِی لومه
په تمځَری نن دَ گانده حال معلوم دئ ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي يکساني نن يوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي چه دَ ده په پېښاني باندِي مرقومه

په خوشحال يوه هغه دَه بله دا شوه
بيا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته يې که ياران لَرَم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم دا ويي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم جهان نه دَي بې لباسه
له مانِيه به دِ ومرم څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي څربښت ببل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي چه خربنه گڼِي تر آسه

دَ اغيارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگ.

[2] يو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپينه هوسی سترګه مه جبينه
خدايه ته وَ ماته راکړې يَوَه سبزه نمکينه
به دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرينه
چه هر ځَاي وَته ئې ګورم ښايسته کښلې مهينه
هوسناکه ښېوه ګره شوخه شنګه زړه سنګينه[1]
دَ ياری په علم پوهه سخندانه نکته چينه
ورځ و شپه کا ځَني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مينه

که هيڅ نه وائ چه ويل راشي له ياره ټول دَ يار مهر په لاس راکړه ريباره
سره لاله په هغه مځکه شګفته شِي چه خولې دِ باندِي اوري[1] له رخسارهَ
دَ غمزې په تيغ مِي وژني زه دعا کړم چه ځَما په خون ئې مه نيسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په ياد وِي بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه خلق څو ګلوُنه وړِي له دِې ګلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لهونی شِي چه خبر شوم دَ عاشق سړِي له کارَه
که ئی درست په سيند کښ ډوب کړې هم به سپځَي چه شپځَل ئې په نصيب شوله روزګارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځَغلِي نيم بسمل ئې په حُای پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځَاي ونيو نور مور شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که ګذر په خير آب آباد وَکړې نسيمه يا دي ګشت وشي دَ سراي دَ سيند په سيمه
په وار وار سلام ځَما ورته عرضه کړه ور سَرَه ځَما دَ لوريه څو تسليمه
اباسيند وته ناره وَکړه په زوره وَ لنډی ته وينا وَوايه حليمه
کندي وي چه بيا مي ستاسِي جام نصيب شي په ګنګا جمنا به نه وُ له قديمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم دَ اُوبو بلا ئې لابده عظيمه
که دَ نهر اَوبه څښې ګلمې پرې باسي هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
چه سړِې اوبه دَ غره نشته په هند کښ تری توبه که واړه ډک دَي له نعيمه
تل به هيڅوک ناامید په جهان نه وِئ په کريابو کرم کړِي له کريمه
دَ ويشتلي وَ صحت ته اميد وشي دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ريمه
خدايه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه دا چه اوس ورځئي لهري دَي دوه نيمه
عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا هر افعال چه صادر کړِي له حکيمه
هميشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له ججيمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[1] دلنشينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ ګلونه ښه دِي تر نلګوس ولي بيا چېرِي لوهړ چېرِي نلګوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ منافق سړی بتر ګڼَه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ دَ رشتيا روزګار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړِي وفا هم کړه دَ اغزيو سَرَه ګل لَرِي پلوسه[1]
په جهان کښ بد خويي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو يوسه

ستا له خويه نه مِي خوږينه دَه اينه ځکه هسي وهم کانِي په سينه
که دِ زړه دَئ چه مي مينه در ښکاره شي راشه وَنيسه وَ مخ ته آينه
چه دِ زه دَ وَر ملنګ شوم خز به څه کړم راته توره شړی بس دَه پشيمينه
کله کله راته ګوره ستا نوکر يم راته بس ده هم دا هونبره مهينه
خزينه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزينه
وايِي ته کله په مخ ځما مِيَنَ شوې ستا په مخ باندِي مين يم ديرينه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندِي خوښ يم ستا دَ رقيبانو په کينه
ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که ګورې چه وَ کانِی ته ږيژدې شی آبګينه
دَ بادشاه په تخت و تاج پورې خندا کا دَ درويش بوريا، توپی، پشمينه
انګوري ترخه شراب ور لَره بويه ميخواران له ګبينه لرِی ګينه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښې خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدينه

ښه ښه بخ بخ دلداره وفا جويه غمګساره
چه کنم چه چاره سازم چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که ګويم از فراقت چه مِی زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرايت که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنګدل نکاري چه مِي ستا وَکړه ننداره
به عاشق بې سروبا ستم مکړه ستمګاره
به نګاه ګاه ګاهی مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نګار من حذر کن دَ ويشتليُو له آزارهَ
نرود ز درګه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه ننداره دَ ابا سيند له مير کلانه
په تيراه په سوات په خوږه ور په ورشوم بيا مي کوم لوري ته ته بيايِ اسمانه
لکه ګوي هسي په حکم دَ چوګان يم درست وجود پرهار پرهار يم له چوګانه
سر نوشت مي له ازله مګر دا وُ زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[1] يوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننګي کا څوک ئې څه کا ګورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختِکو دَ نفاق له ناپوهیَ يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندئ چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږِي سبحانه!

که غوارِم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه خنده رويه سنبل مويه ګلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تيز نظره غمزه ګره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمايه دلربايه د عاشق دَ ځان بلا په رنګ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه ګريوان چاکه تش تاپاکه[2] زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي ګېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنګ نخوشه

که دا ستا سترګي دا وجار باسم ځان ته له ښادیَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي نور به سترګي پورته نه کړم ګلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو ګوره چه په څه رنګه تاوېږِي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژارِم دواړه سترګي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي په تورکي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا موندې په کور کښ نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پاڼو سرې دِي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقی بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه دَ رندانو دَ ښادیو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ نداره دَ هغه مخ کړم چه له ډېري پيدايیِ ناپديد شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بيت عبياً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژونُدون موندلي چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازميښت کا چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور د َ سپيو په حساب وئ په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن وربانديِ عيد شه

سپين نمری۱ اغوستي په پښو سرې کوښي نو خطه۲ څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښېنې واړه يَو تر بل بهتري خداي ږوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُنديِ نا ګاهه ځما خوار کره سيده شو راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم۳ چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شِي له قطه
ډېر په درياب کړ شي واړه مټ کا دَ وتلو څوک پکښي لاهو شِي ځَني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غرَوِي زړه سترګي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځَوِي دَی دَئ ژبه ستا ويَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو هم پتا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي کار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ څوک دا غوښه کښی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني بله ستا په دِل نشته رنګينه
يو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[۱] يعنی کالي او لباس.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښایسته وُو وته ګوري په بل څیز مي له چا نه کېږي کینه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشینه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخی ندی دَ درېوش دَ سر ټوپی پشمینه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون یم چه مي نشته په ډېر قرن قرینه
دا څه راز د مینې ندئ په کوګل کښ دا مي ینبې دَه په زړه کښ ګنجینه
مَی خوری لَره شنبه خوښوَي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدینه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بیرون شه دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځَګر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرګردان یم پدا دور مي درست ډَول دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
ګوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[1] چه روان مي تر دا دوو سترګو جیحون شه
هډیره ئې دَ شهید په څنګ کښ بویه هر سړی چه مړ په توره دَ بیلتون شه
په ګلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي دا ګلزار چه په بیاض ځَما زرغون شه
چه درست کال ئې بیا بیا وایم لا یو راز دئ دا یو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستایه واړه یو راز دئ عبارت که مختلف شه یو مضمون شه
عشق خوشحال وته یو هسې سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قیل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه بانګ دَی دَ چرکانو په هزار هیله سبا شه
رایشي ګلزار ته وار په وار نداره کاندي وار په وار پرې تېر شي اوس که ګورې وار ځَما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځَي په مهر هد هد دَ یار له لوریه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ ګلو کله آواز کاندي چه دورومي له ګلزاره په چیغار چیغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي ځَما دَ زړه طوطي دَئ چه نن ګورمه ګویا شه
رنګ چه باندِي پرېوزي آئینه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال ګوره له هر زنګه مصفا شه

شیرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نګار دَ محلونو که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خیال راتلم وَ کور ته سور به تل ځَما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوریه په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خپلو کډی ولاړې پدا ږغ مي ځَان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنګیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[1] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انګڼ کښ مخامخ چه ورته ګورم تور لونګين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي ګوره که ږوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ غم دَ ببلتانه ځما زړګيه په وصال کړه
بې دَ يار له مينې چه به کور دَ دنيا جوړ کا واروه درته وايم خداي ئې مينې په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سريښې ستا په ميم چه درته ګوري په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه

نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ مينې
بار لَري دَ مينې ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سَرَه مي هونبره دَه کينه و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ زه او غم سَرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ که ئې بيا مومې په قرن قرينه

لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوږده کړه پما نن شيه دَ جوزا شپه ئې ېلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه په هيڅا باندِي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته که تېرېږی په تونګرو په برستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ چه په څه غذاب تېرېږِي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي ښخه شوې وه دَ ورځِي په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه

دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ
نه به سترګي د سړی په چا خوږې شِي نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پانې خوره په غره کي اوسه نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما ګله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[1] بادشاهي شوه عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار پوهِ خبردار يم ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم حيف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځَايه ئې گناه لَره پيدا کړم که نظر وکړې ځَما بېگناهي شوه
يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي دَ طالع تر رونا ښه دا سياهي شوه
زه دَ يار په جفا هيڅ آهُونه نکړم راته غم دَ رقيبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول ښه چه اوس روا دَ ميو مناهي شوه
سربازي يا دَ پتنگ يا دَ عاشق ده يا قسمت دَ مجاهد يا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځَله ئې راوله تر غاړې چه بېړۍ مي پدرياب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښې دِ د يار مينه ځَايی ده سکه ناحقه دِ له غېرو آشنايي ده
مخ ئې کله دَ يوسف غُنډِي زيبا دئ دَ يوسف تر مخ ئې زياته زېبايي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا په دلبرو مسلمه خود رايي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې دَ لبانُو مچه راکړه مومياي ده
زه او ستا دَ دوارُو شونډو مَي هغو زده چه ئې نن په لاس نيولې پارسايي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ پوهِ خواږه دِئ چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوايي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږی بل دوږخ په جهان نشته جدايي ده
په پېغور په تور په زور به ځَني نه ځِي دَ هر چا چه خپله بخره شيدايي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مينه ځَايي ده

که يو ځَله مخ ښکاره کا له نقابَه د ښايست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا په زلفينو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه پوهِ په[2] چشمانو ئې دنيا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي که چا بې وخته بيداره کړله له خوابَه
د خاطر ويني ئې نوش په ځَاي د مېو بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځَما زړه قبله نما شو نه جار وزي و بل لور ته ستا د ورځَيو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[1] بهتره.

[2] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سېځَه طبیبه
زه د یار یم یار ځَما دي تر منځَ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي که په راي کښ د خپل ېیر درومي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف وارِه عالم کا ولي بل پسې ږوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدِي له چنګه[1] زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسِي ګرزه دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دَئ پدا باغ کښ که ئې وینې بیا اغزِي لَرِي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ ګرزه په بېله کښ دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککرۍ ورباندِي کښېږدې تر څراغ چه کین وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائِي دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي دَ هغه سرِیُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَرَنَي په روغ صورت نه ځَي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبه[2] پخپل سپي[3] ئی ګمان شي د لېونتوبَه
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښايسته ئې نوم دي څه دئ د عاشق د ځان بلا فتنه اَشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وايم که باښو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فايده نشته سنګين زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنيا سختی تل نه وي غم مکړه په حلوا ګندي بدل شي دا اتوبَه[1]
که په تور د عاشقی بنديخناه شي د عاشق له دله نه ځَي تلا توبَه[2]
که مي لاس وربانديِ بر شې هېر مې ندي ډېر سرونه به چت پت کړم په ميخ چوبَه
ستا په تش ديدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتيني محبت لرې مه ناړه په يوه ناره ببل شوي يار وژاړه
دَ رسا ويشتلی کله توان دَ ږغ وئ په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[3]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل ويړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاړه
دا ديدن لکه په پټو سترګو کېږي دا ديدن له وازو سترګو نه مه غواړه
ليلا پلار کړه په سل پردو کښ ناسته مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرګه هم جدا نه وِئ رشتيني په يوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتيني ميني ډار د زوال مکړه[4] چه رشتيني عشق لَرِي سلام په واړه
دَ يار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځَي
دَ فاني دنيا خوښي که لاړه لاړه

که مليح يې دَ زړه مينه په مليح کړه که قبيح يې درومه چاری دَ قبيح کړه
دَ بهار ګلونه ډېر دِی واړه ګوره چه دِ زړه وِئ هغه ګل پکښي ترجيح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وايې دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصيح کړه
مسيحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسيح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کړْ[5] زه به ډکی پيالې اخلم ته تسبيح کړه
په حسد په رخه څه ځَما پروا دَه چه دِ پټه کينه کړه اوس ئې صريح کړه
زه که بد يم هم دَ يار دَ سترګو تور يم و هر چا وَته ځَما دَ عيب تشريح کړه

---

[3] يعني نفس.

[1] ليتی، اړوب، روز، د مېده اوړو هغه لېتی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[2] جوش او خروش.

[3] يعنی دَ ګولی خراش او زخم.

[4] نشته.

[5] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې دریاب ئې تا لَره پیدا کړ دَ ګناه له تور یو ځان لکه صبیح کړه[۱]

دا دَ سر په سترګو مه ګوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترګي لرې ښه ئې صحیح کړه

که نیمګړې پیاله را کړې ساقي تا زده همګي مدار په نیت دَئ باقی تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[۲] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې روایت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[۳] حال مي خود وینې په سترګو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق یم
ته چه تل په صورت چاق یې چاقي تا زده

که هوښیار دئ که نادان دئ که سادکه غله هیڅوک نه وینم دَ خپلي لاري صله
یو په غم شریك یار نه وینم په ملك کښ خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړیو غُندِي یُون دَئ و دانو ته چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه امید دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته وَ هغه لورِي ته نکاندِي هیڅ تله
خپل ویشتلې غرڅه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ویني توئِي دِئ په پله

ګم ګشته او ګم ګشته سَرَه رفیق شه ګم ګشتن دَ دواړو تنو په تحقیق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا شیخ دَ ښهر عبادت پرېښ زندیق شه
یو ئې اصل سَرَه دوه اویا مذهبه خدایه څه بني آدم فریق فریق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه په بلخیو کښ خو یَو سړی شفیق شه
دَ اسمان دَ ستوریو هم و بله فرق دئ ځکه غوره په یارانو کښ صدیق شه
چه توفیق ورسره مل شه کار آسان دئ کل مدار دَ واړو خلقُو په توفیق شه
آزاده به له چا طمعه امید نکا چه به طمعه له چا کا کله عقیق شه
دَ غلیم مهر په هیچا باندِي نه وئ یو فساد وربانديِ کاندي چه شفیق شه
وَ خپل بخت وَته تسلیم کړه چه غلیم دئ همګي دَ غم په بحر کښ غریق شه
نور که سل پیالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طریق شه

ګوره دَ یار مخ ته بیا لېمه پرې ولوه زړونه دَ بد رنګو رقیبانو ویلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې اوس ئې په وصال کښ دواړه لوریه کښلوه

---

[۱] په توریو تور یې ځان صبیح کړه.

[۲] طاقی.

[۳] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويه پېښکښې دَه په وصال کښ درته وايم دُر ئې په لَمن کښ ورته گوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم خداي له خپله ياره نه هيڅ يار مه بېلَوه
تندر دَ رقيب په کور پرېوزی قهقه خانده سپينه اَئينه دَ ششت[1] خپل يار ته خَلوه
يو خَله چه زړه دَ چا په مهر مينه بند کړې شرط دَ ياری دا دَئ زړه بل خَاي مه نښلوه
کړي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني وارِه ملك بوستان دَئ په هر خَاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمريو وَ ايستم خوشحاله
يو دَ غاړي هار مې دَ گلونو مه شلوه

لکه زه يم پيدا شوَي پدا مينه دَ نور چا به هسې نه وِئ پيدا مينه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مينه
درست عالم را باندِي غاو کا زه حيران يم چه له زړه به په څو ليري کړم ستا مينه
په يوه تن کښ دا دواړه توکه نه وئ هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مينه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ نه به پاتو شي مخفي دَ شيدا مينه
ما په سحر په جادو تقصير وَنکړ دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مينه
په ژړا مي به دوه سترگي وچي نکړې که پما شوې دَ خپل يار په ژړا مينه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مينه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ هسي هم په ملك گلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه خَما ستا شوندِي نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته گران دِئ دَ زلفيينو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول دَ ياری هم حساب شته
کښلي ډبر وه ما ته يار کړې تل دَ گلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ که دِ قهر يا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ چه لا ما غُندِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرگ غواړم خَما سترگو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرگ وَمرم دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مې وژني کوز به کورم له اشنا سترگو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي که د ما د مرگ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن يم که دا شعر دَ ميرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه خَواب شته

---

[1] يو راز پسول دی، چه هنداره پکښې وی. په يوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

[2] د لکه پر خَای کله ښه ورسره لگېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَږه دَه که ډېره واړه ونيسه په تېره په خوي دَ پيغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بريې، که قانع په خشك و تر يې دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بيهوده رخه حسد کړې به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې ويړه غم ښادي پرېږده دا واړه واقف پدا سير شه که شته شته که نشته نشته
بلا دِئ چه ټولېږی په هيچا نه پا تو کېږي فارغ له سيم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له يارِه مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې دَ يار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته يکسان دئ آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې انديښنې په روز و شب کړې په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته

پخپل هنر نظر گړه څو ژوندَی يې خپل هنر کړه
خوشحاله شير نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َيار دَئ نمر خو هسي وې کنه لکه زه په عشق کښ زيږ يم زيږ خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري زړه مِي نه خوځِي له ځايه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره نه ځِي نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېښم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پيدا کا ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم می زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه تل مي ته يې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ په خبره نه پوهېږِي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ يَوَه ونه تل تازه تره برخنه چه ئې اُوړَي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مريي ور درومِي خپل مراد ور ځَني مومي په هيچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه

په يوه زمان تر ياره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا يزاله پادشاهي که چا موندله کيخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ ميو را پلاس کړه ساقي گوره په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان يوه لا تېره نه وئ په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي ته ئې وروستو دُم کره يې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته صراحي ولي خالي وينم له مُله

په جهان دَ نيکو نوم بويه خوشحاله
چه يادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور څه لور مي په جهان گرېوان پاره شه کور په کور مي دَ رنديه کار ښکاره شه
چه مي پټه په لستونې کښ نوشله دَ هغې پيالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا راته نرم هغه سخت سنګ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر وارُو تهر شوم دَ خوښۍ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځارېږم چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې وښې له خوبه په وروستی نړي ناره شه
جدائي ورځني مرګ دَئ سړی وَ مري دَ بتانو وصل عمر دوباره شه

که خپل ځان هوښیاره وِی هوښیار به نشي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شي کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه

دَ مښکو ګل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوګل کښ همېشه اسرار دَ زړه آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاړي خار دَ زړه
دَ نورُو تونګري که دَ دنیا په سیم وزر شي پدا به تونګر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول یې په سترګو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزګار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه

خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده ما بې میه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ دروېش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه هسِي هېښ یم ګڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دَئ لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[1] در په کوګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصيحت مکړه ناصحه! خود پوهېږې چه عاشق نصيحت نزده
دَ خدمت له نتيجې نه چه محروم شوم زه لايق نه يم که تا عنايت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه يم له اَشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئ طاعت نزده

ما په ننګ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بيا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سړي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه ګوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځَي په ارمان ارمان ارمان کړه
په يوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرګونه په سبا ئې له ما واړه ځَان په ځَان کړه
ځَني مړه ځَني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد يم که دَ هر يَوه مي ساري سل ډمان کړه
يو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بندِيان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پريښ لا هاله ځَما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بيا تر کاله
ګوره څه رنګه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نيت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوږې شونډې به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وايه و مګس ته
دَي پخپله د خپل ځَان په سوختن دَي د ګداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنګينه خبري وايم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بيا پس ته
و طوطينو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جيفه پاتو شوه کرګس ته
يا ئې رنګ يا ئې اَواز د ځَان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
ګله نور عيب دِ نشته عيب دِ دا دَي چه په وازه سترګو ګورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار ګوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرګو کولې خورينه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرينه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځَي ئې واړه خو ټنګې ټنګې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښې ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننګي کا دَ چا بډِی رشوت خورينه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ١٠٨١هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښ دَ سودونو کا خبري یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَيل کړينه
لس کالونه تېر کا په يوه جامه خېرنه کوز وجود برمنډ په سر څيره کښېږدي زرينه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي ډېرِي بې شرمۍ دَ ژوندون دَپاره وړينه
جنګ لَرَه چه ورشِي نور څه هيڅ نکا بې تېښتي جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرينه
هيڅيرى د شولو دَ سړى برکت نه وئ شل شِي شول شِي شوم شِي چه همېش شولي کرينه

نوم دَ ودانئ ويران ښهر ديَ خوشحاله
لا ترې ويران مشه ورځ په ورځ دَه کهترينه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنګونه دَ خپل يار سَرَه هم تا زده دا رنګونه
کله کله خواپخوا غاړه غړى کله تښته په دوو پښو په غوررزنګونه
چه ځما سَره ئې ناسته په پالنګ وه اوس له ما په چرته لاړ په فرسنګونه
په ليدو پسې کچکول واخلي ملنګ شي مينه کا دا هسي چارى آهنګونه
په نصيب دَ روغو زړُونو فراغت دئ په قسمت دَ خوږو زړونو لهنګونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا زيست، روزګار، شرم، پېغور، وېره ننګونه
چه بوسې دَ جفا جويو دَ خولې اخلِي ګنُدِي اخلِي دَ ياغيانو قلنګونه
څوک مايوس څوک په اميد دَ يار دَ وصل څوک پراته غاړه غړي په پالنګونه
په ليدو به ئې دَ ګور مړي سر هسك کا که پرې درومي دَ پايلو په ژرنګونه
که پستې پستې خبري دراز نکا دَ جنت دَ حورو مه وينم رنګونه

زه خوشحال دَ آهو چشم مينې سر کړم
دَ غرځه غُندِي په هسي ګرنګونه

نن په سترګو ورځيو له ما خوار زهد تقوا وړه ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شيخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه يو ځاي دي پا څه ښېوه وکړه يو يو څېز مى له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ ګل وته هوس کا يار که ښايسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنګ دَئ دَ ريا زاهدان ډېر دئ پټه په لستونې دَ شرابو ډک مينا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعيين رقيبان دئ ته چه عاشقي کړې دَ وګړي شور غوغا وړه
مال دَئ که مى ملك دئ څو لا مړ نه يم ژوندي يم هر چه ستا په خوا دِئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېرې دِي نګارې ښايسته پرې رخساري نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډې دِ حلوا دِي عاشقان دَ حلوا وړي ښه په وړيو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه

تا ويل خوشحاله يو کالى به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بيا دَ دلبرى خنجر تر ملا شه ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر دِ مختورى وشو رقيبه! هغه يار چه مَرور وُ بيا پخولا شه
ما وې بخت به يو ښه يار را کا وَ ما ته چه دَ درست جهان ناترس وُ يار د ما شه
ګل پدا سبب ارزان درومي په بَيَه چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] يو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا چه نرګس په هسي سخته څِله وا شه
راشه ګل وَته نظر وکړه اَغزي ته ګل په هونبره زيباييه يار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځَله[1] سبا شه

نشته بانګ دَ مؤذن په درست تيراه مګر واورې بانګ دَ چرګ په سحر ګاه
که اورکزي ئې سراسر واړه ګمراه دِئ اَفريدی دِئ تر ګمراهو لا ګمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته اَفريدي اورکزی ندي پرې آګاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته نه زکوة نه سرسايه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقيم په شريعت وِئ بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنيا چارِي همه واړه فاني دِئ که باقي دَئ خو يو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنيا په کار ګښ غرق وِئ له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره ګندګی له تنه درومي په توبه په استغفار سَرَه ګناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ مسئله دَ شريعت کښِي ګناه
کله کله چېرې وَ وايي دا هونبره خَني خَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه ګناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا دَ خپل کور پيشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي څوک په سترګوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه چه يو خَبله ځَارېږي په جهان کښ له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرګ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا لَمن به دِ لا هم خَما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت خَما له بزمه نه خبرېږي دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وګورم و تا ته همګي په درُو پرُ يې
څه خېژي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په دروېش وِي نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هيڅکاره

---

[1] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خوړل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ چه ئې سوړي لَره وړینه، یا مېړۍ دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي یا یو یَو دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته څو توانېږې ښځَه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي چه خبر په قباحت شوم، پکښې ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښې ځَي ځَما ببېریه خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سَرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه نندارہ

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځَلي یو پرېږدم بل ګورم سَرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار تري لعل و در دِي را توئېږي ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته

که هر څو دَ ځَوانی عشق لَرِي خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا کښلِي مخ لَرِي ښېوې غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه چه به کښلیو لَرَه ځَي هغه رنځَونه
بل سر مه ځَه په دلبرُو کښ ئې غواړه اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه په چا لونې په اوړیو په چجونه

دَ خوشحال خاطر ښېښبه دئ مات دِ نشِي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګړه یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ ګړه
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه چه ئې بيا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال د تور کارګه دَئ ځما زړه وړي دَ بازونو دَ شاهينو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دئ ساقي زه چه زاهد نه يم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئ چه ليده شې له توبې نه کړه توبه په لاس ایاغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پيدا چرته سراغ کړه

نيمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنګينه جامې اغوستي زرنګاري سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپين والي دَ مخ سپين لکه مؤمنه په تور والي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښيښه په لاس، باده څښلې دَ مستئ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړي[1] ئې شرنګهار شو زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
ما وې ګوره ښاپيرئ وه، که حوره[1] چه دا هسې شان په ما شوه برابره
توري ورځې يې لينده باڼه يې غشي غاښ ئې در قيمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَوې وَ ما ته چې و ما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلي ډير دي بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې حقيقي پياله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چې په ډير ارمان محبوبه ځَني درومي کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسې محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1] کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لوري به ئې مومم ورکه مونده نشي بې رهبره بې سراغه[1]
مست يم مي پرست يم همېشه ایاغ په دست يم يو ساعت چه ځې راباندي غم دَي بې ایاغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه د پېرځو دئ زه په ارمان تل وَ يوه ګل يَم ستا له باغه
ګل دَ عندليب دَئ په قسمت دَئ په نصيب دَئ درومه درومه درومه په جيفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورَځ وَرباندي شپه دَه په تورتم کښ ئې ميشته دَه
کله به ليده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده اور پرې پورې کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزيو تا ته چا وَيل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شې له بيداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼې هسې ږېړده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ ګرېوان په اوښې بلېړده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېړده
اوس پیرې راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېړده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړې غرُونه په احوال دَ عاشقانو سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوږو زړو دي[1] چې دَ غره په ونو بَل شو شنې ډډوزي خپړې له ننښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي ګوره هغه زانَې چه جدا ځَي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ شنې جامې اَغوستې دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمیږي، په زمان، زمان زیاتېږي زر راځه طبیبه ګنې مرَم دَ خداي دَپاره!
مرګ دَ رقیبانو بل[1] ژوندُون د حبیبانوُ خدای ږو په هنګام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژوندیو رنځ چه لا دوا شِي، طمع پرې کړه له بیماره
پاتو سړي نشول، چه دا ګرزي ددو دام دئ ځَکه ویره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پرَدی دِئ راته نه ګورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم پخپل ځَان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر ګرزې هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا چه اجل درشِي له همه
څو روزګار هونبره ئې فکر څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سَرَه ګډېږي غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځَار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارِ شې خبره ګورُو[1] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[1] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي ځَکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[1]

---

[1] ګوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د ګافور دَ پاسه ندي ته ئې څه سيالي له تورو زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته ځي له ډېري مينې دَ يوسف سوره کازبره
ته ئې چه دَ مخ سَرَه نن شپه برابري کړې شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسې څيز دَه چه په چا باندې مين شوې ولي وينځه نه وې تر بې بې شې په تا بره[1]
لارې دې بې شماره زر کوڅې دي تر معشوقی څو به پکښې درومې قدر مه ډده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندې دوړخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږې پيغامبره[1]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره په هغه باندې سلام له ما مهجوره
ښه د قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده درخانی آدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې بوره مور د ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنګ له لاسه پرېښ جدائِی له ياره نشې بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په ياريِ کښ غوځ نه يم چه لَمن به د پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه هسي رنګ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترګو نور دئ خداي د نکا دَ هيچا سترګي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله ورووړي
دَ خوشحال خاطر به نه وې بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[1] ما ليده چه په سپين نور وه
چا به منښك په کافور ورکړه ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي په رونا ګوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځګر خوري دَ خپل زويه عجب ښه مهر دَ مور[2] وه
اوه غله[3] پرې حواله وه څه ناتار شه يو څه په کور وه
لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل پوروړی ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه د څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنګاش پوهېږي ښه پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرګر د کر د کيلی هنر ښه زده بازرګان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[1] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وښښته يعنی ځَلمی توب او زوړتيا ده.

[2] محشی ليکی چه مطلب ځَنی مځکه ده.

[3] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وِئ په بازَنه ئې قلاش پوهېږي نښه
څوک د هيڅ ورته د مټ خبره نکا عاشقان پخپل تلاش پوهېږي نښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته پدا کار رند و اوباش پوهېږي نښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دِئ گرسنه په نان و آش پوهېږي نښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي نښه
وَ خوشحال ته وايي خلق نښه پوهېږې
ظن دَ خير دَئ دَي کاش پوهېږی نښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه څو چه زړه دَ چا خوښېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته دَ نامرده ښوِی مه خوره ځَان خفه کړه
يار هغه چه دَ تنګځې په وخت پکار شِي چه دعوا کا دَ ياری حال ئې زده کړه
چه تنګځه درباندي درشي که مېړه يې په تنګځه کښ دَ خواريه ځَان ور مکړه
په خواري کښ زيست روزګار تر مرګ بتر دئ يا دَ بل کېډه يا خپله ګېډه بژه[1] کړه
له ځَوانمرده هونبره غواړه چه د زيست شي دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منګولي وته ګوري لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ آس دوند تلاښ په غشي په لينده کړه
يو هر بيت ئې دَ حلوا خوږه نمړی ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ويل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو څاروه چه مي خير کړ درست ځَما دَ ژبي کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا ياري مي وليده په سترګو هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
نا هموارې به هر ګز ورپېښې نشِي که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر ګل تر نظر تېر دی دَ هر ګل تر څنګ ما وليده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه پخپل ځَان باندِي پخپله ستمکار وه
که هر څو باندِي مرهم ږدي نه رغېږِي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر ګز به توبه نکړم دَ نښه دَ نندارو زه شيخان پېران د واروِي دا يم وايم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ايما تر دا پخوا کړه نښکاره به ئې اوس وايم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم ګلونه په دستور اوړي خپل ګور ته راوړم دَ يار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کتبېنه تسبيحات کړه يَوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
ګداي غُندي جار وزم سينه سوي په طلب کښ که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ بښو دَ غشي لا بده بلا دَه وتَلي يم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زيان ځَما قبول دَئ

---

[1] سيد راحت دا کلمه په معنا دَ قربانی او خونړېدل را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت يم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غواړې نادانه هم فاني دنيا نابودهَ — په څو به د روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښېږدې زړه د ډوب په اندېښنو شِي — په خداړو که خبر يې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مينه د کفبې په لور روان شِي — يو غول دَي په بيابان کښ بلُ[1]سر سر کا بې مقصوده
يو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو — دنيا دنيا هيڅ نشته که نمود که نه نموده
سيلاب دَ پاسه راسي په غورځي په کښته دومي — موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
اياکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ — د زړه د څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائينه کښ هر چه ووينې په سترګو — په لاس اخيسته نشِي آئينه په رنګ آلوده
په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ — ته باد په لاس شناغ[2]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پېرئ کښ اوس مټ کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] ګڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته — ستا دَ خولې تشبېه مي غوټی ولي راوسته
ستا دَ خوږو شوندو چه ساړه شي بيارته ګرزي — ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو — څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو کښ — نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته
هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي — ويښ يم که اوده يم که وَلاړ که نشسته
ګل اوسې په حسن اما ګل مشې په عمر — راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ — چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
ګله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ — چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته
ورځَِي دِ لينده دِئ تور باښه دِ تېره غشي — وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ويل و ما ته څو ډېر غم غواړې له ما نه — ستا په غم خوشحال يم څو را دومي پيوسته

زړه لرې دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېرې پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه — نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله — تجلې به ئې له مخه ځِي آفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګيدلِي — درست صورت ئې سر تر پايه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستيه و نيستی ته — فراغت دَ دواړُو ګونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه درياب کا — هم هغه دَ قيمتي درُو مآب شه
چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره — له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پوندِه — هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناغ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کډو.

[3] هغه چار ګڼه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ په مثال لکه خسړي دَ دریاب شه
دَ شرابو خوښي هیڅ نه وِئ بې نقله نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پایه دَ سعادت ده هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه چه په علم ئې عمل وکړ کامیاب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ مینه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي یَو قدم درومِي بې روخه وګو شمال وته تیار لکه رباب شه
په هغه مِي زېرَی وکړ چه دفتر ئې وارِه ډک خاصه په کښلو دا ثواب شه
په حیات صورت به وګڼِي ځَان خاورِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونیسي غلطه زمانه ورته پیدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سَرَه یَو شِي محبت سره جدا شِي له نقطه
مه یکلُخته مړني شه مه غوولي په دنیا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئ کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منګل ګاوزي غواړي غویري[1] د شاهین حمله په زانِي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قیمت نه وِي د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه ببړیِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل یم کښلي ډېر دِي لور پلور شته خداي ږو که دَ حسن سپاره تا غُندِي یَو سپور شه
تا وې چه غم مکړه یوه ورځ به دِ غم وخورم څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوګند خورم ته ځَما و سر ته لوړې ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وایې عاشقي شرم پېغور ده وارِه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق می چه بولی ستا له مخه و ګلزار ته بل بهار به څه کړم چه مِی یو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې یا شړې مي:
څه به درته وایم دَ خوشحال بنده څه زور شته

یا ځَما دَ بېنایيِ نظر نشته یا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ یار سَرَه اختر دئ بې مَینَة که اختر دَئ اختر نشته
شپینه خوله که را کَوِي په ځَان اړ یم معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[2] دَ عشق په توره لاړ شو دَ عاشق سړی په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهې په لاس به در شِي چا وې دا چه په دریاب کښ ګوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې ګندِي پیدا شي و طوطي ته هسِي وایه شکر نشته

---

[1] د مزري منګل کاوز غواړي یا غویره.

[2] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[۱] کافر کړم څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماتري[۲] غر نړېږي لا پدا دَ افريديو بصر نشته
دَ شمال ښَيِنَه کا په جنوب درومي دَ ښکاري سړي په ژمنه[۳] باور نشته
که دَ جنګ پکار کښ ډېر دِي حکمتونه څو صابر نشې زلميه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشيد کړم يك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د وَارو دلبرانو غوره ته يې که دِ يَو لونګ په پوزه زيور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښ وارِه ستا دَ زلفو بوي دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بيا به وايې دَ خوشحال خټك پر نشته

يار مي بيا دَ رقيب يار شُو دريغه دريغه په خبرُو دَ اغيار شُو دريغه دريغه
يو څو ورځَي ئې په زړه کښ مهر ځَاي وُ بيا بې مهره ستمگار شو دريغه دريغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وينُو مل دَ هر خس و هر خار شو دريغه دريغه
و قصدمنو ته کاته ځَما په قصد کا دَ وژو می روادار شو دريغه دريغه
بې له تا مي دَ ځَگر ويني خوراک شوې تېر مې عمر په دا کار شو دريغه دريغه
پسرلَي[٤] چه تل بلبلو پر چيغار کړ دَ خزان له لاسه خوار شو دريغه دريغه
بيچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دريغه دريغه

يار مي غوښت چه مِي اندوه يوسي له دله نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِي وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې نه چه ته ئې سَرَه وَ سرويه[٥] په بله
يَو پيغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ دَ جهان خوښِي ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدايه تا په ښايسته وو مبتلا کړم چه له غمه ئې خالي نه يم هيڅکله
که همه دنيا ځَما په لاس و دست وَئ ما به کُل دَ يار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورِي هسِي شان گزار دئ چه پرهار ئې بل ځَاي نه کېږِي بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تېغ مشتاق ېې لُمړي خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځَله صورت له غمه خلاص شِي نور توبه له عاشقی له حاصله
ما په هيڅا محصل نه وُ گمارلي تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که ياري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی يعنی صورت او ځَان.

[۲] د يوه غره نوم دی.

[۳] يا ځَمنه يا زمنه يعنی وعده.

[٤] غه بهار.

[٥] يعنی په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا ياري ئې[۱] سر تر پايه وَ ليدله

يوه بده زمانه شوه دريغه دريغه دَ هر چا مي دَ خاطر مينه اَميغه[۲]
مهر، مينه، محبت له زړونو لاړ شو سينې ډکی شوې همه له مکره ريغه[۳]
چه ئې ځای په دوارُو سترګو باندي زه کړم هم هغه مي هلاکت غواړي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَګورم ولي کاڼي تيږي نه ووري له مېغه
د زړهٔ[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ که له درده دي سينه شي سَرَه هېغهْ[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځَګر خېژي د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې هم دئ نه وينم خلاصی دَ مرګ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه دَ کرغول[۷] ئې علاج کوم دَئ بې کړېغه[۸]
فهم وکړه که خود بين او خود نما شې زمانه به دي پايمال کاندِي تر زېغه[۹]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي هي توبه دَ زورورُو له بلمېغه[۱۰]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لويشې سيم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[۱۱]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خيال کړ که دِ وئ رنګ زيبا په صورت سېغه[۱۲]

چه دِ ښه له خويه بويه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه ياری کړې په دروېغه[۱۳]

يار ځَما کَرَه دنَنه زه ئې سر يم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ دروميه هېڅ مکړه پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري اور چه ولګي په ينه

---

[۱] مي.

[۲] دا کلمه حل طلبه ده.

[۳] محشي ورته ليکلی دئ فريب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[۷] دا کلمه حل طلبه ده، په جاپي نسخه کښ گرغول دئ، په يوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوريغه.

[۸] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته ليکلې ده.

[۹] دا کلمه حل طلبه ده.

[۱۰] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۱۱] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تويغ ليکلي ده، په يوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[۱۲] دا کلمه هم حل غواړي.

[۱۳] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځَي، دروېغه اما له د دروا غ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ زيږ ليده شې ګنګونه يې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دَئ دَ اختر په ورځ خيرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځَې له غمجنه!

يار مي کبرجن شو څه به ووايِ و ما ته[1] درومه صبوري کړه نور به څه وايم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي ياره وکړي[2] نشي درومه سکه دعا کړه چه دِ مينه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مينه پرې زياتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورټ ورټ[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورټ ورټ ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زياته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حياته
زه په مرګ راضي يم رقيبان به خوارايخ کا مخ دَ رقيب تور شه، ګوره ته دَ يار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال يوه خبره وايم
يار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېنې وَ ما ته

يو قرين هسِي پيدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر يَوَه راته معلوم شو هر يَوَه ته مي تيار کړل يو څو چخه
آشنايی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[5]
که په دو کښ چېري لږه بدري[6] وخورم له چا بله وينا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېنې ورته رام شِي نور و غاړي ته تيار کا لومه پخه[7]
کوته سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونيسه کړخه
چه رقيب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سينه يخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتنې او دوهم ځَوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ يا شخَ دواړه لګېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] يعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندې ورته ګښلې ده.

[8] دا مسرې په دوو قلمي نسخو کښ دغسي دَه، عيناً وليکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) ليکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خپلی افرېدی دِي سرې او سپيني پکښې نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانډه، فراخي ورَځِي شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[1] له وښتو خلاصي پښې کمکی غُنډِي پنډی، پهن سرېني
ترنګی[2] کېډي، سينه وري، ملا نرۍ قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُنډی مِ ګښت په غروُنو کېږي ښکار مِ هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډي سيند يا دَ بارې دِي چه په خوله مِي تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښې نېغ درومي اسمان ته په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خپلُو سَرَه زه په تيراه راغلم نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني

مينه وارِه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَرَه سَم يې دُوي له تا سَرَه ناسمي
زر نېکی ور سَرَه وکړه په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي څو ئې درد وړې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ ديګر ګوني په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ په درون لکه ارقمي

نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې چه ځما سَرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګڼې نکړې چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي ځما په سترګو وکړې ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[1] ډنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] يعنی هګی.

[3] محشی ورته کرښزی ليکلی دی.

[4] څو ئې ګنج وړې هونبره کجی څو ئې درد وړې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال وړې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په گداز يم ته په ګنبت دَ ګلستان په لاس مينا يې
په ليدلو دِ خوښی در سَرَه راوړې لکه تللي ياغي باز راغلَی بيا يې
دَ اميد غوټي مي واړه شګفته شِی چه دِ ووينم په ما لکه صبا يې
ستا په مينه پوري سل کا نخوالُونه دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شيدا يې

مسلمان به درته څوک وايي خوشحاله
دَ هوا ځَينار[1] په غاړه يو ترسا يې

آئنې وته نظر کړه شښوه ګري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ ړندو سترګو حاجت دَ رنځَور نشته په بد رنګي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
چه ميوه ئې د کابل خوړلې نه وِي د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر ګُري[3]
پټه مينه دَ سړي ننه لړمون خوري د وَښو تر لمبې بد وِي اور د سَري
زه که غره په غره جار وزم عيب کوم دي تل مزري ګرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قيمت لَرِي شکري
حق باطل سَرَه ببلېږي را بر سېر کړه مځَکي څو به دَ قارون خزانې نغري

چه دَ ننګ توره دِ واخيسته خوشحاله
درومه سوات ته څه خټك څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر ګز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
يك لحظه بيا بنشين، ما خوښ په ښه خندا کړه قربان سرت ګردم، چه نوُر و وَته خاندي
ګل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغايت خجلت شد، سر ګشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر يعني ستا ښه خوږه خولګی افشان شکر يعني ګاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي ګاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي

خوشحال دلش شيرې ستا سترګي لکه شوي
ايواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري باللّه که برخ اوري
خوبان جهان پيشت چون پيش مهي ستوري
پروای شکر دارد آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم يکخنده بدين لوريي
غمهای تو بر جانم چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بينم در ديدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بيت عيباً وکښل سو، په يوه قلمي نسخه کښ پرده ليکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء ليکل سوي، مګر په چاپي نسخه کښ ګُرګرِ دي. اما په خيال کُر صحيح دي ولي چه کور د غره بدخونده انګور دي او د دې کلمې املا په يوه قلمي نسخه کښ کور ده. ګرګرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت اندر دل من ښوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه د زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې وارِه دَ فراقه نه فریاد دئ چه په څو رنګه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[1] چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو د زور قوت تر هر چا ډېر شي دَ خدایيِ دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې څوک به نه وِي لکه ته یې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځَابِي

اوس خو کار د وار د پار دئ که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم اولاد وارِه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك وارِه خبر دِئ هر یَو جنګ وته تیار دَئ
اورنګ شاه وته نظر کړه چه یو څه خوني خونخوار دَئ
ورونه پلار ئې وبله کښېښول بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردګار دَئ

اور ئې ولګي په خونه چه عاشق شي کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شِي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده څوک چه ډېري مینې کا دَ غم لایق شِي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ مینې لاف وهي په ژبه مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار هزار یاران وِئ دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شِي
دَ نیمګړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[1] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که يَو خَله مي يار راشي په دست کښي لکه لوی ماهي دَ خوار صياد په شست کښي
چه په هر زمان ئې ونيسي وَ مخ ته دَ گلابو گل پيدا شي ستا په شست کښي
ناز غمزې شوې چه تا زده نور چا نزده سر يې نن دَ دلبرئ په بند و بست کښي
دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وِئ ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي
ساقي جام دَ ميو مه پرېږده له لاسه څو دَ عقل څه ذره وِئ لا په مست کښي
دانايان فکرونه کا ور نه رسېږي دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
په بلند همت کښ پورته پورته درومي کښته گښته خَِي سړی په همت پست کښي

په طلب به ئې خوشحال تقصير و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[1]
نور به ستا په رضا خَم توبه وکښلې خو که دا خَما گناه تر پښو کړې
يوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو ياره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته خَنبې په دا پوهېږم يوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تيراه اوبه دِي وخښې خوي دِ نور شو آفريدي غُندِي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دِئ توريتي[2] غُندي وَيل ټوله دَ زړو کړې
ستا په خوي[3] مي وېره شِي ظالمان خَوان مري له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ويشته سره خوږېږې زه چه ستا په تير زخمي[4] شم ما بخښو کړې
وايې تا وته به وَکړم اوس نښکنځَلي لا به کله دا نبات په ما پېرځَو کړې
دَ طوطا خبرِي هم دا هسِي نه وِي په بند بند و مشغولا وَيل ورو ورو کړې

ستا په ډېر مانِي به حال دَ خوشحال څه شِي
چه په لږ مانِي ئې ډېر په اندېښنو کړي

برايه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې له خوښی به ئې يوه وينا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني چه به ما او تا جدا له غيرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه دَ يَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همگی په مثال شهد يا شکر وو چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترگو ته فرياد کا کله چا دَ غلو خبري په غماز وې

چه له ياره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[1] يعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ځکرېيل) دي.

[2] دا کلمه دَ سيد راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترويتي يعني نجومي ماخود له رويت يعني نجوم.

[3] په مرگ.

[4] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا د عشق درياب را وخوت چلي چلي عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[1] غواص شې مرغلرې په درياب کښ تلي تلي
دَ پتنګ محبت لا پسې زياتېږي چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناګهان ئې مخ ښکاره کړ بيا ئې پټ کړ په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[2]
ما وې چرته به وئ کان د خوږو قندو شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطايي لکه ايمان ده مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مې درکړه دا چه بيا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه که د پښې دَ طلب نه دئ شلي شلي

زه خوشحال به بل دَيار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بيا له کومه لوريه هسې را پيدا شوې چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار د دَ خندا منت را باندې چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترګي ګوره ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبيحات وې راشه وګوره دَ مېُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته د مخ دَ لاله ګل دَئ که ځما تر سترګو دا رنګه زيبا شوې

په باطن کښ دئ دَ زړه په سترګو وينې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بيا وَ ما وَته غمزې نګاري وکړې دَ جلاد تر تېغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هيڅ نکړ تر سره دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي يوه لار ده مشتاقانوُ پسې ډېرې لارې وکړې
په نري آواز کانې دې نه خبرېږي ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترګي غړَوې تر هغه واړوُ ما په پټوُ سترګوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده چه ئې ما په دوو رخسارُو چاري[1] وکړې

ته چه ډېري آشنايې کړې خوشحاله
په هر لورې دې د غم اجاري وکړې

بې ياريه د دا خوار مري ياره وه ئې رقيبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم که يَو ځل چېري غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنګ غُندي ځارېږي ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي يو عجيب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
منتونه د دَ خولې را باندې بار دئ ستا تر سپينه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[1] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[2] يعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو يَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
دَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ چه زګېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج مى ژر وکړه طبيبه! چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي له هر څه نه صبر شى له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ مينې راز دِ ښکاره نشي

بې دَ يار له مخه نه وينم په کسي دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځَم لولپه شوم دَ ٱتش لمبه هيڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاورې مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځَور[1] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوى ورته پېښکښ کا چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي سر به هيڅ کله کښېږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يښَى په خاطر دَئ هم هغه به بېا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه راشِي بيا دورې درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
اندېښنې پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ دَ سړِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانِه له هيچا نکا دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِى يا دوږخ ته بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته په دنيا مې دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځَو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وِئ هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې په میدان دِ کوم راوړَي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله بامِې رسِي که راوړي ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شِي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا بل جهان لَړَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ څو چه شی په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېرې ثابت کښېږدي په لارِي په دوهم قدم بیا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ محَکي لولِي په عمل ئې فرق دَ محَکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سَرَه لَړلَي په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشِي مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[1] شي په آخر دَ نس په نغته[2] بې ایمان دئ
زه خوشحال خټک بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سَرَه یکسان دئ

بخت دولت دا وارِه توکي فلکي دي نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېک و بد پیدا شي محمد (ص) و بو لهب دوارِه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو نن هغه دَ دنیا مال لَړی لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه چه په هر چا پورې ږېرِي غینکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[3]
هیڅا ما سَرَه یاری نکړه تر سَرَه خټک وارِه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته اندېښنې دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[4] کوډه تدبیروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ویل د خداي لَړه خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[1] وایي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[2] نغوته.

[3] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

[4] کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې باندِي زلفي څنډوي لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا درېغه څه خبري کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نري نري سپنسِي غړم دَ شعر په بیاض باندي ئې ږدم اټې اټې

دواړه شونډِي مي عسل دِي اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندي مي نه وئ پروتي لرِي[1] څو خاطر می لټوی[2] هونبره می کړِي[3]
په بل رنګ مي به زړګي باندي سوړ نشي رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپږي
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا یو زه نه یم د جهان دِئ سېنې خوږي
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دِئ د نامرد سړِي برېتونه برېت د مړي
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی ځَنی عشق اندوه بنده کړه ځَنی لوړي
چه احمق سَرَه یاري کړِي خبردار شه یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یړي
چه بې علمه تصوف وایي باور کړه دا مي وارِهٔ بوس دانې سَره اَغږي
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی په نادان دي دَ دانش خبري زوړي

چه دي لاس په ګیرِ نه رسي خوشحاله
و مزرِیُو وته څه لاسُونه مړي

په څه شان ئې دواړه زلفي کج په کج کړِي یکباره ئی دَ عالم مېنی په چجٔ کړِي
توري زلفي ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړِي
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزي همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړِي
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړِي
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره ته به څو ځَما دَ کار دَپاره بجْ کړِي
قند و ګل چه یادَوم مقصود مي دا دَئ څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړِي

ما خوشحال له خپله ځَان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسِي دَ غمزې په تېغ حرج کړِي

په ځَوانانو پوري پیچمی[6] کا ولاړِي ته په شپینه ږیره خوله ور ځَني غواړِي
دَ ځَوانی هوس مکوه چه زوړ شوِي اوس له تا نه ځَوانِی چاري ولاړِي

---

[1] په خاطر باندي مي پروتي ندي لرِي.

[2] پټوي.

[3] ئې کړِي.

[4] یعني کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] یعني ښته او ګواښل.

[6] یعني ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بيا رانشِي ورځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بيا له مځکې اَخلِي سود ئې کوم دَئ چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ويل په زړه دَ اروېدو دِئ
چا ته نه کاندي.....

په هَره زمانه تر ليلا کښلې پيدا کېږي مجنون ور لَره بويه چه په مخ ئې شيدا کېږي
په رنګ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ يو سِر دي دَ زړه مينه چه په چا هويدا کېږي
چه څوک په مهر مينه سَرَه خپل پيوند محکم کا که سل توري را واخلِي[1] سَرَه چېرى جدا کېږي
يا حسن دَئ يا عشق دَئ دَ دنيا پدا بازار کښ په ناز او په نياز سَرَه دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې ښه مخ وته مه ګوره وايه دا به په ما کېږي
په سر تړلي ندئ نه اندوه دَ دوړخ کاندي دا کار چه عقشقان کا وايه کله په چا کېږي
به رب د ما سوګند دَي واړه ګل په ما اغزي شي چه بې له زيبا مخه مي ګلګښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روايت ورځَني غواړم چه صبر کړم له ياره وائِي کله روا کېږي
ياري چه تازه وکړې صبر فهم پکښي بويه په ورو ورو نوي يار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خيالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مين شوې که ئې نوري بلا کېږِي

په څه دود ئې ځَاي نهولَي ستا تر څنګ دئ دَ رقيب خبره مه منه بدرنګ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم تر دوو چشمو مي چشمه بحر د ګنګ دئ
ښاپيريه دِ په هورته هورته ګرزي نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنګ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله پرېوتلى په ياغى راجا قلنګ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځَل کا څه عجب زيبا دَ دوو مينو جنګ دئ
لکه سپى دَ خپل څښتن جور و جفا وړي خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننګ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا ګرنګ دئ

په زړه سخت بې مهره يار يې جفا کار و دل آزار يې
که هر څو په کوکو ژاړم ته لا خوښ ځَما په کار يې
تا ويشتلي يم فرياد کړم که خبر په خپل ګزار يې
زه مرهم کړم له تا طمعه ته مي مالګه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته که ته خوښ ځَما په زار يې
زړه دِ وسپاري و غم ته دَ هغو چه ته دلدار يې
څوک به څه وائِي و ما ته ته يو څرنګه نګار يې
چه پخپله عاشق وژنې هم ئې وير کړې په چيغار يې
کوم ګناه دي عاشق کړَې چه ئې خيره په ناتار يې
کله درد کله دوا شې کله خار کله ګلزار يې

---

[1] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مرور شوې دا ځما ياري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې که په پښو در ځَني دروومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه يار ببلتون دَ ستوني پرېکوَل دي په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم درېغه درېغه که دَ زني سېب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايی هسي کار دَئ لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سرَه وکړه چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په وارو ښو يارانو
ګوندي بيا مي په ليدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترګي راشه نن ځَان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم زړه هوريې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې په ګروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي په دوه کونه رايکان يې
دوارِه شونډي دي ياقوت دي مرغلرې په دندان يې[1]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځَان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم لاس دِ نشِي دَ سړي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه اوس خو بِهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځَان هسي پيدا کا که په رنګ د ياسمين دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم په ما وارِه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال خټِک خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترګي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو ګښ يو ښه وي دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[1] چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږِي دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگنی خسړي که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرځه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[2]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی چه پرې درومې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[3]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[1] به آرزویتو چو نم.

[2] پساله یې.

[3] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي د امن دَ خوشحال دَ سترګو وکړه
په خندا خندا چه ځِې په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه ديدن الم دَئ د ناپوهو د صحبت نتيجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سَرَه ګډون کا دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړی که په ظاهر سړی ليده شي په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دين دينا ځِی شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سَرَه په جشن حاضر مشې دَ دانا سَرَه قبول کړه که ماتم دئ

که بې عقل تر يوسف ښايسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه يو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ ګُله ستا خو څو ورځي طمطراق دئ
که دَ رنګ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي يار دِ غوري خداي را ګړ په غېږ کښ چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تړي و اوبو ته په تلوار دئ خسته هسي دا خپل يار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شيخانو ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه يَو ور په سړی وترړي بل وا کا رزق به هر چا ته رسېږي خداي رزاق دئ

گه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل يار سَرَه ميثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له مينې لکه اور ليدلي نه لوګي ئې وينې
پردېسي حيران برېشان له خلقه تشي دا پتا پسې جوګي شوم که مي وينې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښيو عاقبت به دا ژړا وکړم په وينې
چه هغه ساعت په ياد کړم لولپه شم چه به تا راته خبرې کړې شيرينې
څوک به تا غُندي پيدا په جهان نه وئ هوسی سترګي، عنبر موئي، مخ نسرينې
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې دواړه ستا ميګوني شوندې شکرينې
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو که څو رنګي جامې واغوندې ورېښمينې
ته می پاس د زړه په سر باندِي ميشته يې نوري واړه يو سر بل سر دلنشينې
ستا په خوي پوري حيران يم خوي دِ څه دئ په څنا را سَرَه جنګ کړې نازنينې
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ نه فرهاد هسي مَيَن وُ په شيرينې
عشق تنها څه په ليده دَ سترګو ندئ لا دَ خولو په صفت هم کاينې خوږينې

دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبيني!

په درياب کښ چه جهاز بيائي نا خداي دئ چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصيب او په قسمت وئ چه سايه دَ چا په سر کاندي همای دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقيقت کښ که بادشاه دَ درست جهان شي لا ګداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټيه تأمل دَ هر سړي ګره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا د ښو زويو سندري وې د زړو[1] يا د توري په ميدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ چه رفيق ئې په سفر کښ رهنماي دئ
وچ ککړ تټر داغداغ په منځ کښ هيڅ نه چه نارې دَ جداييه وهي ناي دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلرباي دئ
په هزار ژبه ئې ستايه بلبله گل پخپله دَ خپل حسن خودستاي دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه د زړه پکښې خوشحال شو هغه ځای دئ

په هر ځای چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر گام ږدي
زه به چېرې آزادي ور ځنې مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مينا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ ميو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نيکۍ نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحيح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پيرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خيال فکر نه درومي له دله په زړګوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ويني
په بياض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځايه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ ميو ډک و ما ته کښېږدې تر همت پوري مي څه دئ يو خسړي
په يوه ببلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نياز دَئ چه و ما ئې په ايځَي[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په مانې سَرَه مي بيا کا لکه مړي
يو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېړي په وار وار چه ځَني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د يار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازيانو په ميدان باندي غوټې دئ کوټه هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار يا ئې بيان کړم هونبره غريو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ بېا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې ستړي

---

[1] يا د ښځَو ئې سندري. يا د ښوزوپو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی ليکلی دي.

[3] ايځَګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سينه کښ مي اوده مينه پهر جا کې[1] ځما ستا محبت ګوره کيسي لا کې
دَ رقيب وينا ئې يادە شوه که څه شوه سپينه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي ځکه ما په مسخرو وژنې بيجا کې
زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه آو ميرا بيرا کې

په دا کلی کښ ډېر کښلي چونې چونې خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښ يو يار کړ نور مي شمار کړل لکه کښلي
هغه هم هسي بد خوي دَئ چه په زور را سره نښلي
که د ده له چارو وايم را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولي څه کړم پرې مَين شوم چه څه کا واړه بخښلي
خو مَين په هيڅا مشې په بلا دی مين لښلي
ګاه کباب په جدائي کښ ګاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سينه سوي له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنيا کښ به هر چا وِئ په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنګ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوټه سپي د قصابانو د جوس[2] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بايله د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرين لايق په نام سړه بنی دئ له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننګان دَ بې ننګۍ کار و بار کا ننګيلالي د ننګ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه ميشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه يې حبيب اللّه ېې که له خدايه له رسوله نه اَکاه ېې
په محشر به له تا عدل ايمان غواړي که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه يې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بين کړم هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه يې
نور څوک څه لَره بد خواه ګڼې ناپوهه چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه يې
زمانه به دِ بد رنګ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال کښلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هيڅېرى ثقل نشته تل چه پورته کښته کېږِي يوه ساه يې
که پخپل ګمان کښ ځان و تا ته کوه دئ و قضا وته پمثل لکه کاه يې

---

[1] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانين صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[2] محشی ورته کښلی دی: غولی او انګې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته د درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که د بنګښ راته ډنګ ډئ زه هم ښه يم د ما هم برغو[1] تر څنګ دئ
عقل زور د غوريه خپل تر بنګښ زيات دئ غوريه خپل را سَرَه هم وَلاړ په ننګ دئ
د بنګښ نه هونبره زور وينم نه توره دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنګ دئ
غوريه خپل که په ناکام ور سَرَه زيست کا په رضا ورته بنګښ نيولی تنګ دئ
غوريه خپل او بنګښ دواړه مغلي دي همېشه ورته مغل وهلي لنګ دئ
که زه گورې[2] دُرد آشام ورسره شمار يم خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنګ دئ
هر ملخي د سر بازيه هنر څه زده چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنګ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنګ دئ
د کينډيو[3] په څګو کښ ئې گولی دئ که ليدلَي چا د ما د ښکار تفنګ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنګ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه يم چه مي داغ په خاطر يښَي د اورنګ دئ
درست جهان مي و مغل وته خپر کړ ځَاي په ځَاي ئې پښتانه وَته قلنګ دئ
ځَني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دئ
خو طالع را سَرَه هسِي مدد نکا گنډه تېر مي تر فريدونه فرهنګ دئ[4]

د خوشحال د زړه د حال نندارہ وکړه
که په تخت د پاسه کښېنې هم ملنګ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو سل بلاوِي کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته خلقې د کړې مقتولي
راز مي هيڅا ښکاره نکړ ځَما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننګ نه يم په فروغي په اصولي
چه د عشق الا بلا دِي همګي مي دِي قبولي
لاف مي ستا د پالنګ وکړ که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي ښې خبري دِي معقولي
چاری واړه په قسمت شي نه په ځَلي نه په ځَولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله[5]
تار په تار زلفي مختولي

---

[1] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[2] که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

[3] دا کلمه حل غواړی.

[4] گنډه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنګ دی.

[5] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنيا مينې مبدل کړې فکر نه رسي هوړې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنيا دَپاره زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِي خپله مدعا پکښې درستېږي بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبرې وکا دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دِي سل چاري دَ زړه واړه پوره شي په حرص به دوه سو نورو ته ټګل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هيڅ دِئ که ګنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترګو ړوند په غوړو کوِن شوې لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستګاري دَه ته پدا کښ هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دِئ که پنځه که شپږ اُوه دِئ له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوړې چاريې دَ دين درته ترخې شوې نفس ترخې چارِي وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وِئ چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنيا طالبان نور وُ چه[1] ئې مېنې تار په تار خورې اجل کړې

بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړِيې؟

ته چه سترګې توروې خود به پوهېږې لونګين چه ښوروِې خود به پوهېږې
سر تر پايه جامې واغوندې ګلګوني ځان چه هسي جوړَوِې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړي چه په ګل ئې خوروِې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه هر دم خوي چه نوروِې خود به پوهېږې
هم په لاس د ميوه جام را کړې چه نوش کړه بيا مې جام نسکوروِې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه چه عاشق ته پوروِې خود به پوهېږې

مګر لږ دِي دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندِي نور ټنډوروِې خود به پوهېږې

توري سترکي ستا دِي اې زيبا نګاري مستِي تور نرکس شهلا دِي اې زيبا نګاري مستِي
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم شوندې دِ صهبا دِي اې زيبا نګاري مستِي
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترګو ځېر کړه ګل د لاله دا دِي اې زيبا نګاري مستِي
خوله[1] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مينه ډېر په تا شيدا دِي اې زيبا نګاري مستِي
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فرياد کا واړه بې وفا دِي اې زيبا نګاري مستِي
خوب کاندي بې غمه يا ئې چېرې قرارې شيِ؟ څوک چه بې له تا دِي اې زيبا نګاري مستُِي
چارې په ما وکړې وائي چاري ځما ندي ستا نَدِي د چا دِي اې زيبا نګاري مستِي

تا ووې خوشحال ته نوري لا تر ما زيبا شته
څوک تر تا زيبا دِي اې زيبا نګاري مستِي

---

[1] خوله به دِ هغه خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسي حکم ناز کړې په وګړي په تا څه دَ چا پوره دَ چا نيمګړي
دَ درياب سَرَه درياب وي يو څو وخته بيا په هر لوری پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړي د هغو مانې وګوره چه لوړي
لکه ته يې بېهوده ياوه باد وړي جهان څو دا هسي ياد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل وارِه عبث دئ هوښيارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوړې مېوې لري خوشبوي ګلونه پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سړی بنديخانه دئ د څاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ خپل عمل دِي په نوم نوم وارِه نومړي

زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کړې غچي[1] د اسمان ستوري بهي نشِي په دا ټچي
که بادشاه دَ مملکت شِي په تخت کښېني چه به تل په جهان نه وِي دا په پچي
ځَان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شِي دَ سليمان ګُټې پدا راغله په خچي
ځَما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شِي راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي

زه خوشحال که خپل مين په ژړا مومم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه ليلی يې چه دِ تل په بخره ناز دئ زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ
ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ لا تر ما د نور وګړي لاړ ليري آواز دئ
زه تر عشق ځَارېږم تر هغو چه عاشقان دئ وارِه عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ
رايشی له کومه ځَاي په څو وکا په زړه کښ هېڅ پرې نه پوهېږم عشق يو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسې مکړه پلار ته وايه نشي عشق يو هسي مخفی راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره راشه که ئې ګورې پرې بندي يو څه شهباز دئ
سکڼي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږی تېغ ئې دَ غمزې دا ځَله لا څه تېره ساز دئ

هر څوک يو يو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږي چه ته د ما طبېب ئې رنځ به لا ځَما زياتېږي
دا سحر دَئ که مينه که څه لا بله بلا ده که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ يَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
يوسف د زماني دئ درست جهان په روشندلي دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنيا لکه حلوا دَه، ښه شيرينه مزه ناکه حريص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږي

---

[1] په دې بيت کښ دَ غچ او ټچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غُچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بيت حل طلب دي.

[2] نه سړېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننګ کا ننګیالی دئ ورته ینبي دي وه کاره یا کام دَ ننګ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېرېږی
که مښك[1] وُ که ګوهر وُ همګي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وګوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري ستركي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړِې دوه توري بلا دِئ پرې مي وژنې بابا مړِې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړِې دا فتنې ښېوې د بیا له کومه دِي راوړِې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي زړه لرې دَ کانې بیا خپل ځان بولې ښه زړِې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړِې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړِې
ما وِې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسیه ستړِې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه سیند دَ اباسیند سوِې چه څو څو بېړیِ نغړِې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړِې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپېرِې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ خداي پخپله دَ رشتینو سَرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زور پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك ګردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېني ګداي دئ که وَاَز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا ګوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي لا دِ خوار سړه نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې ما د دا ناسازي نه دِئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُنديِ پيدا يې بوريٰ[1] مور که ښاپېرِیِ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي دَ عمزې په تېغ ئې کښېنوي پڅړي
دَ خوښيِ مفرح را عنايت کړه تا دَ غم ګوليِ ډېري دِئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي خلقې دِئ په طلب در پسې ستړي
په پله پله در پسی خَم دَ پرېښو نه يې ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[2]
چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مِي حوڅک يار کړ ته په کوم توکي دا هسِي قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه لا دئ اوس دَ باغ غوټيِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه چه ئې ډېر په ببلتانه کښ رنګېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپړي چه له قد سَرَه دِ سرو سمېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقېب ګونه چه نده شوه لېده دئ چه وَ ما ته په ټولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ چه په زړه مي ډېري مينې ګرزېدلې
چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دِئ خولې ښنبي په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښبي[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې که ئې لا نوري اوږدې دِي درته بلښي

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پرېي يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته ګوري کټ کوټ کېږي دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي ګوښي
تر لبانو دِ خجل اَبحيات دئ په باڼه په سترګو سهم و تېر کښي[۱]
چه مين شي قبلوي مکر دروهونه په ياري مي قبول کړي که بنګښي[۲]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي ګواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[۳]

ته چه دا دماغ لرې څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په ګلونو يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ چه په لاس ايا‌غ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نګاري ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې د ما اوښي په ګړېوان ځِي لاري لاري
چه ګهي ګهي دِ وَوَينم له ورايه دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه مانَې تازه جنګونه تَل دِ ما ته تېرې تورِي دِي تياري
که دِ غاښ و شونډِي ګورم دُر مرجان دي که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرګر په ملك پيدا شوي چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا ګڼه نشته نوري تا غُندِي هوښياري
په کوڅه ئې باد ګدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دهوال هسك کړې سړی ګوري د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غيڼ په عشق نه وِي بايللَي په واده په ويږ څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته سترګي وازي په بازار ګرزِي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[۴] يا د مېړه وِي هره کنُډه چه لاس سره کا سترګي توري
په هغې باندي ګواهي دَ بدئ وله چه ئې ګښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېړه په ږېره نه خاندِي نور څه کا چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[۵]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[۱] تير کښ يې.

[۲] بنګښ يې.

[۳] وش ئې.

[۴] فاحشګي يا قحبه والی.

[۵] اَسان، آزاد، بې باکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي لا دَ نفس له خويه هيڅ نه يې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېرې څو په ږېره ګرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي سراسر ګنې دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ ګبينه دئ کاسه هم ور لَره بويه خراجي
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر افريدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ چه درست اوښ په کُت کښ ومانډه حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جيحون دَئ نه سيحون دئ لا افزون دئ دَ خبرو دريابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځِی خو هم بيا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ دَ سيد غُندي حوڅک نشته معراجي
زه خوشحال خټك په حب دَ اهل بيتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوږېږي په وصال به ئې دَ جا ټټر سږېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ چه ئې سترګي کښلي مخ وَته غږېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري پدا سپين وښته به څرنګه زړېږي
بيا به توري بلا لا توري بلا کا چه ئې تور رانجه وَ سترګو ته اوږېزي
دَ بټو ناوک ئې نه دري تر زغرو څوک به هسي ناوکيو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرګ تر ژوندون خوښ دئ چه په غم کښ په آه آه سَرَه سږېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: ځَني نوي نوي شي ځَني نړېږي
ما وې نن دَ زماني ژبه ورزه يم يوه کس وته د ما ژبه اړېږي
د دې باغ ګلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوږېږي

تازي سپی چه په نمړی مومې وېږيا دئ سپين و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوټه باندِي دا دواړه حبطه دئ چه دِ تش په غولی ګرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله که دَ چا په باغ کښ بوټی د کيميا دئ
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي چه د خداي باندي پېرځَو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائيم نه وئ يکساني که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
يوه ورځ به ئې دا رنګ زېبائی نه وی راشه ګوره چه ګل څه رنګه زېبا دی
دَ هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ
که خو يار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د تل اوسې پدا شهر یاری کښي که زه عمر تېروَم پدا خواري کښي
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سَرَه نشته خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښي
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري زه که پروت یم همېشه په بیماری کښي
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ که ئې مینه زیاتېدلای په زاری کښي
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښي
دَ رېبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ چه مي یار مونده دَ ده په رېباري کښي
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښي
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښي

جهان شرم نام و ننگ دئ که دا نه وِي جهان رنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته گل به څه کړِي چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سَرَه کړي نور حوڅک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته ولي یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځَلو ئې ځَارېږم بیا ئې چا سَرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي سړی هاله درست دانا شي
نادانې ئې پته نده چه له ځَانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا چه له خداي سَرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځَانه هیڅوک نشته هر سړی خپسر دانا گټي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا پخپل زړه کښ هر تنگ خرڅ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځَان نوم د کافور کښېږدي سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سَرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ چه د یو لَره دروم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو چه زه کړم هغه نشې هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسې په زړه کښ یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم دا کل واړه پېرې ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مړو کرزم یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ

ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې زووَلي یې له حوري که سړی پرې پیکر یې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر یې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر یې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش مي وَکړ مسلمان نه یم کافر یم را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې
په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې

خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځَني صبر وُ چه گنگ دئ نن ځَما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځَه دَ یار غمه! ته به سم د ما له ساهي سَرَه تله کړې
گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ چه لیدو لَره دِ درشم ځَان اُوده کړې
دَ غمزې توره دیِ ماته شه په ما کښ غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مړه کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې

چه تر خولې د بېلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال خټك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځَي به نن حلاوت نه وئ که ئې گوري ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویي مومي په راي درومي گنې نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سرښتې برهم درهم شوې خو په ځای دَه سرښته د نوکري
دا هم هیڅ حق دَ نمك ته نظر نکا په نایافت کښ بهانه غواړي نړي
اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خیال په زر زري جامو کښ درومي که نظر په خوار وکړې ثواب به مُومي
بکښې څرنگه هوښیار مرغونه بند دئ ستا دَ ورځیو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي چه پرې هر کله دَ زړونو وینې شومي[1]
زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ که هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مینه یواځُي په لیلي دَه تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خیالُونه پدا کار به وِي تا غُندِي څوک سلومي
دَ ښایست سرَه هزار کارُونه نور دئ چه ئې ته لرې، نه نوري بړوسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستایي دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مینه ما ته شِي په کومي؟

چه په سب دَ ابوبکر د عمر دئ که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب ګټلَي بویه چه بدګوي دَ ذي النورین دَ حیدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وکړه تر سګانو تر کوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پورې یوولس دِی یا دوولس چه همه زویه نمسی دَ پیغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور همه واړه دَ دنیا دَ دین سرور دئ
له اوله تر آخره که ګروهېږي دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سید نه وِئ په زړه کښ دَ هغو سړیو تل خاوري په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو کښ کمي دَ قدر نشته صحابي دَ پیغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب یم
چه یاران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپینه ږیره کا ځَواني نکاري پخپل ځَان باندِي به و کا ځَني جاري
که په خوله دَ زاړه یار تر سر جارېږي په زړه ندی ځَواني هیڅ دَ زاړه یاري
نیك و بد پدا جهان کښ پیدا کېږي نیك و بدي دَ زاړه نه دِئ وېزاري
خو ښه ځَوان د ځَواني ښځَي په غرض دئ که بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزاري

---

[1] د زړه وینې پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مینه.

[4] دې کلمې ته محشی د خربشوی ترجمه لیکلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصيل هيڅ ندئ راغلي ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي فکر بويه چه له ښه ځايه دي باريِ
له ښه ځايه له ښه کوره ستر پوښي په حيا په شرم ننګ وِي خبرداريِ
چه په پلار نيکه دَ ننګ و ناموس نه وِي هغه ښځي قباحت ته دِي تياريِ
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکاريِ

چه خداي په بت مين کړم که دا عيب دَي هم وِي دي سجود که دوثن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنګه په ملك ګرزم ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي ستا نوم چه زکندن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي کوڅه به دِ وطن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
تحسين لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ د خپل شعر سخن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
چه ځَوان وم دا يم زوړ شوم په رشتيا رشتيا خبره عالم د ځَان دښمن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
شيخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ويل کا په مخ ئې منبرهن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دِي

چه مي ولېيدې دا ستا سترګي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندَي يَم شُکر باري
په ياريَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي چه څلور پيسې لَرِي دَ هغه ياري
ما يَوه دَ زړه په غوره دهَ نيولې که هر څو په جهان ډېري شِي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګلې ځما زړه کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ مينې کار کړم چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وِي که دا خپلي سترګي ونيسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لاري لاري
نه يواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي په دا باغ کښ سينې ډېري دِي داغداري
په خوشحال ئې عندليب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخيست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
په رشتيا وَيل دِ هسې باوري شِي چه پيدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندِي
که ئې دواړه پښې تپاکي په خدمت شِي د خدمت منت دِ نه[2] کا په ده باندِي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي همېشه دِ لوګوي[3] و ځَان ته سپاندِي

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] يعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ لیري ځَني ګرزي د خوښۍ په وخت دِ عیش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصیحت وایې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځَان خاندي

چه نظر دِ په اغیار هورې دلې وئ ځَما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښایسته یې ګرم خو نه یم که مي تل در پسې هسي وا ویلې وئ
چېرې نه چه څه دِ ورسي خاطر ته که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
یو ځَل بیا سر توره مسته را ښکاره شه چه ګیسو دِ په سپین مخ شملې شملې وئ
ته به وایې دَ ګلاب په ګل شبنم دئ چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقیب له ویرې بل لوري ته سترکي او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصیحت اور دئ اوس به چېرې د دې نور خلق په خولې ویږئ
چه له سترګو مې[1] غږېږې غنم رنګه جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په یار شي دَ هوښیاري په سر څو تېرې ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له لیدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې ګردش دَ زمانې نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترګو په ځَنبل کښ خبر دار شه په روش د زمانې
په یوه زمان دِ شاه بیا دِ ګداي کا څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه څه وُ څه شو بیا پوشش د زمانې
کله مځَکه سپېره ډاګ کله ګلوُنه څه امید په آرایش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نیول دئ غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ که لذت لَرې خورش د زمانې
پت امید دِ پلار دَ زویه سَرَه پرېکا څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ راشه ګوره آزمایش د زمانې
حقیقت ئې سر تر پایه را معلوم شو راته مکړه ستایش د زمانې
زر علته زر فساده زر عیبونه پیدا کېږي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنیا وَ آسایش ته هم هغه کا آسایش د زمانې
چه دا هسي ئې ګردې دَ زړه پیاد وئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورځَي غوټه کړې خبرې بد خواهان به زړه را یخ کا شېوه ګرې
یا ځَما تر فهم ښه شوې، عاشق ږوُند دَي یا څوک نشته په ښایست تر تا نادرې
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځَار کړم که یاقوت دِي که سره لال که مرغلرې
دا څه جام دَ میو نه دَي چه ئې ته څښې دا مي ویني دَ عاشق دِي چه ئې نغرې
هغه کار لکه دوه تورُو سترګو وکا هسي کار نشِي په توره[2] په لښکرې

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له یاره مرګ دَي څوک په څو[1] پایي ژوندَي له یاره لرې
دَ بنو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغرې
دواړه شوندې یي د خوشحال ختک په خوله کړه
د طوطیانَو ور کوَي خلق شکرې

چه می زړه پسې میښ میښ شي صبر و هوښ پسې لیښ لیښ شي
د هغو شوندو شربت به یا نصیب چه کله چیښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي چه توبري ځَني وکیښ شي
په خزان کښ نوري وني توان لري چه سبر سریښ شي
زه ئې ناسته په پالنګ یم
که خوشحال له خوبه ویښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړي شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لږي
په شکروُ په نباتو ئې[2] سود نشِي چه په چا[2] شوې ستا دَ خولې خبرې زوړي
په لحظه لحظه دي ووینم قهر قهر په ځَایي خصلت دا هسي خوږې[2] خوږي
ستا په لبو[2] به لباب شم په دا خوښ یم که هر څو می دَ اوړه غُندي اَغږي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره په هجران به ئې اَخر لاسُونه مړي
عقل و هوښ ئې و سړي وته پیدا کړ دا چیچل دارل دَ پرانګ دئ یا د یړي
دا بېدرد که په ظاهر سړي لیده شِي
وَ خوشحال ته مچ میږي دئ ماشي سپږي

چه ما کړی په جهان کښ رنا سترکي[2] بې له تا مي خوږې نشوې په چا سترګي
که ستا[3] له مخه وګورم بل مخ ته په قطع دئ رندې شِي ځَما سترګي
ښکاري چه غرځه وُلي ورته ګوري ته یو سر بل سر مکړه له ما سترګي
هر ګور[4] مي له هیبته وار خطا شې چه[5] واړوې دَ ما ته شهلا سترګي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترګي

---

[1] به څو.

[2] سترګه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترګي په معروفه یا راځي، مګر چه په اصلي نسخو کښ د ګاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښنو.

[3] که زه ستا.

[4] هر ګوره له هیبته.

[5] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي هونبره نه وئ څربي غوښي ورته تلي
مرجونا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځالي هاله ګورِي دَ کبکانُو ښایسته سترګي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سَره رفیق شِي بیا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سیلاب دَ غره دَ سَرَه نه روان شِي بیا هاله بیا یې په مخ ډېري خځلي[۲]
په تحصیل پسې ئې ځکه[۳] کوښښ بویه که قسمت به دَ چا زیات نشي په ځلي

خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خوروليِ[۴]

چه و باز ئې ورکوَلې تېریې نوکی تر ټټو به ئې یستې دَ زرکي څوکي
دا بابنې نظر دَ چتیْ[۵] په لکیَ د شهباز نظر د میور[۶] په څونکي
دَ کارګه توره مشُوکه دَ ګندګی دَه قند لایق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د ګلرنګو ناز په هر کله دَ وړو دَئ بیهوده بې ځایه ناز کا رنګ املوکي
یا به سر دَ خپل ورمېړ په وینو رنګ کړم یا به کُښل کړم دغه ستا شوندې ملوکي
اَفرین دِ په دا تورُو شهلا سترګُو چه ئې کښلي دَ کشمیر کړلې مملوکي
لا به کله هغه ګل په چمن راشِي دَ نرګس ګلُونه ګورِي سترګي بوکي
دَ هجران له غمه هیڅ سرَی خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړِي څوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ ګُلو پرې ښایي که دَ هغو په ږیره توکي
یا د ښو زلمیُو ږغ دَي په میدان کښ یا دَ ښو دلبرُو ځَي په جهان کوکي

دَ زاړه خوشحال ځوانی په بوسه نکا
پښتنې جونه بخیلي بد سلوکي

چه یَوه مي دَه نېولې په رشتیه مي ده نیولې
لکه یو یو مرد ئې نیسي هم هغه مي ده نیولې
څوک دِ هیڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نیولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نیولې
په هیڅ رنګ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نیولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نیولې

---

[۱] یعني غواص.

[۲] یعني خس او خاشاک.

[۳] څله.

[۴] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خوروليِ یا خوره خوره وه وهه واړه غصې خوروليِ.

[۵] د شتی په.

[۶] یعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وينم په سترګو ښايسته مي ده نيولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نيولې
د خوږو هيله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نيولې

چه يو ګړۍ په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورِي — که درسته دنيا ستا شِي هم څه نده دا تر پورِي
دا خوي ځما قديم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي — چه بې له زيبا مخه راته خس وې چاري نورِي
دَ خلقو تهمت يَو سر دَ هجران غمونه بَل سر — هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورِي
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل يار له جدايی — نه ګرم نه ملامت يَم که تل ويني ژاړم تورِي
آشنا ته وايه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي — دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سېورِي[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ — ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري وورِي

ښه باز دِ دَ خوشحال خټک خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېرې نه په لږ ئې پلورِي

چه ئې هسي لايعقل ولاړم په شومي — دا پياله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدايه څه دِ يو باد وَړَي زړګي را کړ — چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقيبان کا په ما رخه — چه مي زړه دَ يار په ياد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له ياره بدل کړي — دَ سحر خروس دِ وويشت شي په کومي
بيلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه — د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ — په دروغه سر ترِم بهانه د دومي[3]

چه ئې بې له ده بل خيال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چې دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ — هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سينه مي سَرَه چاک کړې و به وينې — چه مي ستا له غمه وينی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شين شي — ما په زړه کرلَي ستا دَ مينې کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره — تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه يم چه عشق څه دئ — هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ — پدا کار کښ لاف وهلي يوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ — جو دانه صبر پر ما باندِي لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پيدا وه — نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ يار جفا کا — ګټه کوم يو په وفا تر ما بهتر دئ

د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځَني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] يعنی زکام او يخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده د گل بخره زېبائي
تا چه شان د لیلې واخیست که مجنون شم را ښائي
د لیلې دَپاره سر شو خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[1] وهلي درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم ته مي بوله هر ځائي
چه به زه بې تا نه پایم بې چیجي لوښې پائي
چه ئې ولیدې په سترګو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څیزه حاصل وئ دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې وارِه ئې نشته که چا مِر کِر هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کِر لا شرمېږم دَ نادارو عذر پټ ندئ څرګند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ دَ شهی د شونډو لا ګوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم چه لا ستا له غمه روغ ګرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائی بس ده نور به ډېري یاری نه کَوم سوګند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال خټك دِ ستا په سر شوګند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهړي دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وګړی دَ چمیار له خوني تښتي په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنګه دَ هر چاري تفاوت دئ یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[2] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[1] دو نهـ.

[2] یعنی دَ یوی تېښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه چه دَ توري شپې روښا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېرې
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وئ دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي نارې کا وائِی دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم خَاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه! چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هيڅ مانِه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼې په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېرې چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا ورباندِي نشي چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړِ چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له مينې ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ څارويو سَرَه تېر وئ زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي راندە شي څوک ئې څه کا که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
خَوانان واړه برابر ندي په وزن خَني من، خَني نيم من خَني نيم سېر وئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه چه مي يار په نظر کښېوزِي واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په نندارە به لکه روغ خَم که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا دَ عشق لاف دِ هغه خَوان کاندِي چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درښغه بيا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي چه فليل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو كښلي مخ په كار دئ
كه د سوات كه دَ پكلي كه دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سيده شي قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سرېښې په زنگون وئ په فكرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترگي توري ورځې سَرَه زيب كا بيا په تېره چه و سمه پر كښيده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ دا ئې سيوري دَ څڑى ده چه ليده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري كا دَ يوسف خوبي كه هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتياط ږده چېري نه چه مي باڼه پرې خليده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز كا هغه ځاى چه ښه دلبره شنيده شي
زه پدا سبب په دوو سترگو مَيَن يم چه چهره دَ ښو يارانو پرې ليده شي
له قسمته زياتي مه غواړه ناپوهه! و هر چا ته خپله بخره رسيده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي چه ښكاره دَ هنرمندي كښيده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
كه دئ سرې وينې رواني تر ديده شي

چه ښېرې وَ ما ته وكړې ژونده وې مي چه مي ياد كړې په ښكنځلُو نهاله وې مي
دا چه وايې راته ځير گوره چه مور شې كه تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ كړل چه دَ دوي په وينا غوږ كړې پرې څكوې مي
ما خپل زړه وَته وَيل چه اې بد خويه څه په هر صورت مَين شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو څه دا اوس راته ويل كړې اړه وي مي
كه مى سر په عشق كښ درومي هم دِ لار شي خپل وژلى راته شمارې وېره وې مي
كه دَ زهرو پياله راكړې هم به وايم خداي دِ خير وَ تا دركا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رايشې كنكس[1] خورې يو تر شا نظر وَنكړې ځوره وې مي
كشكه زه دربانديِ نه وَى مَين سوي تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ويه وې مي

چه درومې په انگڼ كښ درست انگڼ سَرَه يو گل شي د مښكو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار كاكل شي
چه سترگي كړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه چه زلفي كړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هيڅ يَو سَرَه و نكا كه واړه دانايان مى په دا فكر تأمل شي
عالم وايى و ماته له ښه مخه صبر وكړه حيران يم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځَني يووړ تورو سترگو
كله صيد دَ شاهينو تر مښكو تر منگل شي

---

[1] دا كلمه عيناً وليكله سوه، راحت زاخيلى گنگوسى په معنى د پټه خوله والى او خاموشى او سر گوشى را وړى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنګ دا هسي کښلې که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري سر ګښته حیران پرېشان ګونه حبَېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته تار په تار دَ سر وېښته ایرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښایسته دئ ما یَوه ده غوره چونِ پکښې وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم چه مي ګډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پیالې مستي لَرم په سر کښ چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته په اذل ئې نه دِئ دا پردې پوښلی
چه مي تل دَ مخ ثنا وایې خوشحاله!
په صله مي سپینه خوله درته بخښلې

چه ګلرنګه معشوقه لَرِي په کور کښ دَ صحرا سیل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه چه مي یار سَرَه خندا وه په بیور کښ
لکه لوند خرڅوړي تا وکړې نم ئې نه وئ بېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځِي په جهان ئې فیروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځَاي چه دَ رندانو مجالس وئ تر قیامته به یادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ که د هېر صورت پیدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نیسي چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننګه سَرَه څه دئ څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ
دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورایه را څرګنده مسته شاشي دَ جمال ئې په څو رنګه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنیسي مانښام کا چه پلَو له مخه لیري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زیاته دَه تر نمره چه دیدن وته ئې غټ ګورې په چا شي
تر یانه پوری ئې ګوډه سي کوتره تر وَیل پوري ئې ګنګ ګویا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سینه زانګي یماني بارخو ئې ګل غُندِي نما شي
مرګ می سل ځله قبول بېلتون دِ نه وئ دَ دې هسی یار بېلتون تر مرګ بلا شي
په مانِي ئې مرده شو یو کرَه عید وئ په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقیب په سر کا توئي چه ګله له منځه وباسِي پخولا شي
چه په نه لیدو ئې نه ومړې خوشحاله
ځکه هسِي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځَان قبول کا نور راحت شي چه عارف دَ مصیبت شي عافیت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] نښتېځَلی او په تکلیف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مینان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا شګفتن دَ باغ د ګلو په نوبت شِي
دَ یوه ماڼی شي سر دَ بل نړېږي په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي

هغه شان لکه په تورو اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته واړه کار په وسیله دئ

دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال خټك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شګفته شي صلوات ئې په جمال باندِي ګفته شي
آشفته کاندي روزګار دَ پرهېز ګارو چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلبلاند شم لکه ګل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترګو دُر ګوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده او که نه پرې به وګرَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي

وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنګه ګلونه شګفته شي!

چه ادب لَرِي سړَی سړَی هاله شي بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ که په چا د آشنایِ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بویه چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وئ په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مټ کا که هر څو ښایسته مخ وئ بیا پساله شي

څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پښې‌تر، هغه شی چه د اوښ پښه په تړی.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه میړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئي يا ستوري وايه ړُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روښا ورځ په ښاپېرک باندِي تور تم شوه روښنايي دَ نمر ښکارېږِي په هر لوري
که څښتن ورته زورل[1] کا يا ښکنځل کا مريی هم په زړه کښ هسي څښتن زوري
بيا به شنې په پانيو نشي وچي وني که باران د بنبکال په شېبو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ څوک له ځايه زورور شول څوک کمزوري
راشه نن دِ د نخاس ننداره وکړه يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور مندیل تړلي ځَني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس درباندِي نشته پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري

په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سَرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته چه بابا ئې دَ مجلس سَرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته چه ځَما دَ نای و نَي په آواز گوش دئ
دا گلګون شراب دَ کومي ميخانې دي چه صوفي ئې په جوعه سَرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا گلوُنه نه وِئ ميخوري کړه دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ

چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخويَ دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ چه په کور کښ ده خوشخويَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه گل وِئ چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې په شانه سَرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښي که ئې گورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
گلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ

په جنت کښ پراته چېرې چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له کويَ

چه په آن و آن په مځکه په اسمان دئ په غمونو په ښادیو کښ انسان دئ[1]
دا يوه څمڅه دَ ځَان وينی بلا شوې چه سړی سَرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو په نامرد شرم آسان دی په مرد گران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پاتې! په احتياط احتياط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[1] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببګیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي په ماښام کښ رونا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په ښو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي همګي دُرو ګوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنګ یو ئې نګهت یو ئې وِی پاڼي پدا باغ کښ عجب ګل شګفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږي خوب و نه کا هغه څوک چه په ګیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله ګفته کېږي

چه مور پلار ځَني آزار شِي هغه عاق دئ دَ عاق زویه ځَاي دوزخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه چه فرزند ځَني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنګ بادشاه په دور رسم دا شو چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق ګڼِي خپل خپسر چه ګواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په ګور خلف دِ غواړِي هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځَما همه ګله ده دَ ټټوانو را ئې وَښیه چه کوم پکښي تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوګي زېږي که الغبر[1] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځَنی ګبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا چه په ځَان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په نېکي یاد کا نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سړي ډېر زویه پیدا شِي بیا په وارُو کښ خو یو زویه انځَور وئ
هغه زویه خو په ګور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وئ

---

[1] په ځَني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر ګري سترګي ستا دِئ په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتنې جونه مي ولېدې په سترګو څوک چه تُرکي دَ خطا ستائي خطا دئ
ښاپېريه که هر څو ستائي وګړي ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي هغه زړونه غندي کانې دَ بېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري ما پدا سترګو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ يا به سر دربانديِ بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننګه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ که په خوله که په اندام دئ
اوس له وارو توبه ګار يم په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترګي مي منلي چه دَ شرع هر احکام دئ
وارِه امر مي قبول دئ ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونګړم که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه نه وِئ دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه چه پرې ينبَي نبي ګام دئ
نور به څه کړم ډېر خواستونه دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې ګرزوې وړې وړې[1] يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ ترلي په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وړمي سارِه ډېر وِئ قبلوه ئې مړې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته ګورم نه مړېږم دا ځَما سترګي به کله شي مړې
ستا خوړې شونډې نبات دي رقيب مچ دي ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سَرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دِئ تور به نشي چه شيرين دِئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَرِي په زړه کښ که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی

که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوې نور به نشي

چه په حسن په ښایست دې زورَوَرې دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند نه مي شهد په غرض دئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ بنو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي چه په شین شین یون کړې ښېوه ګرې
یو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅری وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري

چه څوک بې عشقه څه وائی باور وکړه
لکه باد دې په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه می فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګډ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکنی واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرګند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ

ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره څلور مینديِ[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غوښتل له دهره دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خبز کا چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او څلور مینډی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه چه دَ بیم په ځَاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوګند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1] فلك ډېري نندارې را وښیلې
وار په وار می واړه ولیده اغیار وه چه همېش ئې دَ یارې لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې وار په وار به جهان واخلي واړه خپلې
چه خبر له ځَانه نه وه ما خبر کړه له هغوی څو خبرې واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښې هغه غاښ شته چه به ما په اننګیو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللی
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه دَ هغو مي څو ناسازی دِئ زخغملي
دَ جهان ګلونه واړه بې وفا دِئ بیهوده وربانده مینې کا بلبلي
کشکه زه یو خر غځکي وَئ سړی نه وئ هونبره چاري سړیتوب را ونمایلې
دوه رفیق دِي دَ یوه په وَیل ږغ کړم دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځَني نوري دَ یاغي دَ اېل په منځَ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړِي کله غنم وشي پټه نه ده چه کړې هغه اَخلې
یو ئې ټوله په محنت ګا بل ئې یوسي راشه ګوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سَرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي که صفت ئې واړه خلقو دَئ ویلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه د ما زړه وړي دَ بنو په تار پېیلَي
و چمن لَره چه دروم تللَي نشم د مخ باغ ئې تر لَمني یم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي څوک دِ یَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرګ وته مي مینه ستا غمزه کا خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندِي سپارلي کا زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړی تر عقل تېر شِي مخبط شِي زیست روزګار دَ مخبط سَرَه غلط شي
دَ حرص درياب تر شرقه دَئ تر غربه حریصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځَما بېړی لاهو شوه په درياب کښ لا به کله دا لاهو بېړی په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلی ږیره سپینه ازمویښت دی لا د ما و عاشقی وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

---

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل چه نه ځاي دَ پيغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل يار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لويو کتابونو دانشمند وِي دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِي خوړلې و هغو وته پټوي[1]خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي و هغو وته ګسځَري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وينم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئ يار ځما دئ چه په مخ ئې عندليب شوم کار ځما دئ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم که ئې ووينم په سترګو زار ځما دئ
که واعظ مي له ښه مخ له مېني نيسي که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئ
بې له کښليه زېبا مخه که ګلزار دئ چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئ
چه هر لوري وته دروم په غم اوړم ته به وايې غم يکلخته ښکار ځما دئ
همېشه به په ما وار دَ رقيب نه وُ بيا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئ
دَ خپل يار سَرَه دوړخ ځما قبول دئ که بې ياره جنت مومم نار ځما دئ
بت پرست کله دَ بت له مېني اوړي زه که مينه دَ يار پرېږدم عار ځما دئ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار يم دار ځما دئ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَرِي په زړه کښ مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصيحت وئ څه عجبه آګاهی لَريی په زړه کښ
دَ ناصح په نصيحت به اصلاح نشي هر سړی چه تباهي لَرِي په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي که دَ سعِي کوتاهی لَرِي په زړه کښ
مختورن دَ دوارُو کونو نه دئ څه دئ چه هر چا سَرَه سياهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټينګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي اَلا شوې دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندِي واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشِي راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ گرزِي هوس کا د ما زړه ولي بد حال شوې
مگر نول دَ بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې

نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځِی دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال دړی تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړی
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نړی
محبت بې خدايه واړه که ئې گورې دَ درياب په مخ دَ خليو پل تړی
ته پدا حسن جمال چه درته گورم نه پوهېږم ښاپېرې يې که سړي
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم دَ زړه بېړی
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا دَ مينې شي جړی

دَ خوشحال زړه په تقوا کښې لکه غر وُ
ستا په مينه بکباره شو و ووړي

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندِي سپينه خوله سرې شوندې دواړه زلفي اوښزاندِي
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمگسار دَي غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[۲] کاندِي
پرېږده چه پرې سوځَي ستا د مخ بلا آخلِي عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندِي
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي پروتو دِي په گلو د سنبلو پانې تاندِي
زه ور پسې دروم دَ يوه نظر په طمعَ بيارته نظر نکا هسي دروم مخ په وړاندِي

بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال خټک ته خاندِي

څو بېړِي پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[۳] چه تخته ئې مونده نشيی که ئې غواړې
فراق هر څه ته لمبې دِئ لگولِي لکه لوند لرگی په اور يښي څو ژاړې
غم ښادي سَرَه تړلِي دِي له ځَايه هغه هونبره به وژاړي څو د ويارې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دِئ منارې مِي ډېرِي وَليدې وَلاړې
په زرو رنگه غمونُه دَ جهان شته په زرُو رنگه نارې واوره دَ خرارې[۱]
لکه راي ځَما دَ زړه هغه لا نور دِئ خلق څو خبرِي کاندِي غاړِي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي غوړَوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[۱] محشی ورته کښلی دی يعنی سرې.

[۲] حسد او بغض.

[۳] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده لوند وِي حلق د هر سرِي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي د بادشاه تر خوا نه به ګنم خځاړې
غافلان په غوږ کاڼه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې[1]

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دِئ دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښېښه کښ شاش د قارورې دِئ او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې دَ سرِي هغه هوا پر هوزي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه چه مزه دَ ناروا پرېوزِي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږِي هسي ته شې هم هغه خو یو نه ستا پرېوزِي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ چه د ګل ئې هر سبا پرېوزِي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر ګرزِي اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به ببل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه په هر لوري ورپسې دِئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا حۆك همېش ور پسې ګرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښي خمونه دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دِئ که کجر دِئ که کرګس دِئ دَ هر چا مي خپل خپل شان دِئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړِي چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم[1]
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي څوک به ستا په اننګیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي د وُربل غوټی دِ څه له ده اَرتِي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه په دربار دِ فریادِي دِي څیري ختِي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه مخامخ د هغو ولي ژبي نښتِي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي چه همېش د رقیب خبري نغوتِي
یار په هر لوري جلوه کا ورته ګوره که دِ نه دِئ د لیدلو سترګي تِتِي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه په اَواز به دِ بلبلي شِي ساکتِي
ګل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنګ بيا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[1] لړلې ختې

ځما مرګ هغه زمان دی چه رشتيا د يار هجران شي — که هجران له منځه وړزي نور به هر مشکل اسان شي
زه به ځان جهان ښندمه، په اشنا پسي به ځمه — پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بيابان شي
تا زړه ورکړ يوه هرنه يوه هر يوه بشر نه — لکه اوبه د جوي له سړه هورې ځي چه ښل وان شي
يو خدنګ ئې وويشمه وائي بل به د هم ولم — ورته پروت سر مي نهولې چېرې نه پدا پښېمان شي
ما د شاه د خولې سودا کړه په کرورونو ئې بها کړه — خوله ئې لنډه د هر چا کړه مګر دا په شاه جهان شي
له يو هسي مي روزګار دئ، چه ګه يار کله اغيار دئ — په همه کاره هوښيار دئ خو په ما باندې نادان شي

د خوشحال خاطر سوخته دئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

ځما مَيَنه ياره چه نن ناست ځما په کټ يې — موندلی مي په بخت يې که موندلی می په مټ يې
آرام شته د زړه کام شته د چمن لاله غوړېږي — په دور د شرابو ساقي ولي هسي لټ يې
نه دين لرم نه دل لرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو سترګو ورځيو تا لا کړوني د درست هټ يې
چه مخ وته د ګورم لکه نمر هسي ځلېږي — قربان د تر جمال شم په معني تر نمره غټ يې
چه ته را څخه نه وې يو کنګال[2] د زمانې وم — پادشاه د درست جهان يم چه له ما سړه لټ پټ يې
پېرې به په ګلزار کړې که بلبله د ګلزار يې — ګندګی لړه به درومې که په اصل تور ګونګټ يې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نښې — په زر پردو کښ کښېنه بيا د ما وته په چپټ[3] يې

په خوب په بيداري کښ همېشه په فکر ستا دئ
اورنګ وته خيبر دئ و خوشحال وته کوهټ يې

ځما زويه د ننګ ندي نمر پټار[4] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لويه اندېښنه نه ئې لوي کار شته — د مغلو و طباخ وته تيار دئ
د منصب د اضافو خبري کاندې — په عزت په حرمت کله خبردار دئ
اتفاق يګانګي ئې سړه نشته — همګي روان په ښله ښله لار دئ
يو څرګند قابل هر ګز په دوي کښ نشته — که و دېرشو ته نيژدې د ما په شمار دئ
په الکش الکش[5] ئې سترې کړم ښکار نکا — د کوټه سپې کوکري پکښې سه چار دئ
يو څو دي پکښې هر ګوره نا پکار دئ — دا نور زويه مي لا لږ او ډېر پکار دئ
نه د نوم دئ نه د شرم نه د ننګ دئ — اندېښنې ئې د ناکس د ناسردار دئ
نه له پلاره نه پيدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل د نا قابل سړی د وړاندې — څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شيدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنګال يې بولی.

[3] دا کلمه په يوه نسخه کښ چټ ليکلې ده.

[4] برګ بروګ ځناور يا مار.

[5] په الکيش په الکيش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهَ خوشحاله

چه خپل زویه هم په ننګ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو څرنګه خراب شوې — چه وو در څخه لاړل، په هر څیز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي — چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شیخ شباب شوې
دَ باغ نرګس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ — دَ باغ دَ لاله ګلو دِ هم پاڼې پېچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په ګوهرو وَه خالي شوه — په حزن په حسرت دَ یوه هر درِ نایاب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښلیو ښایسته بلبلو ږغ کړ — یوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
بېړی دِ دَ سینې په زور چه پاسه تله په غرونو — غوټه خوري پکښې ګرزي اوس خسړي دَ دریاب شوې
مزري به دئ له ترسه په هیبت وه په کوهسار کښ — نیژدې درته وېغ وېغ کا دَ ګیدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې — بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرې وښې وې بیا به هم چېرې ویښېږې — هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنګه په خواب شوې

پېرې لَرِي خوشحاله دَ اسمان نداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ — چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خیال لَرې په زړه کښ — هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندې ئې زر داغونه جوړ شي — چه دَ یار له داغه آه کا هغه ګرم دئ
عشق یو څه عظیم بادشاه دئ که ئې ګورې — چه ګدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه — چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د ګدایانو هسي چار ده — چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندنِ دَ ونې ځکه بوي روان شو — هر چه ولي ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله — که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پیدا ده — په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ

که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَیل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولَي — څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي
له کبره ډېره خیاله به څه سم وایې و چا ته — دَ کلي د محلت سَرَه چه زیست کا نا نمنځلَي
له ګوره نه به پاڅي رنګینه جامې اغوستي — دَ حشر په ساعت به هم څرګند وِئ تا وژلي
چه سترګي په رنځور کړې برنده کښېنې خوري زلفي — چه غټ به درته ګوري یویو مرد بویه بللي[2]
هر ګز به اروېدلي دَ لیدلو مخي نکړم — خوبی دَ یوسف اروم ستا جمال مي دَئ لیدلي
په ورځ دَ جدایيِ څوک څه وائی و ما ته — مرده وته هم کله نصیحت دَئ چا ویلي

که پسله مرګه زړه دَ خوشحال وګورې په ګور کښ
هر ګز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللي

---

[1] په باغ کښ چه د کښلیو.

[2] یو یو بویه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبرو پسې ځغلي ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ وارِه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل وارِه که گورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سېبه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
وارِه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال خټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گیسو دَ سنبل پاڼي پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زانې
شونډې دِ ژوندون بخښي په سترگو کړې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پانې[1]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټانې[2]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده خال دِ دَئ په زنې که دانه ده د مماڼې[3]
ته په پالنګ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم پنډ دَئ د گلونو که دا ته پټه په پاڼې
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسې وایې چه تا عشق نزده ناځانې[4]

خندني هسې لر بر گرزي برسېرې برابر په تورو ورېشې سر تېرې
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي بل هزار حیله په توره پیسه پېرې
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق دَ منګلو څښتن شمېرې
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا د نامرد یا په ورغومی یا په لهټېرې[5]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښځو نمېرې[6]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېرې
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېرې په زېرې

خسته زړه مي چه نګار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم هر څوک وائي چه ګنډ مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان ګوره د ګلابو ګل چه خار هورې هورې وئ
د ښادیِ خوان ئې نورُو وته کښېښ غم ئې وارِه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنګ ئې اوښته ورځنی نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[1] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[2] پټان یې.

[3] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[4] نادان یې.

[5] دا کلمه په یوه نسخه کښې لېږی لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی ېله ګرداو بیهوده.

[6] د ښځو حیض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندِي ګرزي و هندی[1] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په ګلونو باندي ګښت ګاندِي بلبلي پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

خټکي له خټکي نه خوند اَخلي همسايه له ګاونډی نه پند اَخلي
څه به غم دَ صغيره ګناه هغه کا چه په غاړه کبيره څرګند اَخلي
هوښياران دَ نېکخواهانُو وَيل نغوړي ناپوهان دَ بد خواهانو سند اَخلي
دَ مظلوم اَهونه کانِی د غره سېځي ظالمان به آزارُونه چند اَخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځِي په اور کښ چه له پښو دَ بنديانو بند اَخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غليم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند اَخلي[1]
خوشحال خپلو خوړو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوړه مزه دَ قند اَخلي

خوړې شونډِي دِ شکري ندئ څه دئ کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائِی دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترګو کا دَ زړونو سيه چشمي سحرګري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنګِير ئې مزري بند کړل هوسی سترګي زورَوَرِي ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ پښتنې په قامت ستری[2] ندئ څه دئ
وايې نوري مينې ليري کړه له دله ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[3] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې بنبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېرې په لوړو په ژوَرُو دم در حال راغله پېرې
د سترګو په جوهرو مي په سی[4] کښ را ښکاره شوه په مښکو په ګوهرو مي په کال[5] راغله پېرې
تر مرګ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېرې
په زړه چه را په ياد شي دَ ځَوانی تلاښونه د وَاړو تلاښونو پايمال راغله پېرې
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده د کل واړو خوبيو په زوال راغله پېرې
اقبال په مثال ګل دئ تن په مثل لکه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېرې

---

[1] يعنی زننده.

[2] يعنی جګی او لوئی.

[3] لاشه يا لشه يعنی نښ.

[4] محشی ليکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی يعنی پر اويا کالو می د سترګو ليده لږ سوه.

[5] محشی ورته ليکی چه مطلب له مښکو تور وښښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وښښته سپين او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور دروﻣه آئینې په یَوه کنج[۱] دَ مخکي پرېوزه د کښلیو په جمال په خط و خال راغله پېرې
چه جونو وَته ګوري خجالت ورځَي پخپله په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېرې
نه ښکار شته نه ګزار شته اوس دِ جورِ سلامت ګرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېرې

دا چه وایې چه ډېر مهر په فلانې کړې په یاري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم ما په ډېر ورتله راتله ستړي ستانې کړې
زړه مِي ستا وَ تیر ته نخښه دَئ قتال! پرې به کله جورِ دَ غشیو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي ګورم حیرانېږم خداي په ما باندِي یوسف دَ زمانې کړې
سحر ګر په سحر توري اوبه پرنِ[۲] کا تا ځَما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم وایم نوشي مي دَ مېو پیمانې کړې
ځَما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي ستا دَ سترګو وِ هوسیُو ته ژانې[۲] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وایی چه دا بد کړې یا دا ښه کړی[۲] که رشتیا وایم زه نه یم وارِه ته کړې
چه په بین الا صبَعین[۱] زه خبر دار شوم په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ وارِه خلقُو ته رسېږي چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي په هیڅ رنګ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه بېګاه ډکي په شهد و په شکر دَئ په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهینه په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په یوه محَّکه یوه باغوان کَرَلِي عباسي ګلوُنه زیر و سپین و سره کړې
د سحر ګټنه ډېره تر هر څه دَه ځَني ځَني ورته وښښ ځَنی اوده کړې
چه په تور وښښته مغرور پخپل پرهېز شي دَ صنعان غُندئ ئې خوار په سپین وښښته کړې
آلوده لَرَلَي درغَي درګاه ته
هیڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترګِي چه ته لرې دلبرِي په کشتن به خلقِ کاندې ډبرِي
لا به کله ځَما خوار طالع مدد کا چه به ستا سترګِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځَه چه بوي ئې واخلم دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ یاسمن دي دآ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَوینِ پر وَرشِي ټپوسي باندي پېرې کا لر و برِي
ګوره چرته وي په چرته ګرزېدلې چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[۱] کنج د زنګ پرېوزه.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځَنِي ليري ليري کرزِي
مست خوشحال څخه کوتک دَئ د ډنبرِي[1]

دا معنې دِي زورَوري [1]سمِي چېرِي دِي خبري
څوک چه لب کا سره بيارته ځَنِي توئي شِي سکري
څوک چه کښېوزي په ويَلو وارِه وايي خاوري سَري
دَ مشکينو په بازار کښ تويی نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُرِي[1]
هر هر سکنِي ئې وَگوره په هنر زَغيرِي زغري
ډېر دِ ښه ووی خوشحاله
بس کړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوړې شکر پارې دئ دَ گلابو گل د دِ وارِه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې کا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار کړه دی گل نشته له باغه دَ اغيار کړه پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وکړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديِ نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ وربانديِ ندئ شمارې دئ
پدا اور کښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډکي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال خټک په بخره ننداړې دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم کړې خداي خَما دَ زړه په سر باندِي رقم کړې
مخ به چېرى راته سم کړې په ياري کښ که دا خوي به تل خَما دَ عمره سم کړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم خم کړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې که هزار خَله خَما په سر قسم کړې
چه له دم سَرَه مي کښته پورته کرزې ته په ما باندِي دا چاري په کوم دم کړې
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندِي تېتر وهې ماتم کړې
چه په زړه مي کرزيدې هغه خبرِي کور په کور په هر ديار خوري عالم کړې
دَ هجران ورځِي چه کښې پشمار دَ عمر دَ قضا کاتبه عدل که ستم کړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما کم کړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم کښ ليو[1]کړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم کړې

دَ خَوانِي په خوبيه کښ څه شک دئ د پېرِي عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د وړولي په پرهار باندي نمک دئ
که څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښاديِ پوري هر کله غم لك دئ

---

[1] دا کلمه عيناً وليکله سوه، معنې ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیحُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړَئ د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه ښه هغه چه بس ئې ګډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوك دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورك خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه څه کار دئ
څوك ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ چه نظیر ئې مونده نشي ځَما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري پل به نږدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم ډکي ډکي پیالې راکړه ځَما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي هغه ځَاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده چه پتا باندِي مَین شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاړي چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلی آحري کېږي په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم ولاړم له ما نه ځَې دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګوانښېږې قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم لږ و ډېر مشتاق ځَما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځَما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو کوم سړی به دَ منصور تر ځَایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه عاقبت به لوي هلك ځَني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان جار وړم که په بوي مي ستا د زلفو سوړ ټټر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښي کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې ستا تر خوله د صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه خارو خس ئې راته ګل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سړی وښښته چوی په پوهه چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
د یار غم له خلقه پټ لره په زړه کښ که لاله غُندي د ویني درست ځګر شي
چه ئې وروځي ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې د کښتی قلندر شي

دریاب څه د جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا درومي جاله هم ورسَره بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو له هیچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پائي
په دوولس برجه ګرزي نمر پوره په دوولس میاشتي پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ ګرزي باد حیران په څلور کنجه په هر لوري چه ګرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي ګلونه ځَني رنګ رنګ نعمتونه له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته ګل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

د دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانی کښ اوتر دئ
د لېچن په سترګو وځلېده ستوري و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښېي په ځګر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځَني ځګر دئ
که څوک خپلي سترګي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي د هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ راشه ګوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجونا له بحره وکښ
راشه ګوره د خوشحال کلام ګوهر دئ

د چا به څه لره مانه له بله شي نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړي هغه به وَرېښي له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه ګوره چه کله ګل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ کله د ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښېوې ئې ډېرې دئ اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې که د یار د مینې خوښي د خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوړده کړه ځَکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي د عاشقانو په آه ګټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه د یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لګی چا ته مه وایه چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس د عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دِي چه کېږي په هر لوري رسوائی دِي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو دَ وګړي خود رایِ دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو څه نابودي دانایِ دِي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري څه بې ځایه زېبایِ دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم دا دَ خلق کد خدایِ دِی چه کېږي
دَ رشتیني مینې بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایِ دِي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسې قرارداد دَئ چه ګهې ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیڅا کام موندلي ندئ که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله! په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځای کښ قراري کا نه دَ باد په یوه ځای باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه په ما خوار پوري چه خاندِي څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځَلبلاندي دَ بهار وئ

دَ بنو غشي ئې کل واړه د لدو زدي عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پانی د سوسن دئ که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرګ دئ عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندي ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي هر زمان ښکاره یاري را ځَني غواړي
دَ یارِی هنر هیڅ ورځخه نشته که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځَما په کار دئ چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي لکه سپی پخپلو داړو سړی داړي
ډېر می وګانډه ګرېوان د عشق پکار کښي نور په ما نشي وهل د ګرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو دَ بهار په موسم ډېر ګرزی غوباړي[1]

هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځَان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځَارېږم که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وَکړم خوشحال شم تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځَما طالع مدد وَکړ په خداړو چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیِ کل واړه ځَما دئ غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ

دَ خپل ور خاوري که ورکا ځَان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننګ دَئ که ئې زده چه دا ښادی ساعت یَو درنګ دئ
لا مي یو خدنګ له زړه وتَلي نه وئ بیا ځَما په زړه نوبت دَ بل خدنګ دئ
هر سحر په ما له ورایه تېغ وکښلي خول په سر ینبي راځَي په نیت دَ جنګ دئ
تر چشمانو مي اوره ګټه بې نمه تر محنت پوري مي غر لکه لا سنګ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وګړي خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنګ دئ
ما دَ زړه په سترګو رنګ د زړګي وکوت همګی دَ غم په سرو وینو کښ رنګ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي په چا چتر مرصع په چا پلنګ دئ

دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنګ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و بېر دئ هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ لکه ستا د سترګو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا ستا دَ سترګو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته یې بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنګ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال و مرګ ته څه توري وکاږې
دښو ناوک د هم ور لَرَه ږېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ نصیحت ته ئې نیولي دواړه ګوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لویي ده د سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
د مردانو د خپل شرم کاروبار دئ نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
د زنانو په حساب دِي مردان مشه چه له زېبه له زینته هم اَغوش دئ
شړۍ ور پښتون به سل په ډکه یوسي کشمېرۍ چه بغرګ شالونه ئې په دوش دئ
هوښیارانو څخه ږېره هوښیاري ده په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې د جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ د خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ویي ځما دراز دئ دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو حُه ټټو څه ټټو تاز دئ
د نائي ږېره ناسازه د بل ږېرۍ وته ساز دئ
د دانش کښېدې بویه
نه د سرو زرو طراز دئ

د کمال لافي دِ نکا نا درستي چه تلقین ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند د معما په علم پوه دئ د ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هیڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه د کردې په کار کښ غوڅ په ګیسو سکښتي
د دانا تر سر مي دُر ګوهر نثار کړي د نادان په سر مي پنډ د خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وړاندي نه ځي د خپل پیر په عیب سر شه یقین سستي
د ململو قدر چا وته ښکاره دَئ چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې یارِۍ څه باور خوشحاله
چه پیوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

د یار غم کله اغیار وته وَلاړ دَي د یار غم خو هم خپل یار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غړېږي همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هیڅ را خبر ندي چه په عشق کښ څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووینم حیران شم په حیرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم لکه څوک چه و ګلزار وته وَلاړ دئ
لیوني خوشحال په نن دَي دیدن ورکړه
د سبا فکر هوښیار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته لیکلی یعنی ترلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یارئ دِ ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
ګوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په ګلزار کښ دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ

یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی په قاضي ئې ګواهان تپر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم سکه دعوا کاندي سړَی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سَرَه پیدا دي یَو په بل تپري لَرِي دَ فایقی
دَ بزرګانو په مسند هغه تپرَي کا چه لري واړه اسباب دَ لایَقی
ننګیالیو سَرَه وپره دَ سر نشته سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی

نمر په ګوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه ګرزېدَنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو ښو قبل کړ دَ هغو به څه احوال وئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوګل شي دَ رنګَور ئې په څو ورځَي رنګ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو ګلزار په یوه درنګ کښ شګفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندِي وَلَول شي

تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځَارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه ګرزي کښېني پاڅي پایڅې لندِي[1] شانکي وَهِي در بلي څربي لندِي
دا همه واړه زهزن د طریقت دِي خپلي خوني لَرهَ وړِي پردیِ ګندِي
نیك و بده چه و چا وته رسېږِي پخپل ځَان ترِي دا دواړه په ډوډندِي[2]
د عالم رخنې تړه په سبا دَي مره خبر نه دَي دا ګیدي[3] له خپلي اندِي

---

[1] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه کي ډونډ کښلي دَي.

[3] ګیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله اندِي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[١] کښلي زوي[٢] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو وړې شيطان وندي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ.[٣] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شوري[٤] وهي ترنډي
لا به کله دا سګان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ چه ادب ور سَرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ ستمګر مي دَ دوزخ دَ اور لرګي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخورِي و هغه ته ئې ټم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د څښتن غم دَ دوزخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[٥] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کېږِي بد خصلت سړَی يا د يو دَئ يا پېړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځَني تښته بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټک په پوهه تش ملخی[٦] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زېبايَی واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښېږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ ګلزار په پايمالی دئ
په کالیو سَرَه مخ ښايسته کېږِي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[٧] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[١] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحيح وِي.

[٢] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[٣] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[٤] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[٥] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[٦] پلی دی.

[٧] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورښمینو نهالیو د نور خوب کا دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره په ژړا ژړا شپږې ښکالي دئ
تل ژړا ناري بلغاکي خوب په څو کا چه میشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پښوانډ باندې مَین یم که دَ مخ کالي ئې غوره غوټیالي دئ

نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په یاري کښ ټپټالي دئ

دَ هوښیار دَ نادان هونبره تفاوت دئ څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا هوښیار تل تر اندښښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي یا رستم شي خوله ئې ګوره چه ئې لافي د خولې وکړې نور اندت دئ
عشق یو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښوړېږي دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې چه خیرن در څخه نشي دا یوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې ګرزي چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصیل او د ترتیل بلا په ده شه چه ملا د حق ګویی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړُ و مکې ته راغي ده مي په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه دیدن ئې دَ ګلرویو سَرَه کښږي مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښږدي په چا ئې نه خوري خدایه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ همښه دَ دروغجن په ږېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته ظاهري نظر دَ نمر په لیدو تت دئ

دَ خوشحال کلام شیرین دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، یو وصال دئ چه هجران پکښ محال دئ
دَ یار غم چه معشوقه شي نور ئې وصل لا یزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ یار له لوریه ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بیلتون له کومه چه تل خوښ دَ یار په خیال دئ

---

[1] یعنی سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده یعنی فیلبان.

[3] یو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږی (دریاب، پښتو لغت)

[4] یعنی غنیمت.

[5] دا کلمه عیناً ولیکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقیق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنیمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټک مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند ورونه په توره په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځَني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټک چه چاود ځَني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ دَ دنیا سَرَه همه وارِه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي که پوهېږې چه دا درې وارِه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که وارِه ستوري ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا دا هډونه چه په مخَکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه پدا دوارِه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه چه به درومي یا را درومي وارِه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځَني هسي لیوني شته که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې په غېږ کښ به دِ وارِه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځَني خلاص ندئ یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل حُان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا چه مرګ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه ګورم و عالم وته حیران شم وینا د هیڅا نده په دنیا سَرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنګ ته تیارېږي
چه بخت را سَرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو چه بخت و ماته شا ګړه څومښکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې ګورې چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیارېږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سَرَه څه کار دئ دَ سنګیړ دَ زراعت سَرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي دَ نادان دَ نصیحت سَرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
ډورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي دَ بې ننګ دَ حمیت سَرَه څه کار دئ
په پالنګ که درته کښېني کښلې حوره د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د ګاوزو ور مېږونه مزري نمورې د ګیدړو د قوت سَرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ دَ کوټه د دې حالت سَرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه دَ کارګه دَ فصاحت سَرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو د زاهد دَ ملامت سَرَه څه کار دئ

درومه هر لوري ته ګښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سَرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنګ خوبی ئې شته لوئي له کومه دَ کاغذ ګلونه هم دَ ګل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سَرَه دَ ما خبري دُر وې اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
ګوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وِئ چه ئې ډېره ټولَوِي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وِئ وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به ګرزي په خمار سره اَوُښتي سترګي سري
که بې شماره خزانې کړي سَرَه ټولي دَ دنیا ارمان به بیا وَکور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وګوره چه په کور باندِي ئې ګرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا ګنده دَه که ګنده دَه ولي نه تېرېږي تړِي
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي جګي جګي راشه مکړه مینه پرِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یَو غفلت بل جهالت دریم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا یم راغلم پدا عمر چه می ویني زلمی توب را څخه یوور ږېرى سپیني
یَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو په جهان کښى نورى نشوې دا درې مینې
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښیزه ده پرې دوستى دَ زرو څه وه لکه ویني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ چه په زړه کښى دَ عاشق دي دلنشیني
که ټټر وَهې له تیرى گمان مکړه چه به مهر په تا وکا زړه سنگیني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غېږ کښ په خندا چه در کنار شِي مه جبیني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجینې کا
چه په غېږ کښ ئې نیولى تن سیمیني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کیمیا دَ عنقا اروې تر دا دواړو نه نایابه لا وفا وِئ
د ناکس سړى نه زر خبرې واروې په یَوه وینا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په یارانو غلط مشه مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبیب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه یو هسي یار لرم که مي روزي شِي که صفت ئې درته وکړم و به رېږدِي
ته سړى یې که څاروي یې رنگ دِ ورک شه د بهار په سرو گلونو باندِي پښې ږدِي
ما په ډیرو ستړو اور دَي لگوَلَي په دا څه که څو خسرې باندي کښېږدِي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مین شوم لا به څو دور او درازي راته بلېږدِي
د خوشحال خاطر په مثل سنجنل شو
واړه ته د خپل جمال نخښې بکښې زدِي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندِي پروتي دي په گلو د سنبلو پانې تاندِي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته هسي یار مي بیا مونده چه عالم ئې کیسې[2] کاندِي
قیس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندِي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي هر چه په فاني دنیا یادېږي ورد ستور ږاندِي
نوري کیسې څه دي و خپل ځَان ته نصیحت دَي شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندِي

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په ېوه قلمي نسخه کښ محقي ځَان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، یا به کیسى وي په معني د معما او چیستان، یا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ګوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دِي ستا د تور وربل پياندِي

دواړه سترګِي مي چه ستا په لور دوخته شوې په لَمني کښ مِي اُوښي اندوخته شوې
په مانِي مانِي ئې خوره مزه ئې اخله ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دِئ دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ توری شپې څراغ يې ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لګوَلَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسِي دلسوخته شوې

ډېر مېَن په تازه مينه سَرَه تېر شي[1] په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګڼېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په ويرِ دَ معظم په غم کښ ډوب وم خبر نه وَم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ډېره دَ طاهر نوې په زنې دَ هر هر وښته ئې غم را باندې ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي پکې نشته ګمراهي
دَ رشتينو پروا نشته دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سَرَه مَل وِي تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ دَ قرآن په ګواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ په غمزه کښ يګانه دئ
دا پسر په لب شکري چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې کل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پی څاڅي دَ شونډُو په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مېَن يَم دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښی ويلې ده، په آخر بيت کښی "طاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ دِ ورک شه بده روړ را پسې يې سينه سوړ
له يوړ فتنې دِ خلاص شم را پيدا کړې بله نوړ
ستا غمونه هسې ټوغ کړم وکښې نه شمه سيلوړ
چه اوده وړ هونبره ښه وړ کشکه تل وَې اوده شوړ
پرړ به کله باران وشي چه به و ټوکېږي سوړ

فصل نه کوي خوشحاله
څو پټي نشي په يوړ

را ښکاره دِي د دړ دور لنډ لستوڼي پردي مال وته اوړده لاسونه مونږ[1]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي ګډ کړې دَ انګورو به خواړه ږنکوري چونګي
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره ښې څربي لنډي وهي ور باندي سونګي
کله سر په سينه ومنډي سړګي شي کله سر موړي دَ مار لکه سربونګي[2]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ ورځ و شپه پرړ حواله وئ لکه کونګي[3]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه په بل کور لکه آس په راتب پونګي[4]

که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روڼي

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا کوز د مځکي د تلى په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري په تور تم د جنازې سره څملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځَان قبول کا راحت مومي رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقى دي دروېشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي دَ هغو سترګو ملکونه دِي ليدلي
درخانى پکښې يو آدم خان خوښ کړ يوسف زَيي ځَوانان ډېر وه سپاره پلي

څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[1] سرمايه، رقم.

[2] موش خرما، خړ رنګه ځَناور چې د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دى.

[3] ګنځَى.

[4] ميده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مین وه چه ئې لافي کړې د مینې په ارمان و بله تېر شول که ئې وینې
څوک چه یار په اوښیو ژاړي ژړانده ژړا دا ده چه ئې وژاړي په وینې
دَ رشتیني مینې کار خو دا خپل زړه دي دروغجني مینې غواړي تورې سپېنې
دَ مجنون او دَ لیلی مینه رشتیا وه دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شیرینې
ستا په رنګ به په جهان راغلي نه وي په جهان که ډېرې تېرې دې رنګینې
تورې سترګې دئ شهلا نرګس دا باغ دئ تورې زلفی د سنبل دي مخ نسرینې

له د یو خاورُو نه چه ګل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبینې

راشه ګوره څه کارُونه درنګ په درنګ شي په ساعت دَ دنیا چارې په بَل رنګ شي
واړه وَسوځې په اور کښ خبر نه یم بیا له کومه را پیدا هونبره پتنګ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندې چه کاته ئې ګه ګهي راته په څنګ شي
چا وَیل دَ کښلیو جنګ پسې آشتي وئ ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنګ شي[1]
په هر چا باندې ئې زړه دَئ لکه ژاوله خو په ما باندې چه راشي زړه ئې سنګ شي
حال دئ وګورې د ما بیا د آهنګ کا دَ هر چا په عاشقی ته آهنګ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چینه دئ که روان ځما له دواړو سترګو ګنګ شي

تا په خپله رضا وینو په غوره
اوس د ولي دَ خوشحال دَ یارۍ ننګ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي څو چه هوښیاري کړې غم به لا دربانديِ زور شي
هیڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَیل رشتیا کړم سل رنګه خبرې پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا خدایه لا به کله دَ غماز سړی مخ تور شي
زر هنر وکړه نصیحت په کوم حساب دئ هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
یو هندو بلا دَئ چه په مکر ټیکه کښېږدي څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپین جمال د ګوره ښایسته په تور خالونو تل په کښیده باندي ټکی دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فریاد او په نارو کړه شپه ئې دَ هجران وه سور پالنګ په ما سور اور شي
غیر بېګانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ ورور چه بېګانه شي راته وایه کله ورور شي

ډېر دِي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ مینې لاف کا
ولي اوس یوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبرۍ وَ مخ خال شي لکه ښکار دَ ښکاري ولګي خوشحال شي
په څو ژبې شاعري په جهان کېږي دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنیا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري اور د پورې دَ دنیا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونګر شي چه ئې نه وینې په سترګو خوار کنګال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي جدائي له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم همېشه به سره ګلونه کال په کال شي
دَ ګلونو وخت تېرېږي ساقي ګرم یې که دَ جام په راکوَلو د اهمال شي

لکه باغ چه په ګلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتی ده که په جنګ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ يارانو بې غمي هونبره مهر هونبره مينه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتياق کښ حقيقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېري مځکه کروړه عاشقان دي چه په څو رنګه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه که په بل جهان پيدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي تړې سوړ شوم چه مي وليده دَ خلقو همدمي
چه په هيڅ ساعت خالي نه وِي له غمه مګر غم لَره پيدا دَي آدمي
هيڅ طبيب نشته چه حال ورته معلوم کړم چه په کوم زحمت کښ پروت يم المي
ته چه ما ته عربي خبري وايې دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال يې وئې وايه چه په ګوته يوه ګوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله که يو خداي دَ سړی نشي په کمي
که قدم دِ دَ وفا په لاري ټينګ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه ګوره خلقه نصيب په څو خوري توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري څټي منګلي په تياره د ګردې و ازدي پيشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ چه تر څنګ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ فواقجن هسي لوګي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عيرت دئ نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری
لا به کله هغه ګنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفايی نور مي را څکاوه قلم په آشنايی
لکه اور په بوټی ولګي بيا نه وئ يو څو ورځي دَي ارمان دَ جدايی
روښنائيی دَ معرفت تر نمر والا ده څوک دِ و نه وزي له هسي روښنايی
له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا هم په خداي ښائي کارونه د خدايی
تا هاله و ګل خبل زړه ورکړي بلبلي که ئې تل وَئ دا بازار د زېبايی
په ګلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ چه خبر شوم ستا له قدره تنهايی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنيا غوارِي تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانايی
چه ځما دَ درد علاج لَره پيدا دِئ زه له چا غوارِم دا هسي مومياِی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده دَ دلبرُو حسن څه لَره ستايی
چه ګوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ مګر نشته جوهري دَ بينايی
چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونيوه ځای سراي چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځای دَئ ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوډی دئ تر تیراه پوري سم تللي نیلاب و لنډی دواړه عجب سر یښي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده ګذر ئې دَ اټک دي چه ترې ترس کا شاه ګداي
هر فیض دِ دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي که ملك ئې بارانيِ دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بښنور دَئ دا ملکونه رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځَاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځَوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترګي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خپلخانه نمسي اولس دئ[1] چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي

اسمان ځَني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائِي څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائِي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائِي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائِي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېونې مي کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائِي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شرېعت کښ دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائِي
قطع لېونې دي چه دَ یار دَ مخ په دَور څوک وَ ما ته سېر د ګلزار فرمائِي

خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائِي

زوړ سری چه د ځَوانی هوس کاندې ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زړتوب وي هم ځَواني وي د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځَوان موړ شي چه ئې نه خوري کله ځَوان ته سترګي اَړوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرګه ډار کړم یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې
چه د محَکي مخ ئې لاندِي وُ تر حکم راشه وګوره هغه تر محَکِي لاندې
دا عالم رېګ روان دَي که ئې ګوري خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې

د قضا تنور ما ولیده په سترګو
ما خوشحال چه پکښ سیحِي وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ ګلزار ګورم په کور کښې دَ بهار ګلونه وسېځَم په اور کښې
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښې
دَ ټولی په مخ کښ حَِي په شین شین لکه مست هاتي چه یون کاندي په ډور[2] کښې
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې
په قراره قراري کښ عالم خوښ دئ ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې
که رستم دَ زمانې شې ګمان مکړه زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[1] کر زویه که نمسی که خپلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنګل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب ډوری بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سلیمان په ګوتې کښلې دا وینا وه چه دا تخت به دَ سلیمان نه وي په ګور کښي
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د ګوتي غواړي په څلور[1] کښي

زه خو شرابي یم شیخه څه را سَرَه جنګ کړې بخري ازلي دِئ کشکي ما دَ ځان په رنګ کړې
ښه وایې واعظه برکت شه ستا په ژبه ښه یې په وَیلو دَ دریاب اوبه کرنګ[1] کړې
ولاړَل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو ولاړل وَ دوړخ ته چه ئې لافی دَ فرهنګ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو څوک به ئې صیقل کا چه ئې خداي آینې زنګ کړې
کښېنې په خلوت کښ شیخه سود ئې راته وایه ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنګ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښ تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنګا رنګ کړې
رایشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنګ کړې
هر لوري ته ګل دِئ شقایق نرګس سنبل دِئ بې ګلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنګ کړې
چا در پسې ډېرې توښې واخیستې طلب کا ځنو مسلی دَ بې ننګی در پسې لنګ کړې
کاشکي[1] دَ عمل تله درنه په قیامت شِي موم په رقیبانُو په عاشق باندِي زړه سنګ کړې
مرګ لَرَه ئې وارِه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نه کښې ننګ کړې

زلفی ئی سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانی ننداره ئې بهانه ده دَ بېحدي حیرانی
درد مي سرشته ده دَ هزار رنګه دارو وُ غم ئې لا تېرې کاندي تر ډېرې ښادمانی
زخم ئې مایه دَ لارېزاله حیاتګي دي ورانَي ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځَي مجال ئې نشته که دَ برندو سترګو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښ رسَولی دَي خپل کار تر هسي حده لکه څوک په مټ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال یم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلي را ښکاره شوه خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې ستا دا هسي ده یاري
ستا له مهره ستا له لطفه زه لَرم امید واري
دا یم ستا دَ غم ورَی وړم شرط دَ عشق دَئ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا یې په ورځ سل سوګنده وکړې بیا له واړویې پروا یې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنګه زیبا یې
اې چه ما وته وَیل کړې چه په کښلیو نظر مکړه څوک به ستا په وَیل غوږ کا چه دَ مرګ خبري وایې

---

[1] محشی ورته لیکي چه مطلب څلور یاران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما یو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا یې
د ګلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده هسي مه وایه نادانه چه په څه صورت شیدا یې
دا څه توري سترګي ندئ چه ځما زړګي ئې یووړ دا څه لا نوري بلا دي خدایه ته دا نابینا یې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي دا یو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وینا یې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وګړي دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا یې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه ګمان هیڅوک ونکا دا نېژدې دَ چم وګړي چه نن ښه مېلمه ځما یې
ما وَیل چه د زړه غم به درته وَوایم چه راشې غم به څه وایم و تا ته چه په راغله غم زدا یې
چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسیه دَ خطا یې

زړه به ستا له جوړه ظلمه په څو ځَان وړي غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنګ هندو لیدلَي نه وُ چه په حسن دین و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر ګریوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته چه ئې بې له تا په غم کښ په پایان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندِي دَ ارمان ګوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوګان وته حیران یم چه دَ زني ګوي دِ څرنګ په میدان وړي
پکښي بند زړونه وګاړي که ئې ګورې چه دَ سر زلفیني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ یم که مي دین و زړه همه وارِه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي څوک به څه لَره په کښلیو دا ګمان وړي
دَ زړه مینه ئې په کښلیو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنیا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځَي وېرېږي که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو لا په اور کښ ئې یَو درنګ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځایه غلیمان یُو په جهان کښ غلیمان سَرَه رغېږي؟
چه غلیم دَ مړني بېه نظر کښوزي نور ئې زړه دَ ده و مرګ وته پر کېږي
شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځَان وړاندی و نامرد وته به سل حیلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غلیم یاد دئ بل به کوم حجت تر دا قوي یادېږي
کاڼي زر که سَرَه وګورې یو رنګ دئ فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کاڼی لوټه لا بتر دئ چه ئې وَمنډې په مځَکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځَای حصار شي نور خسا شي صفائي ئې هم پدا ده چه بهېږي
تل دِ لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان دِ شرمنده تر تا ځَارېږي

ساقي ګل شګفته کېږي خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې ميو په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بيدار شه
تَل څوک کله خفته کېږِي

ستمگر به همېشه په دنيا نه وئ پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ خو دنيا وته ځوئيږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سَرَه سيالي کا په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنيا مقصود حاصلېږي دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زويه ورور يې زړه نه وئ ترلي دَ خپل پلار و مرگ ته هم موړي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ په هغه چاړه دَ ورورە مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبيحات دَ مال و ملك کا په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر يم
که وَ زويه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هيڅ نکړَي ژړلي چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې يَوه ورځ دِ په ښکنځا نه يم زېړلي
رقيبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي هم ترې څيرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پرېو زانگې هغه پرې دَ ورښېنمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه چه په کور ئې دَ بلا نفيل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست يم دَ گلونو په چمن کښ بيا ساقي راته نيولي ډک اياغ دئ
يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ يا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژويی.

[2] يعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی يعنی غوغا کول او دربول او دِبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښ به ئې غواړم دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کاندې وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي زه به زړه ورځني ژغورم روږ[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځِي په ګلزار ورشي دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا ہی ځَني خواست دَ شپېني خولې کړ په خندا ئې وې چه څه کا دا سړی
ویې څوک یې چه ځَما په کوڅه ګرزې ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم ببلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځَوانی بهار څه ښه دَي دربغه دربغه دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښ راته ګوري لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم خدایه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسې ستا دَ ببلتانه په آتش سوځَم لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګی
ډېر صفت دَ ښاپېرئُو اَرویده شي ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښ هیڅ لقب دربانديِ نشته که دِ څه خو دَ عاشق نمنځَه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشِي
په سینه کښ دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښ لکه زه یم بل به نه وئِ دروغجن یم که بل هسِي لکه زه وئِ
ستا له غمه مي ځَګر له وینو ډک شو چا ته وویَلي نشم زړه مي چوئِ
تا ویل ځَما دیدن قیمت بها دئ زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وئِ
سر به درکړم په بها کښ دیدن را کړه په سودا کښ خلل مکړه که دِ زړه وئِ
هسي ګل دَ ګلستان په منځَ کښ نشته هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وئِ
که تل تا لَره درځَم ملامت مکړه دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وئِ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وئِ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وئِ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشی.

[3] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ جامه هونبره څو قامت وئ
گړگډن گردن دَ فیل خوري څه مړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه په گرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَیَي دَ هغه کس یم چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ډک دَ میو جام په مي ناب کړه تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ گوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه! چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوگند دئ پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنگ دَ مسلې شم شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانې نړېږي راشه گوره که پدا دِ زړه سړېږي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ پدا لږ عمر مي زړه کله مړېږي
وایې ما وښتلي څه کا حال ئې څه دئ په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غړېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ وائي مالگي مي په سترگو کښ دوړېږي
لا به گوره څه شان شان غوټی وا کا دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورټ ورټ نه ژړل عالمه ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږي
دَ رشتیا خبري خبر و برکت دئ په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال خټک په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانده زور شوه څو زړېږي

سخ د آئینې دئ چه دِ مخ وته تل گوري سخ دَ لونگین دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلرې وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځه چه د خولې ښېرې دِ اورم شهد و شکر را گړې چه مي ستا شوندې وزوري
ظلم دِ دَ سترگو پما خوار هر گوره ډېر شو څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل حَي ستا وَ لور ته په ارمان ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپين ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می يَو څو جامه پياپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې چه بې ميُو ځَي پسرلَی
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ ورع څو کاندي سرَی
ګوره څه وايي پر غوږ کړه چه آواز کا چنګ و نَی
بيا به تېر شاعت را نشي آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنيا ژوندون هم ښه دئ که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي نور ئې وګټَه لا شَی
ډېر مَين ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنيا څلِي[1] دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ ګور لَرم ماران دِئ هم دا څلي دئ پېيلي
که دِ يَو ځَله ځَان خلاص کړ غم دِ نشته هورې ولي
دا لَرم شلوه له دِله که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ مخ ئې تور ډېرې ئې کلي
ته اصيل ځَان دِ مريَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پياله کښ مَي زياتېږی چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقيب ښېښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپينې خولې راکړه بد مه وړه مستحق يم دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي چه کال باندِي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ چه بيل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کانې رنګاررنګ دئ ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتېږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږِي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ څو توري بلا دي چه مي زړه پکښې قبل دئ
چرته به خلاصېږِي دا بلا تر زړه چاپېږي مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خيال ئې دَ زلفينو عقل و صبر و دين و زړه وړي نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وايي پلار که نصيحت کا و عاشق وته خجل دئ
قيس وُ که وامق وُ بيا فرهاد ورپسې نور وه ما را وړي ندَئ دا دَ مينې دود اول دئ
مينه الستي شته لباسي شته نفساني شته منبك شته دئ هم هوږه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتيږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترګو احوال نه یې یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه جام ورکړه ړانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب پوب کا ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[2] بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په ښېدي ښېد یا ونیوي ژړلي په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي دَ همه واړو په ږېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خپلخانې په حال خبر شوم څه روزګار به پکښي شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادیِ ته تلاښ کړ په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ که دا هونبره ږېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکرۍ دئ اغېږلي[3]

شین مرزي چه ګډې داړي باند نخښې خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ چه په مرګ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترګي دي ووزي پرېږده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ په غوټه وهي دوه څاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو وړاندِي زاغ راځي مرداري
خرقه څېرې دَ زاهد شوه رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښی یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي يو څو مچ دئ دَ غوبارِي
ازميښت گوره دَ دهر راته ليندي شول اوس شارِي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لايق دِئ دَ څو بارِي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عيسی کله دا صفت وُ دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولياء ئې دَ امت وارِه ممتاز دئ هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اوليا وُ هغه شماره چه شيطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هيڅ شوې ذوالفقار چه ئې ياد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بيت له اوره خلاص دئ بې دوستيه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي ښيښې تشېږِي نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څونِي ځِي په شين بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چين تشي پوښتني چين چين څونِي پښتنې شي
هسي ځِي په شين شين نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وښته چوي په عقل بيا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی ليندی ډېر و بله کښېنې کله په سپينکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هيڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروريِ دعوا کاندي په جهان کښ يو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَايه زخمي وئ ځَاي دَي دَ حيرت په رابتونو ساته خر شي
يو توريتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دوارِه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خيال ستا دئ که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي وليدل په سترگو وارِه کښلي چه تر وارِه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنيا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دوارِه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دوارِه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې گوره بيا څونبره وگړي پايمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي خسته زړه مي په ټولی کښ لهوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مَن شي چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سَرَه نه بيايې دَ وړاندِي چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا خَې په تور تم کښي[1] په راتله دَ رټُا ورځِي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورغ درومي په پورته هغه هونبره باز شاهين درومي په دم کښي
د چندنِ او ښوانه[2] فرق سَرَه هيڅ نه وُ که چندنِ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښي
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښي
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي خَکه په سر لوني گلونه چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ چه په سوات را سَرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو تړې تېرېږه ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښیِ د وصال ورسَرَه نه وئ عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر دواړه گوټو ته نظر کا چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښي
آفرين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېړي کا فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښگر ورپسې درومي ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ تمامي عمر ئې زيات روزگار ټپټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښارونی دِ غواشينیِ پسې غواړي باز دَ غره ښايسته زرکي سَرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ لکه غلوځه[۱] هسي روغ دئ دَ خوږو هیله وَمکړه له غوبارې[۲]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ بل آواز د ګنده خرونو دئ چه نارې
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دوارو ندئ سَرَه سمي څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي څاړي
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کښلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له څاړي

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه هر چه کاندي نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیڅا غرض پدا خوبرو نشته قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یارې دپاره ګرزم نه ئې مومم چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېرېږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري باري شکر چه په عهد په وفا مري
ببډلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه په نوا کښ ستا له شوقه ببنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دِئ له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښ خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندِي تېرېږي په ښادي کښ هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[۱] یعنی د شاتو مچی.

[۲] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورګه[1] ينبي په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي دا ګداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب ګنې ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر دربانديِ وکا
ډېر ئې تا عُنديِ له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ له همه وارِه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښې هست په بله نيست شي که ئې ګورې عاشقان په زړه ساده دئ
مګر زه له ځايه غم لَره پيدا يم په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په ګوټ ګنې پروت يم سوختګان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه دَ لاله غُنديِ دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيک عرب عجم عاشقان وارِه مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي په معني کښې دَ پاده سَرَه پاده[2] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننګ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترګو هم ماده دئ

عمر هر زمان ګداز کا لکه واورِي يا به ستا له مرګه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[1] را نشِی که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
برېوکی[1] چه پوزې واخلی پورته دروِمی نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي[1]
زور دَ چچ د وړلو نه لری نادانه نه پوهېږم چه دا دروند وری په چاروِي
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا په شېوه چه سترګی کوزی له حيا وري
دواړه سترګی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی عجب ښه له ځانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُنديِ به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنګه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکی ور سره وکړه په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني چه ئې ته ګنې مرهمي
دَ وفا په خوي کښې ندي همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي په معني کښې نا آدمي

---

[1] يعنی کناره.

[2] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به گرم په لږ گناه کا دوي په لوي گناه نا گرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي څو ئې درد وړې هونبره خمي
په هر کار کښ ديگر گوني په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښيسته وي په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادیِ روزگار راغَي چه موسم سو دَ گلونو گلزار راغي
په تلوار ئې تياري دَ سيل کاندي و بلبلو وَته وايه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو گلوُنو دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فرياد شي چه گلونو ته طوطي په چيغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ بيا مي سخ دَئ چه عشرت د ديدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ په ما دا زمان اختر دئ چه يار راغي
لون لون کالي بيا پېرې خواجه شو
چه خوشحال دَ يار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1] لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي گوناگون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ يار دئ چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترگو عابت له دلِه هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
گُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنيمت گڼه گلُونه ميخوري کړه په چمن کښي چه به پس له هفتې نه وِی دا گلونه په گلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ گلزار په شگفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه ياران دِ لور په لور وي څو چه شته که هونبره نور وئ لا غريب يم په وطن کښي
هم مانِی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په ديدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله يا په راتله ده په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په گفتن کښي
چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرينه له غمونو چه خلاص شينه څوک چه بې ياره پائينه سود ئې کوم دَئ په زيستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په يوه نسخه کښ ډېر شی ليگلې ده.

[2] دير شي يعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُنديِ ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې آخلي څو چه ځان لَري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خيال کړې دا خيالونه همګي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاويد په جهان نه وِي نبه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو نبه ننداره وکړه جهان څو کښلي چهره هسي پايمال کړې
دېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې ما ليدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره نبه يې خوي دي بد دَئ چه راتلَنَه يَو څو ورځې په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله رنګارنګ ګلونه نبه[1] هسِي نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه دَ ګلزار په ننداره چه استقلال کړې
ګل ته هسِي رنګ و بوي ورکړيَ چا دَئ دَ لاله دَ ګل چا هسي پاڼي لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څوړي[1] چه نيکي در څخه نشته واره کوړي[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بايده دَه په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړي[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئ په جهان کښ لږي نه دِئ تشی دوړي
ياوه ګوي دراز زبان مه شه که ګوړې
بيهوده خبري مکړه پوچي بوړي[1]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري دَ دانش له کاره نه دِي لري بړِي
خلايق په تفاوت سَرَه پيدا دِئ پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرګونوُ کښ يَو دوه سړِي خبر دَئ نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئ هسي زېږِي په نبايست سَرَه دلبري
دَ سيرت زيبايي نبه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

ګه مي ياد که مي نايادِ کاندِي مخدوم دئ دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا ګدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا چه بادشاه ئې له ليدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو اوس په هر لوري چه دَئ دروِمي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وئ ګونه زېږه دَ ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لېکي يعني عيجن او دروغ.

[3] سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُړي بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي له ګناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړي له ده نه نه به نکا هر چه پوه دَ عاشقیِ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله دَ هغه لیدَل په څه ګورې چه شوم دئ
دَ دوړخ لمبې به نه رسي عاشق ته چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترګو نه مکتوم دئ

که مِي نوم په ژبه نه اَخلې هیچري په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترګوُ آب هونبره په ځَاي دَي چه ئې سترګِي باندِي[1] نه دِي برابري
دَ ښادیی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله چه په زړه ئې ستا دَ غم شیتي[2] شي سري
زه به څه ځَني مانِه کړم یَو زه نه یم په غمزه ئې خلقې کړلې ډبري
دَ بنو سېوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي له حیا چه کوز کوز ګوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوړې دِي تریخ ویل ځَني نه ښایي لب شکري
وایي شته په چین ما چین کښ کښلي ډېري خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځَانه ډېر ورته[4] پراته دئ ته یې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي وارِه خجل شِي چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ آشنا په لور ګذر شِي
دَ صبا باده! ځَما سلام پر وري

که یَو دم دَ یار په غم فراغت کښېني پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وینو په لاش کښ پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که ګداي شي دَ مغان په خرابات کښ همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل یار سَرَه ېیو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو یکسان وَئ سکه بایده وَ چه همه سړی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ که دا کاڼي وارِه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوړ لیکلي دي داسي: نوم پر زوړ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عیناً ولیکه سوه په ځَنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقیق غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ حساب به ئې په هیڅ جنګل کښ نه وُ که درمي[۱] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غویو نه قبلولي که ډبړه دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ لیلی او دَ مجنون مینه به هیڅ وه که همه خلق لېلی او مجنونان وئ

ما خوشحال دَ حقیقت په ژبه ووې
درېغه درېغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ یو حیوان یې که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان یې
چه ظلوم جهول یادېږې کنت کنزا هم پوهېږې ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښي استخوان یې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځای ئې پاس وُ په فلکو ته خلف دَ هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
غوښی هډ څه په کار ندی داد ګاو دَ خره هم وئ دَ ګدای په ګند کښ پټه ته یو څرنګه سلطان یې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو دَ چا نوش یې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنیا عقبی باغونه پکښي واړه نعمتونه واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دَکن فکان یې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ دَ فطرت په حدیقه کښ نو باوه دَ ګلاستان یې

نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَیل بس دئ که پوهېږې نکته دان یې

که په باغ کښ رنکارنګ ګلونه ډېر وِئ هسی نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنایي دَ ګبینه دَه که شکري چه خواړه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپیو څو ثنا صفت کړم چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نکا عاشقان دِ چه دَ خولې په میو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا لور په لور ئې شهیدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبي دي د ما د زړه په وینو ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېخ وته چه وګورم همګي په رنګ و بوي لکه کستېر[۲] وئ
په خوشحال دِ یو زمان لیده وَ نکا یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ

مګر هیڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه لیده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لویو کتابونو دانشمند وِئ دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې و هغو وته پټوي[۳] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ و هغو وته ګاځَري شکر قند وئ
دَ اټک په مناره به نظر نه کا چه هغه ته دَ دهلیَ ملک څرګند وئ

---

[۱] یعنی نل.

[۲] دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار ګل.

[۳] د مېزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[1] او په وفا یې نور را درومه چه زه ستا یم ته ځما یې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه چه زه ستا شم که اوربشي خوړې دارا یې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا یې
غاړې غرونه خبر دار دئ چه مجنون یم که جهان پدا خبر دَئ چه لیلا یې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت یم کله کله راته ګوره مسیحا یې
جګي جګي په لیمه مي قدم کښېږده چه ړندې سترګي مي روغي شي طوطیا یې
کله ما و تا روزګار په یوه ځای کړ بر بر راشه دَ یار سپیه چه اشنا یې
چه یاري له یاره کړې دَ سود له مخه په خاوند مي دِ سوګند وِي بې وفا یې
چه دَ یار سَرَه پخپل غرض یاری کړې دَ یاری بلا په تا شه یار دَ چا یې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه که دَ باز غُنديِ حاضر په ډغ دَ بیا یې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو راشه واروه چه پخپل وَژل شیدا یې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا یې
پدا هسي ښایسته جمال چه ستا دَئ غم شدت فتنو آفت لَړه پیدا یې
په امید دِ دَ لیدو په ور کښ پروت یم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا یې

کله خپل بشر دَ ګل غُنديِ نما یې کله کله دَ بلبل په ژبه وایې
چه هر هر زمان په هر شګل جلوه کړې عجائبه دلربایه خود نما یې
په یوه وېښته دِ نه ارزِي دوه کَونه په غایت لکه ګوهر قیمت بها یې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم چه هم ته محبوبه درد یې هم دوا یې
کله ناز کله ښکجګل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا یې

که ئې لري له جماله نه جلباب شِي حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه آمېز کا شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نیسم زړه مي بیا په اضطراب لکه سیماب شي
یکباره ئې قرارَي له ما نه واخیست درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ چه سجده ئې تل دَ ورځیو په محراب شي
دا پیاله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[1] په جفا هم په وفا یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو ټول دَ ښايسته وَو سَره کښېني خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنګ سال له لاسه نه وئ و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړي خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو دَ خرما غُندِي به کله تري دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځَي ځما زړه په اړويده تر ليده ښه ځَي
نوري مينې ئې ځما له دِله يووړې يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځَي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد ګړې نور دِ وينې لکه باز تر هر وښته ځَي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې چه مي هر کله تر دوو سترګو اُوبه ځَي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم چا وې دا چه پښې هوړې دومي چه زړه ځَي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه دا غريب سړَي همه دَ خداي په کړه ځَي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځَي
دَ دنيا مينه په زړه باندې لوي بار ده آزاده به بار په زړه و ګور ته نه ځَي
روغ به خوب دَ بې غمِی کا خوشحاله
چه څه خوږ دَ زړه لري خوب د هغه ځَي

که ميوه دَ چندن نشته هسي شنډ دئ لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځَنډ دَئ
وايې زه به په تا وکړم ځَني چاري زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځَنډ دئ
که مي ځان ځَي که جهان پرې به ئې نږدم ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل ګران دَي ګوډه څو به باندِي خېژې ملکنډ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي که رشتيا وايم خپل ځان را باندِي پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه چه الا بلا پکښې وِي هغه ډنډ دئ
دَ چرې دَ لاره کار نشته ناپوهه چه تبرُونه پرې ماتېږِي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ مازديګر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لوند دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا اندښښنه نه وِئ هغه کس سړی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ دَ سړی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وِئ که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وړي بد سړی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښې جلا ليکلې ده مله کنډ يعنی مه ځَه چه کنده په مخ کښې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ویښ وینې په سترګو غافل ویښ ندئ اوده دئ
په رشتیا کښ زوال نشته دا د ما کلام په وله دئ
اولیا بللي بویه چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وینې په سترګو
دَ خوشحال اختیار تپره دئ

که په حسن دَ کشمیر خوبا اوخار دي یا د چین او دَ ماچین یا دَ تاتار دي
پښتنې جونه چه ما په سترګو ځیر کړې هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښایست باندِي ئې ختم دا وینا ده چه په اصل دَ یعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ ښکو دَ ګلابو په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټیکه که کټماله که نور سنګار دي دا همه تر تورو زلفو پورې خوار دي
که اوډنی[1] مقیش دوزي که سالو[2] دي دا همه واړه تر سپین پرونې ځار دي
تر صورت ئې دَ سیرت خوبي افضل ده تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسیار دي
کل روزګار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي نه ګرېوان تر نامه څیرې په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي نه آموخته په ښکنځلو په پایزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لږ دي څه وَیلی
له دې حاله ګوي مګوي وَیل بې شمار دَي

کله رند غُنډِي ملا واقف دَ راز دَئ دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مریَي دَ هغه چا یم ترې ځارېږم چه دَ زړه سَرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سَرَه یَو نه وي که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسِي چارِي که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ دَ ګلزار دَ غوړېَدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو ورباندِي نکا د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سَرَه مثال کړه دواړه توکه محنت که حقیقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګیر نه یم
چه ځما ستوري ځائِي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقیم یې دَ حکیم په حکم کار کړه نور حکیم یې
که په خوله په غوږ په سترګو څه زده نکړې نور ور درومه ازلي سیه ګلیم یې
دَ سیرت خوبي پیدا کړه چه جوهر دَه په صورت خو هډ وغوښه وینه ریم یې
پیر اوستاد مرشد به واړه درته شا کا که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
عاقبت به د په بخره ندامت شي چه دا هسي دَ جاهل سَرَه ندیم یې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ که ته دا دانش دانش کنې لئِم یې

---

[1] پرونی، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روايت په روخ په رنګ کړه نه چه درسه دنيا وَ بازې کريم يې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسليم يې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي بيا ئې زړه وِي په ډکي دَونې نښتي
شاه زلمی توري[1] نېزې خوري تردد کا په برېښنا دَ توري تښتي تېر آرتي[2]
سترګه ور اور اورکي ويني چه برېښي نوې مياشت په سترګو نه وينې سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنيا شخ دئ هلك تل دَ مور په تي پورې وئ نښتي
دَې دَ خپلې ګوتې غم کاندي که نه وئ په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بويې سېرېمې نيسي دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصيحت کا
عاشق نه دئ نصيحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوڅی مشك تا تار دَئ دَ کوڅی تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځای چه مې دَ زلفو بازار جوړ شي هغه ځای مې دَ ماټيو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي دَ ماټيو زيست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ويلې چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خيال ورڅخه نشته توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنيا پرې وَښندي هم هيڅ ده هغه کس مې چه دَ زلفو خريدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قيمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځله هنر کا هيلې بيلې[6] څوک به نکا دَ ازل چاري تبديلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ دَ سړي فکر مثال پرې دَ ډيلي[7]
دَ حيات اُوبه سکندر په هيلو غوښتې حضر بيا مونده عبث شوې دَ ده هيلی
يَوه څرنګه خونړېزه لار دَ عشق ده پکښې ډېرې قافلې شولې قتيلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په برېښنا دَ توری تښتی تېز آرتی يا په پرېښنا دَ توری نشی تېز آرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په يوه نسخه کښی ماټوِيو ليکلې ده يعنی څوښی چه يوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سيلی.

[7] يو راض چمنی وانښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق یو هسي پودیرشم توري را زده کړ چه په دېرش توري څکوم دَ قلم کیلي[۱]
عاشقانو ته اندک دَ دنیا مال دَئ تر همت پوري کثیري دِي قلیلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي په کشمیر کښ به ئې نه مومې عدیلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي تر جمال ئې حوري هم ندئ جمیلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو تا دَ شونډُو دارُو نه راګرځه بخیلي
بیا هاله دَ محبت په کوڅه پَل ږده که دِ ویني لکه ما کړلې سبیلي

خپل پردی به دِ هیڅوک سیله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سیلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلګیر دئ په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې ویر دئ
دَ بیمار ساهه په شونډُو باندِي راغله دارُو ګر ئې لا علاج ته په تدبیر دئ
دَ موسی په معجزه به څه ګروهېږي[۲] دَ فرعون چه هامان غُندي وزیر دَئ
یار ځما په پالنګ ناست زه ولاړ په خوب یم سرا سر ځما له لوریه نه تقصیر دئ
ما خپل سر تر فلك ولیده په پورته د دې خوب مي معبره کوم تعبیر دئ
بیا مي کینه سترګه لاندي باندي راپي مګر بیا مي زړه یارئ وته خیر دئ
په وفا سړی دِ یار دَ هیڅا نشي چه دایم ئې په یارئ کښ تزویر دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت دا همه واړه د ما د بخت تاثیر دئ
هیڅ یَو مخ به ئې مخي دَ ښایست نکړم ما چه ستا جمال لیدلي په ځېر ځېر دئ

د ما زړه دَ یار زلفیني سَرَه ګوره
لیوني په لیونتوب کښ په ځنځیر دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندګلي پیر وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آیت چه به راته پاسه له عرشه لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ یکایك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ویني په سترګو پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنګ په بل صیقل نه لیري کېږي په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوښره وَیل کا ورته رخصت دئ محمد دي پیغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي یا د عمر(رض) دي رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ایمان زړه ده څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار یارانو بد وَیل کا په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي

دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال خټك پدا دَه تسلي

---

[۱] یعنی خط او د ګاډی د عربې خط.

[۲] یعنی منل او ګرویدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښي دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښي
چه موسی وته ځواب لن تراني وُ څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښي
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي هغه هسي څیز ئې اښني دَئ پما کښي
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم تږي مري ولاړ تر حلقه په دریا کښي
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښي
دَ عاشق دَ معشوقې سَرَه یو راز دئ چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښي
چه لیلي کړه دَ مجنون کونډی[1] ماته خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښي
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښي
دَ خوشحال دَ هغو لار سَرَه جدا دي
چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښي

که چرگان کرکره[2] دار دي بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره نه که چرگ چرگي هزار دي
دَ معشوقي ښېږې واړه دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي ځَني څه چاري به وشوې تا کتلي
په ږندو باندي لا هسي توره شپه دَه که همه عالم ئې ویني نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې ننبول هم بیا وائي چه پاڼه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ لکه باز وِي له کرښزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو طالع بیا ځَما تر لاسه را وستلي
ځَان چه نن تر مَین ځَار نکړې خوشحاله
ځَان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دې دَ بدخشان وئ یا ږنکوري دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه مور وِي نه ئې گوري دَ وږ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډیَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[2] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور به څه پوښتې له نغنۍ[1] چه نغن څه دي وړې سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندِي نورېږِي چه مي ولیده سړی کله یو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سیماب وئ اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو ګله کله لکه باغ باندِي خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني کله کله په غمونو کښي حیران وئ
چه دایم په یَوه حال دَئ هغه خداي دئ چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ

آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو یې پدا خپل حسن کښ لویَ دَ یارِی حق هم پېژندلی بویَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله که موندي شوي هسي تا غُندي دلجویَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه چه دِ نه شي دا پیاله له لاسه نویَ
چه مکان ئې نا پیدا نښان ئې نشته څوک به څه غوارِي دَ شپینُو بازو هویَ[2]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ که اُوبه ئې دَ دریاب وِئ یا له جویَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي که دَ پلار په نصیحت کښ درومي زویَ

دَ خوشحال وَیل خواړه تر نیشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژویَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي حَنځیري[3] شوم لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیٔ[4]
په کړکتیوْ کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي پدا دوه زلفو دَ زړونو یې غلګیَ
چه څراغ ورځَني دورمي پتنګ خوار شي یو زمان له ما نه مه درومه دلکیَ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه نشته تا غُندِی زیبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي په پارسي پارسي خبرو مغلګیَ

جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه حَي دَ چا له حَانه نه سلګیَ

---

[1] یعنی د تبی ډوډۍ.

[2] ها یا هوی یعنی هګی او بیضه.

[3] زنځیری شوم.

[4] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پرکه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دِئ بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښې کړې یا ئې خپل کړې شاهي بیګ غُندی بلا دئ
چه اَصف خرم ښه نشه نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځَان کړم یا ئې زړه کړم ځَان و زړه کله ځَما دئ
نه ئې ننګ شته نه ئې شرم نه پخپل قول وینا دئ
چه ګوتك ورته ښکاره کړې لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي په بېکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ که په عدل شِي ماتم دَئ
له ګناهه به خلاص نه وِئ چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد ګړم که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه ګڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم چه مېړي تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویی ِ ته مي ګورې میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سَرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سړي یاري څه یاري نده چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته ګورم یار مي ګوره دَ اغیار سَرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازي قتل په غمزو یم څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه ګوري له کسته په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي[1]
که تازه یاری ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښَوِي غوښي دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وئ آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مگر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني و ما وته په ځَان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترګو تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت ګړوني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو پځَك دِ ستا وَ سترګو ته ببل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي هیڅا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي هر ځَای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځَما عداوت کړوني
په هسي ځَاي مین یم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ږدې عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ږدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ږدې
دغه پښې به دِ خوراک شِي دَ چمجیو چه ئې اوس په شین شین په قالین ږدې
په ارمان به خالي لاس ورځَني درومې که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ږدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا گنج کړې پخپل زړه به داغ په دم واپسین ږدې
چه کردار ئې دَ گفتار سرَه سَم وِي تش گفتار واړه په ځَان نابدي نفرین ږدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي راته وایه سر و چا ته په زمین ږدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې څو منت به په کرام الکاتبین ږدې
هر آیت ئې دَ معنو په سترګو ګوره دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ږدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې خداي ږو بل قدم په پاس په علیین ږدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جببین ږدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې پانیاتونه پدا دور آخرین ږدې
شاه جهان غُندِي بادشاه په بند بندي کړې په اورنګ باندِي خطاب د محی الدین ږدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سَرَه وړې په هر حلق کښ چه خواړه دَ انګبین ږدې
دَ خوشحال خټك کوم جرم کوم ګناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شې ته به هاله مستقیم په شریعت شې
دَ هوښیارُو مجالس به ورته هیڅ شي که دَ عشق دَ لېونیو په صحبت شې
دَ جهان خوارِه به تا وته ترخه شي که خبر دَ یار دَ مینی په لذت شې
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي که له خلقو کناره کنج و خلوت شې
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي که تونګر په خزانو دَ قناعت شې
که نظر دَ کیمیاګر در باندِي وشي که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شې
دَ بې آبي مرغلري هیڅ قیمت وِي په زېبا سیرت به قدر دَ صورت شې

اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[1] ډوندي
خلیلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرین ږدې [2]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین ږدې
دَ پېالې اُوبه خوړې شي تر نباتو په پیاله باندِي چه دوارِه لب شیرین ږدې
خدایه زړه په ما دَ کښلېو مهربان کړې ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کین ږدې
دوارِه زلفي چه وَلوَل سَرَه حلقې کړې په هر وَل کښ ئې ګلونه دَ نسرین ږدې
خدای دِ نکا چه ئې یَو سر کړم یا بل سر که تل مي په دا چشم جهان بین ږدې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندِي آخلم په هر ځَاي چه قدمونه په زمین ږدې
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئې مومي په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدې
چه لیدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه په لمړۍ بازي به یار ته دل و دین ږدې

آفرن دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
په بیاض باندِي عجب شعر رنګین ږدې

ګله ته چه زېبایی د دې چمن یې خار و خس وته په څه په خندیدن یې
دَ خپل ځَان په قدر ولي نه پوهېږې پدا باغ کښ خو یَو ته نازکبدن یې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ کښلیه ګله په وفا کښ مبرهن یې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه یَو څو ورځَي چه تازه پدا ګلشن یې
که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته پدا هونبره ستمونو جان من یې
چه دَ یار له جوره چا وته ژړا کړې دَ یارۍ بلا په تا شه دروغجن یې

په یاري پوري دِ پېچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مین یې

ګل کرَم اغزی ترې زېږي نوشدارو مي زهر کېږي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ اوس په تېلو نه بلېږي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي پخپل بخت هر څوک پوهېږي
هَرَه ورځَ که سل غمونه له جهانه را رسېږي
ځَما زړه پدا ډاډمن دئ غم ښادي وارِه ږېږي

---

[1] دا کلمه په ځَنو نسخو کښې زړ ډوندې لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.

[2] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښی ګرمي ندئ که سیلاب غُندِي بهېږي
په حضور دیدن ئې ویني ظاهر خان ځَني ببلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څرنګه سړېږي

که هر څو دِئ پښتنې جوني طنازي دا دَ هند سکنې هم نه دِئ بې نیازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتې نه ئې هوډُونه څرهٔ[1] مهري څره مېنې څره نازي
خو یوه زره پرهٔ[2] نا سازه در کا په مانې کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه په یوه قدم ولاړي ځَان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکیزونو فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رمو پوهي دَ صحبت په علم څو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ویني له تا نه بیا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي په څو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د بنو څوکي ئې نېغي ځَي تر زړونوُ چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جیو جیو درته پسې خبرِي وایي هر زمان له تا په څو رنګه همرازي
عجب سرې په پانو شوندي درته خاندي میخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټ غټ تِي لکه انار په ملا نرئ سر تر پایه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځَي
که جدا دِي دماغي باریك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سَرَه لواتي[3] په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه راشه واروه "الاعمالُ بِالنیاتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشیروان وُ هم دا داد، او دا بیداد شُو ځَني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زیات شي دا دوارِه اندېښنې دِي کم و زیاتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږي چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بیا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه ګنه نوري اندېښنې دِي بې ثباتي
د دنیا وداني خوني چه لېدې شِي عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنیا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته لیکلي دئ.

[4] یعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چاري[۱] چه پرُون مو تور منګور وژي په لاري
دواړه پښې له تا نیوَل له ما اخستل زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پایزاري
څه اغزي لري په مخ کښ زړه مِي سکښې اې په تور باښه د ما د زړګي خاري
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزاري
چه مي پاس په غاړه پروتی څنډېدلي ښې وِي ستا مختولي[۲] زلفي تار په تاري
چه په تا باندِي ئې جوړ کړم زړه مي ښه شِي نوم دَ حوري دَ پرِیِ اې نګاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي چه دا تورِي سترګيِ ته لرې خونخواري
څه کوَم، که ته ښکنَځل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زیبا نندارې

لکه یار را سره یار ووُ هسي ندئ چه ډېر ډېر به مینه دار وُ هسي ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندِي ناز کړ چه دَ ناز مي به خریدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلي ژاړه څو په تا شي لکه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو چه یك لخته ستمکار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندِي کمي شو چه مي جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسي ندئ
یا ئې وېره شي له خونه یا ئې هېر کړم چه مي مرګ ته په تلوار وُ هسي ندئ
ډېرې مینې دَ خوشحال عقل تغیر کړ
لکه نور کله هوښیار وُ هسي ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پورې بد رارنګ دَئ دَ زلفینو ئې دَ چین له مښکو ننګ دَئ
ټورې ورځې ئې لیندې باښه ئې غشي دَ عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنګ دئ
دواړه سترګي ئې په تن تورې بلا شوې همېشه ئې دَ عاشق له دلې جنګ دئ
ته به وایې حبشي شکرې پېرې هغه خال ئې چه دَ دوو شونډُو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه خوار عاشق پدا جمال باندې پتنګ دئ
چه له غوږو ئې مقصود د مومي لښتی ده چه له پوزې ئې مراد مومي لونګ دئ
په ښایست کښ ئې تقصیر دَ صورت نشته څه خو دا عیب لَرې چه په زړه سنګ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې اَهنګ دئ

لکه بحَن[۳] چه حلوا خوري عاشق سپینه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندِي نکا واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شونډې که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتی دي چه ئې یَو یَو امرا خوري

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته..

[۲] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[۳] حریص (دریاب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هیڅ مړني ندئ چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مړي ستا له لاسه هم سوګند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښي په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندِي برېښنا کړي چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړي
هیڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کړي
که ډېر بد را سَرَه کړي په ښه ئې نيسم خپلی مينې راته ستا ترخې حلوا کړي
چه په تا باندي مين شوم حال مي ګوره مګر خداي ځما خواری لَرَه پيدا کړي
که وعده دِي دَ ليدو په ماښستن وئ په بورجل باندِي د ناست په ما سبا کړي
که د ما په دوکان ناست يې کالي ګوره په زر سل ځايه په څو ځايه سودا کړي
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته ګله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کړي
په دا خوي دي اور د ما په کوګل بل کړ زه د شمع غُندِي ژاړم ته خندا کړي
چه وفا دي دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وايه اوس به چا سَرَه وفا کړي

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر يَم چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه په هغو مي سلام وايه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته پدا ميدان کښ ګوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنګ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سړی په زَولنو شو ګرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړي چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ ګلونو پانِي بويه ګه کميس شِي دَ ملوکي دَ ورېښمو له کميسه ئې نازک بدن ملول دئ
ګوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وئ بويه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ تا ويشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنګه زېبا دَ چمن ګل دَي دَی به څرنګه په رنګ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندِي به مست ګرزي په ميو
چه هوا دَ برندو سترګو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړی بيا ټپکه په ورځيو ښنبې[1] خونړی
جړاوې حلقې په غوږ ببسر په پوزه قيمتي دَ مرغلرُو دوه لړی
مرصع باهو په لاس گوتي په گوتو ژر نگهار ئې دَ پايلو دَ څړی
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا په غمزه ئې زړه کا وَو وړی
چه له هسي محبوبا ئې آشنايی وئ پرې به کېږي پادښونه دَ نړی
په وصال به ئې په څو رنگه هوس کا په هجران به ئې ساه راشی تر غړی
سر تر پايه آراسته شي په څو رنگه په ليدلو ښاپېړی دَه نه سړی
دَ زلفينو ښامارانِ ئې هسي ندئ چه خوږلي ئې رغېږي په جړی
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی يم لا مي ښه په خنځيرونو وترَی
زړه ئې هسي دَ هجران غمونو مور کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړی

لکه زه په يار مين يم بل نه وِي مين هسي لکه زه پسې غمجن يم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا څه ښه يار دَئ ښه ئې مينه وژل هسي شيون هسي
مخ ئې درست سَرَه گلزار دئ رنگا رنگ لَرِي گلونه تفرج دَ بهار گوره پکښي نشته گلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وينو لاله گل وَته وگوره هيڅ شهيد ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې گوره ښايسته دواړه رخساره دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر ديدن هسي
که دَ گل پاڼي ئې خط کړي لا به هم باندِي څرخېږي دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم يا ئې دود دَئ يا وفا دَ هندوگی چه له ياره سَرَه کښېنې حڅک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټك وهي لاسونه دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بيا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3] خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال ختِك ئې وايي په پښتو ژبه خبرې
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوښ يې که بد گوي و بد آموز بد اندېش يې
مه بد وايه مه بد اروه مه بد گوره دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش يې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش يې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش يې
يا به دد يا به منگور يا به لړم يې که دارِل کړې يا چيچل يا په چا نېش يې
پخپل دين نظر لَره دينونه ډېر دِئ څه جاسوس دَ چا دَ دين دَ چا د کېش يې
که هر څو در ځنی غړېږم بده خويه څه په هَره کوڅه بيا وَ ما ته پېش يې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړي[1] لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته بَړِي
په زړه څو ځَايه وړټوپِن ئې روغي په خوله نر ناحق و هر چا وته زيړي
په خندا خندا ئې اوښی ځَي تر سترگو لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا بېګاه ئې فکر نور څه نه وِئ تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[2]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر که ئې دَړي په تندي کړي دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته وغوټې وته وار ساز کا[3] لکه لګړي
ږغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارِ سور بيرغ د چټگي پوري په لګړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړي[4]
که ئې پلار نيکه له ځَايه بادشاهان وِئ نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی

مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرګند ګړ ويې هسي رنګ آفتاب وئ زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې آبه دَ ګلابو ګل تر مخ شو زرمنه که وسېځې حرام که پکښې آب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر ګوره په آزار دَ زړونو مټ کړې هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرګند مهر آغاز کړم څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ

ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترګي کړې رُنې کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
ګنُدي وِي چه بيا مي راشي په منګل کښ لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه ئِې منه سمرقندي دَه ګوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو اوس مي نه ګنې هاله مي به ګنې

---

[1] بد لمني ښځَي.

[2] وله پړ.

[3] و غوټې ته وار ساز کا.

[4] مردار ځَاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پښې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي عشق دَئ چه همېش ئې په توبه باندِي یرغل شي
ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه کاشکي دَ چا چاری پدا خپل فکر فیصل شي
څو وایی پندُونه درومه اې نصیحت ګویه زه څه هغه نه یم چه و ما وَته اټکل شي
هوښره رسوایِ دم وهَل دَ پارسایی راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقیِ څه آسان او سهل ندئ اوس چه پشیماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته خیال ئې دَ زلفینو راته بیا دَ زهد غل شي
زه وایم که تل دَ ښایسته وو نندارِه کړم شرم دَ پېرِی تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موړِي لاسونه یاد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئ چه ځما په زړه کښ بل شو ګوره پدا اور به اور په څو ځایه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه څوک چه اوُبه واخلي و پایاب وته ئې زغل شي[1]
کښښمه په طمعه دَ مَین دَ مخ په اور کښ نور ځایونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندښښنې کا نوري کیسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګډ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو بېا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غلیم دَئ ګرفتار په عاشقی شه اور ئې پیدا نه ولي دَ ده سینه منقل شي

هونبره دَ خوشحال خټك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندِي ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خداي پخپله په ښه مخ باندي مَین دئ خداي ئې واخله چه له کښلیو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته ګوره بیا به ئې په چا باندِی مهمېز شي
دَ دوړخ لمبې به هم ورځني ډار کا که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي

چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ دِ آئینه دئ باندي ندي تر سېرې آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه دَ چېرې
سر تر پایه زېرې زعفراني جامې اغوستې راشه توري زلفي فلیل پورې اجمیرې
تا وې چه دَ مخ قدر قیمت مي پتا څو دئ څو به درته وایم په ما دوه ګونه پېرې
راز دَ خوار عاشق دَئ چه په شپه دَ جدایی درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستورې شمېرې
تا وَیل ځېر ځېر مي مخ ته ګوره کُندي مورِ شې زه یَم هغه وړې څه له ما غواړې سېرې

---

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سيل دَ ګلونو سهيلی هسي نمائي کا لکه بلبل دَ سهري[۱]
واړه را څرګندِي دِي دَ درست کلي دلبري ته ګل دَ نرګس يې نوري ګل دَ ګنډپري
سترګي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالی زخم پيدا نه دننه زړُونه خځَيري
ته چه په ښه حسن جمال تيره تر ليلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ډغ دَئ دَ تپري

مزري کله پرهېز ګار دَئ خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامګار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري هغه زړُونه څه په کار دئ
ننګيالي چه په ننګ راشي نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځَار شه کوټګان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتګار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که څراغ دَئ چه بلېږِي خوله ده چه وَيل کا که شکري دِي تلېږِي
سترګي دي که وروځَي که په څو کښ تېر انداز دي شونډِي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځَلېږي
زړه دَئ په کوګل کښ که دا کانِي په سپين زر کښ قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم تش خالي کا ته ئې هم په هيڅا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندِي ينبي چېږي پل دئ بيا چه ځَني درومي په ځَاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي ګوره چه جدا له نوره خلقه سرې سترګي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځَورِ لري دَ غره غُندي سينه مي تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږي
څه حساب شمار کړِي چه په سر ګرزي دا ژونده څو عالم ئې دَل[۲] کړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېږي تر خولې ووت بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ږيره کلېږي
هيڅا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[۳]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[۱] وقف سوی ځَای، دَ مسجد يا زيارت دپاره کوم ځَای جلا کول، چه له هغه ځَايه هيڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[۲] يعني ووړ او ميده.

[۳] لل يعنی ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شوندي غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي راشه که ئې ګوړې لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شي نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ څوک جدا له ياره په آه آه کښ زهِر ځبېښلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ ځکه قلندر ږېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي

سل سړه بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلانِي خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري قابوچي دي واړه ګوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وئ دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ که په سر ئې سپين مندیل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ په حساب لکه کې وري[3] شه دوه موري

غل بې غمه نندارہ کاندِي خوشحاله
په تهمت ترلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوِي زړه په ما دَ رقيبانو سړَوِي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه چه مي تل له خوږه عمره مَړَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ دائِم مالګي مي په سترګو دوړَوِي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم لکه باد دَ ګل غوټې غوړَوِي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوِي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ چه وَ مخ وته ئې سترګي غړَوِي

که دَ زړه په محبت شِي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وِي

منبك افشانه په کاکل يې عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ ګورم په مخ درسته لکه ګل يې

---

[1] يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2] غور په معنی د پيغور ده.

[3] يعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګه خوله دِ غنچه ګل دَه په لبانو لکه مل یې
په رفتار کښ لکه زرکه په ګفتار لکه بلبل یې
پښتنه یې په بد جهل ستمګره تر مغل یې
پدا تورو شهلا سترګو هم شاهین هم ئې منګل یې
څو خوبیِ دَ جهان دِي آراسته په واړه ګل یې
لکه سبر په چمن کښ په قامت په تجمل یې
دَ خوشحال وَ مرګ ته ناسته
په غمزه په تغافل یې!

مار که هر څو پېچ و خم ځَي خپلي سوړي لَره سم ځَي
دَ غفلت له خوبه وښ شه شپرين عمر دم په دم ځَي
مرګ به هیڅ سړی پرېنږدي وار په وار به درست عالم ځَي
بې دلیله به ځان ورک کا مسافر چه په تور تم ځَي
دَ پښو وار ئې خطا کېږي چه قاضي لَره څوک ګرم ځَي
که قضا وَته تسلیم شي هم پدا له دِله غم ځَي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا چه سحر تر سترګو نم ځَي
هغه عمر لکه باد دَئ چه په غم دَ بېش و کم ځَي
چه تور مښك دِ حبطه کړل په کافورو څه ستم ځَي
چه نه تول لَراي نه پوله[1] هغه هر چرته خرم ځَي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځَي

مست دَ هغه مخ یَم چه مخموري لري سترګي هسي پرې غوڅېږم وایي تورِي لري سترګي
یار می په ښایست کښ بې نظېره بې مانند دئ لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترګي
ډېري کښلي سترګي ما لیدلي دِي دَ کښلیو تا غُندِي یَو یَو په ښو پري لري سترګي
سل ځَله دي شیخ ملا صفت ورځَني کاندِي ښې به ستا تر تورُو سترګو حوري لري سترګي؟
ناست دي لکه څرئ[2] رقیبان و خوار عاشق ته ځَکه ستا له مخه هوري دوري لري سترګي
هر چرته چه ته یې هغه لور ته مِي نظر دَئ هر چرته چه زانې شاهین هوري لري سترګي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه یو هسي منظور چه نن منظوري لري سترګي
نه ګوري و چا ته څو پخپل ښایست غره[3] دَه ګوره دا خیال په څو مغروري لري سترګي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ یار په وصل هر ساعت دَ یار په مخ مسروري لري سترګي

---

[1] چه نه پول لری نه پوله.

[2] سید راحت لیکلي، چه څرئ هغه لرګي ته وایي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مګر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لګېږي.

[3] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرُې لري سترګي

مګر رسم دين آئين هسي لرې چه دا خوار زړه مي غمګين هسي لرې
دا دَ زړونو مېنې وراني پرتې ښې دئ چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ وربانديِ ګرزي دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده چه ئې ښېنې په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم وربانديِ کښېږدې که همېش مي په زړه خوړېن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه! په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لرې کشمېره! لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي يو پلو دواړه آستين هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېرې ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګين هسي لرې

نښتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنګي اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره وَ منډيل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصيحت دَ دانايانو دَ کتاب دَئ دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسی په غرونو تښ له احمقانو دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزګار شي که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا نايابِ دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځِي په دیدن دئ پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایيِ خداي آخر کړه سبا کېږِي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خورِ دَ اوښیو قاصدان دي چه طلب ئِې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک چه و کښلیو ئِې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي که یك لخته ئِې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ را پسې څرګند په غلا دئ[1]
ځَني چاري لَرِي پټې ځَني چاري ئِې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئِې خلاص لَره له عُجبه څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارِی سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شِي وَ هغو ته چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادیِ واړه که باور کړِي واویلا دئ
اندیښنې ګوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي د زړه غم ئِې تار په تار شوي
دَ هجران غمونُه لاړي ببا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ بیا حنا سَرَه نګار شوي
شانه ورغلي تر زلفو رانځَه سترګو سَرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څڑِیِ په هر لوري ژر نګهار شوي
په ګنګو دِ زیر پروني په څو وه سَرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځَما کره مېلمه عزیز دَ خداي دي چه ئِې پاس ځَما په سترګو باندي ځَاي دئ
پخپل ځَاي ناندِي قائم دَئ لکه قطب همېشه دَ ګم ګشته وُو رهنمای دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه ګذر ئِې پدا غولي باندِي وشو سعادت ئِې ور سَرَه راوړِ همای دئ
ما پرې اوس د غلطِی کړښه وکښه پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسې الا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته هغه ګنج لکه په کور کښ دَ ګداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره لکه زلفي چه ئې سرښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټک هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تښم پټېدلم بيا را پسې ګوره ګير اګير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې بيا ګوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په نندارو دِ درست وګړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي ګښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې ګوتی په بم کښېښوې غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه ګورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي ګڼه هونبره په خبره نه ګروهيږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي مشيت لکه درياب دَي چه بهيږي
چه سړې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ کله ټړي له سړو اوُبو سهيږي
په هغو خوړو پښې مشې چه ئې نخوري سړَی هسي په ليدو ورته سوهيږي
که وَيل ئې په هزار رنګه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حوڅک ګروهيږي

نن ځما په خپلخانه کښ څونبره غم دَئ چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کړِي خپل پلار ته د خلف زويه ګلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوړخ غُنديِ پيدا دئ ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننګ نام دَ بابا ورک کا که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سَرَه به غم دَ نام و ننګ وِئ ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنګه سپي ځَني پيدا شول
لا په شک يم چه خوشحال کله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندي باندي واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي که ژړا کوې که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي که کيميا کا گل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري چه په غم وې ځلبلاندي
څو ړې بيا ورباندي پاس کړل چه پراته وُو تر بل لاندِي
خلقې ئې دِي که گورې سَرَه يو تر بل هړاندِي
په ليدو دَ يار مړې شوې
دَ خوشحال سترگي نغلاندِي

نه مي زړه په سرداريِ درست خوشحال دئ نه ځما دَ خپلخانې څه حال احوال دَئ
دَ خټك اُولس په ننگه نه پوهېږِي کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مگس ورباندِي گرزِي ورته ينبي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئې تار په تار خپړې شوې اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سړِي وته دا خپل عيب وښته دَئ دَ بل عيب ورته لا کټه تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سَرَه وشو يار که سل ځله جفا کا تور لهمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترگو نه ځِي که په سترگو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړِي سترگي غوړ دَي چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواړه خوري که اوبه څښي پدا څه شی مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کانې کلك وُ ښوي ترې پرېووت تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي په کوګل کښ می زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[1] په دا منځ کښ دَ خبرِي حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده يا له ما سَرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنگه درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني په دا دوه توګه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه گلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر يَوه ته حال وايې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همګي دَ دنيا چاري[١] چه ليدې مي هَسيي نه دِي وارِه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غليم کا لُوڼِي مور ته لکه بَنِي دِي تياري
چوهړي[٢] پلا وشولې خوږه حلوا خواري په سيد باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول رهزنان ئې په دربار کا ځَني چاري
بلبلان طوطيان حيران په بيابان ګرزي په کلزار باندِي کارګان کاندِي چيغاري
په وښو د َعراقيانو ژواک ژوندوُن دَئ راتبونه[٣] وهي زويَ دآ حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا په هوښيارو باندِي راشي شل دشواري
په څښتنو باندِي حکم کا مريوُنه تر مېرمنوُ تَل وينځَِي دِي روېداري

په دوران دَ عالم ګير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې وارِه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي دَ بلبلو وږي سترګي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ که ئې سترګي وَ بل مخ وته غړېږي
جګي جګي مانې مکوَه پخولا شه چه پما دَ رقيباُنو زړه سړېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ که کالُونه پرې تېږېږي نه زړېږي
زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کړم وايې مالګه مي په سترګو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا پرهار ژلي په غمونو کښ نړېږي[٣]

نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشيو
يو خوشحال دَئ چه ئې غشيو ته برېږي

وايم خلق نه دري زړه مى يوړ يَو مزري
دا خبره چه زه وايم تر وښته ده لا نرى
چېرې نه وئ لېونې شم چه په خوب وينم پرى
زه له ياره سَرَه څه يم دَ يوه مزې مرى
چه ئې خوند دَ ميوې خوږ وي هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سَرَه مشه که څوک خر شي په خري
په کهترو د ِ نظر کا څوک چه غواړي مهتري
بله نه گوري بل مخ ته تل دَ سترګو کړم ږغرې[٤]

---

[١] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[٢] مزدور او خاوري پاکونکي.

[٣] ژړېږى.

[٤] ږغول او ژغول يوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرګس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم که هر څو راته وَيل کاندي وګړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتينې نخښه دا دَه چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسړي
په يو ګوټ به ئې دَ عشق دَ ميو هېر کړي که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوړي ژمي ګل وئ خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله اندېښنه کاندې اغيار دئ يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي زه دا هسي دماغ راغلم له ځايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارګانو څخه نشته که ئې غواړې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاړې چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته ګوره ځما يار څه نندارہ دئ[1] لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ نندارہ نشوه هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دله نه درومي بل لور ته ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادَوَه ما ته چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا چه په ما باندِي ئې زړه سنګ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځل وَريشي بيا تېر شي خو پما باندِي که ګورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ رنګ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ نندارہ نکا خلوتي شو زاهد ځان ژاړي بې ځايه هيڅکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مرييو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ مات کچکول په لاس کی بل مِي گند دَ دنيا مال دئ
وران وګړي ګوره په څو قلب کارُونه کاندِي وارِه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[1] دئ
زه تر هغه ځَار شم چه ئې راکړه تر ځَان ځَاره ځَار تر ما هغه شه چه ځَار شوي تر مثقال دئ
هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه ما چه فهم وکړ وارِه وهم خوب و خيال دئ
يَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر درې ورځَي ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل خَني تښتم که خلاصيږم خلق پر خوارښِي شهوت څه عظيم جنجال دئ

نور عالم به څه کړي دَ خپل ځَان په خلاصي مټ کړه
لاندِي يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وې مِي که زه درشم ستا تر ځَايه خوله به را کړې؟ وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وينا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ويسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم وَې چه که سر له تنه بې تيغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر ګوره لېونې يم وَيی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
وی می چه ما تا سَرَه خندا په يوه وخت کړه وَيې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر ګوره کبريا شوې خداي دئ وينې وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم وَې چه خداي څه دا عاشقِ هم ويږيا کړې
وې مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زيب کا وَې دا خبرې کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځَما کړې

وې مي چه په رنګه خوشحال په تا مَين دَئ
وَې دَ خټک سړِی دَ مينې څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار وينې بړېږِي که هر څو باندِي دارو ږدم نه لږېږِي
که فرياد له درده کړم ملامت نه يم چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ يار ياد دَ زړه سبق شو چه ډېر ډېر ئې يادَوم زړه مي خوږېږي
زړه مي ګل دَ نيلوفر مخ ئې آفتاب دَئ نيلوفر مي و آفتاب وَته کړېږي

دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرينده جوړ سَرَه غږېږِي

هيڅ صفت ئې نه ځَائيږی په تحرير کښ چه دَ زلفو مښک عنبر کړم په نظير کښي
ستا دَ مخ دَ شونډُو مثل را معلوم شو لکه نهر دَ جنت شهد په شير کښي
نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي چه دِ نوم دَ شونډُو واخلم په تقرير کښي
ما چه ستا دَ څهرې ښه نندارَه وکړه څوک به ستا په حسن نه وِئ په کشمير کښي
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم ليوني ترلي ښه دَئ په خنځَير کښي
که هوا دَه که سودا دَه پکښي ستا ده بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښي
زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم چه عجب دارو دي ينبِي وه په تير کښي

---

[1] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی يعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ یار دَ زلفو دَئ عطاره هسي بوي نشته په منښکو په عبیر کښي
محبت مي هډ و پلو سَرَه مخلوط شو ناصحانو راته شا کړه په تدبیر کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنایت کړ که مي نه وَئ خپله بخره په تقدیر کښي
دَ خوشحال ویل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ویره ژلي په گڼ ویر کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَیَن شوم هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل یار په غېږ کښ ونیوه خوښي کا لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه اوس ئې چا وته سپر نه موي په موي شي
خارو خس سَرَه ئې څه مهر پیوند دَئ دَ بلبلو مینه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه یاري په مثل دَ ډک جام دَه له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندِي و عاشق ته شېوه[1] کاندِي
تازه اوربل اودلَي توري زلفي آوېزاندِي
انگڼ ئې ښایسته کړ چه را وَوَته دباندِي
ځما په مرگ دِ زړه دَي چه بې درودو سَره خاندِي
څه ظلم څه ستم کړې چه پلو نیسې دَ وړاندِي
څه عجب غزل ئې ووې
آفرین په خوشحال باندِي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځِي دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځِي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چین کښ ئې دَ څونږو مښك دَ چین دئ لخلخې ځَني تونېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري وارِه ویراني کا یار هغه چه همېشه په زړه دَ یار ځي
جهان ځَاي دَ خوښی ندئ وَ ناورین دئ چه طوطا له گلستانه په چیغار ځي
په وار وار چه په دنیا باندي راغلي عاقبت به ځَني وارِه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي چه مي سرې ویني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبیب نوم څه اخلې په ژبه چه بیمار ور لَره رایشی بیمار ځي
که مي پېژنې هغه لیونَي زه یم چه نادان را لَره رایشي هوښیار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ دَ رښتینو په مخ هر کله بهار ځي

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه وارِه حریفان ځَني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږِي هغه وارِه دَ ښبه مخ له مخه کېږِي
زړه[1] دلګیر مشه دَ خلقو په جفا کښ په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږِي
خاوند خداي د سر زنش دَ هغو وکا چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږِي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږِي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[2] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږِي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي نا مرادي د مانې[3] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شاريِ شراب راکړه محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا نن ځَما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوِي دَ جهان دود دَئ له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه عاقبت[4] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا ډېر زر بویه یا بخت بویه یا توره چه په سپینه ږېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري که وَیل د ورته تل دَ نون و صاد[5] شي
زمانه به ئې پرېږدِي و ثبات ته په هوا چه دَ حباب غُندِي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځَاي باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وئ نه دَی مړ که سرئې ګوي وئ
دَ لویی لافي به نکا چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي په هر ځَای چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَنانُو زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[1] ته دلګیر مشه.

[2] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[3] نامرادی د نړی، یا مراد دَ زمانې.

[4] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[5] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموتی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړي په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1] ئې کړي د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځَما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ باده! ستا د له غه ځَایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا چه اغیار وَربانديِ راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځَایه خوي خصلت کړه هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږي که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ ولي درېغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یوور نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[2] که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځَه په ملك ځَما دَ سترګو ګڼه ځَان به د په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر وارِه جوهري په مرګ تام شول چه تر دُر به دَ ژلې زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ نندارو وئ[3] چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه هغه ځَاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تير انداز راته يو څو ورځ
قاصدان ځما دَ اوښيو کښته پورته همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه ياره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو گوتو کښينه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته ياد شې اې چرګه! ستا په ږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټک له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنيا دولت که ښه وئ يَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقيره يَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې حبطه هغه طاعت دئ
چه فايده لري بې شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنيا کښ دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نيت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نيت دئ

هغه يار که په ظاهر له ما جدا دَئ په باتن کښ هر زمان را هويدا دَئ
دَ ژوندیو يو سَرَه گرزي په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسيځي باران وربانديِ مشه که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي زړه مي ولاړ دَ ښايسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه يو عجب صحبت دَ مينی ابتدا دئ
زه به زار کَوم له دِله نه له ياره چه په څو په بې پروا باندي شيدا دئ
خپله مينه په عاشق باندِي سور اور شوه چه پرې سيځي خبر دار باندي خدا دئ
گوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وايم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پيدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نوميدي د ښه بادشاه په درګاه نشته هر سړَی چه خدمت کا نتيجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر ميان ورک شوم نوم دَ کوم يوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهيد شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لږومي
ما دَ سويو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پېالې خوري نصيب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پېالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[1] دئ همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته دَ خپل یار له جوړه چا موندلي داد دئ
پما وارِه چارِي وکړې آشنایی په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي دا ناترس خاطر ئې کائی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافي ښکار شِي راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه نه ځَي دَ خپل یار دَ مینې څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځَني خلاص نه یم په عمر په ما خوار باندِي دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځِي دَ یار له لوریه نن ځَما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ

تل گرېوان په اوښیو لوند سارِه آهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترګو چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پیران شیخان دِئ نشته یَو چه مدد گار شي

په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترګي لب شکري په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنګه ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم حیرانېږَم سمنبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ دَم واهَه نشِی له ویري
ذکر ستا د تنګی خولې دَئ رنګینه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي سلامت به اوسِي چري
شور دِي گډ کړ په وَګړِي صبر وړُونيِ شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو کچ کلاهي قد عرعري
لیرِي مه درومه له ما نه مخ په ما کړه مخ قمري

---

[1] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښَي د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو يښَي
له سترګو ورځيو زلفو له ښو به دئ ځان څه وړم دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګُښي[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم دَ ناز اسباب مي وارِه معشوقې وته پريښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګوړې ګُښي ګُښيَ
عاشق په اندېښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځَاي دَ ګلو باغ شِي چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شِي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځَن يم که دا مزه به هم مونده دَ ميو به ايا غ شِي
پيغام ځَما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه لا شك چه پدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو اندېښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترګو چه نن شپه را باندِي تېر دئ يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ چه خود په زړه دارلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له دردِه نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم ګڼه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نثقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال خټك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډُو
و ده وته نور وارِه دَ جهان خوارِه ګنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سَرَه ياري يا دَ ګند د پهورئ[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب ګڼی هغه زده زه بې ياره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا تر هغه سړی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهورئ يا پوهړئ يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اې باده چه ځما دَ یار تر منځ کړِې رېباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ سړی توب ور څخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فرښته دئ هم شیطان دَئ که سړی و خپل عمل ته نګران شي
یو په بد عمل کښ ځِي تحت الثراي ته بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ دا سړی دئ چه په عقل کښی ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي په هر ځای باندِي ګلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېنې یَو څو ورځَي دَ هغه هنر په ده کښی نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږِي اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو څو کاله
دا دَ غره خټك به وارِه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئ یا دروېش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه ډېر دِئ یَو څو ما غُندي ګمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه یَم که یاران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ هغه نه وَئ مېړه داه[1] وَئ
په شماره مي زویه ورک دِئ که یو څو بکښي واه واه وَئ
غارِي غرُونه ځَني ډک دي سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ یا درست سپین وَئ یا سیاه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو دَ ښادیِ صبح ګاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
ګه ئې څوک په حال آګاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

---

[1] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library